

BIBLIOTHECA
UNIV. ADOLPH.
CRACOVENSIS

586275-276

kat.komp.

Mag. St. Dr.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0000897

586275-276

1

Mag. St. Dr.

REGULA
INSTITUTI
PETRINI

SEU

PRAEPRAXIS QUOTIDIANARUM
EXERCITATIONUM SACERDOTIS,
ET CURATORIS
ANIMARUM,

Ut ritè, ac meritoriè fiant,

Ex Sacra Scriptura, & SS.

Patribus desumpta,

AUCTORE

CAROLO ANDREA BAS-

SO, Theologo, Oblato,

Praeposito Burgi Tritij.

OLIM EDITA.

Nunc in gratiam Cleri Sæcularis

recusa Anno Domini 1707,

Curâ & impensis Perillustreis &

Reverendissimi Domini LU-

DOVICI de Kozielsk OGIN-

SKI, Canonici Vilnensis, Prae-

positi Bobroycensis.

Constantiæ, dein VILNÆ, Typis

Universitatis Societ: FESV.

Ex Bibliotheca Collegii Petri et Pauli
Koscielski

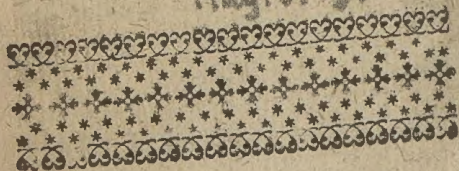

REIMPRIMATUR.

*Concedit Offici-
um Consistoriale
Vilnense.*

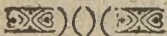
586275 I mpp.

Mag. St. Dr.

1968 K. 17 St. Dr.

Bibl. Jag.

nes diversas sortiti sunt Regulas, quas juxta, Clausrales Religiosi suam contemplativam, vel mixtam moderantur vitam, solum communis sacri Evangelij doctrina generalem, non particularem vivendi modum INSTITUTO præscribit PETRINO, cui D. PETRUS Apostolorum Princeps à Primatu suo primævam indidit nomenclaturam; qui creaturis suis à primordio novi mundi, in die Pentecostes Divino Flammine inflammati, diversa orbis climata felicissima sorte divisit, ut oves mundanas in sæculo degentes ad pingvia veracis Ecclesiæ pascua minarent, fertili Divini Verbi pastu foverent, errantes in unitatem reducerent, morbias, ac sauciatas sanarent vino correptionis, intermixta commiserationis oleo, & incermes à rapidissimo lutorum voracium incursu armis justitiæ tuerentur; imò juxta communem sacri Evangelij Regulam, mores, & vitam instituerent.

Perbellè interim dixeris, si Religiosorum æquè, ac Clericorum sæcularium vitam appelleris navim, Religiosorum de levigatis lignis, ac validissimis discipline monastica repagulis ritè combinatam, imò strictissimo trini voti funiculo arctissime alligatam, in portu securitatis immorantem, Clericorum verò sæcularium forti quidem de ligno solida

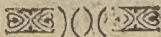
sacro-

sacro-
stricti-
sed so-
ris a-
portu-
catissi-
verò
tentat-
terre-
menti-
tum i-
cafor-
ne l-
tu l-
nonne
undat-
tempe-
mas l-
castit-
pores
tempe-
ces t-
rante-
nuoso-
cludat-
tas, l-
dium,
navim

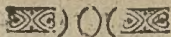
2

sacrorum ordinum compagine coadunatam,
strictis quidem pudicitiae clavis confectam,
sed solutam, & in altum vastissimi mundi ma-
ris deductam; nonne Religiosorum navis in
portu plerumque sudo, serenoque coelo, ac pa-
catissima vitae fruitur malacia? Clericorum
verò in medijs aestuantium, & impellentium
tentationum fluctibus agitur, inter Syrtis
terrenorum desideriorum, Cherybdes vehe-
mentissimorum motuum, tum concupiscibilem,
tum irascibilem, & inter scyllas peccandi oc-
casionum continuas periculosissime fluctuat? ne
Religiosorum navis firmissima in por-
tu Regularum solide contenta est? non-
nonne pluviarum & imbrium grandinumque in-
undantes injurias, eorum fortitudo infringit,
tempestatum contumaciam obedientia elidit, ri-
mas libidinis impurae fatiscentes mors linum
castitatis obstruit, inflammatos iracundiae va-
pores extinguit mansuetudo, inundantes in-
temperantiae humores sobrietas suffocat, mer-
ces temporalium bonorum navim nimium on-
erantes, subito paupertas voluntaria in fle-
xuosos pauperum sinus immittit? verbo con-
cludam, hac in Religionis navi vera securi-
tas, pacis tranquillitas, & conscientiae gau-
dium, quis non sine remora hanc conscendat
navim?

Quamobrem sicuti antiqui sanctitatis Ma-
gistri

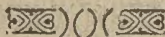

gistris, ac Religiosorum Fundatores Ordinum
SS. Basilii, Augustini, Bruno, Dominici,
Francisci, &c. sibi suisq; sectatoribus de
Scripturis Sacris certas vivendi normas, ac
Regulas compilarunt, quibus vitam, ac mores
accommodando inhabitare possent unius mo-
ris in domo. Psal. 67. Deumq; in vero mo-
rum, animorumq; consensu, quærerent, ac in-
venirent: simili modo, ac ratione certas ego Re-
gulas non Grammaticas, Rhetoricas, Philoso-
phicas, Mathematicas, aut Theologicas specu-
lativas, quibus docetur, ac discitur vel sine er-
rore, vel ornatè, vel demonstrativè de natura-
lidis, aut de Deo, de Divinis, atq; cœlestibus
discurrere: sed Theologico-Aflecticas, quibus
Cetsi Clericorum navis in medio Oceani innu-
meris periculis, ventorum scilicet vana gloriæ
exagitationibus, scandalorum durissimis petris,
rerum terrenarum scopulis, castitatis syrtibus,
temperantiæ voraginibus, verbo dicam specia-
lioribus destituta auxilijs, unde quaq; naufragi-
js exposita sit non tam doceatur, quam disca-
tur, benè ordinatè, vitæ cursum instituere, &
vultus usq; Petrinam Cymbam remigantibus in
sud ore Ecclesiasticis Naucleris, ad portum fe-
licitatis æternæ perducere valeant: quemad-
modum enim navis in securitate subsistit etiam
in medijs fluctibus, si vel Anchoræ ungvis in
petras fixis, vel certis ac firmis alligata funicu-

lis hæret. Ita planè Navicula Petri, aut for-
san melius dixerim Navicula Christi, & Aposto-
lorum suorum in medijs agitata fallacis mundi
fluctibus securissima subsistet, si certis ordinatio-
nibus, ac decretis alligata hæreat: Ad quid e-
nim S. Raymundus, & Gratianus ex SS. Patribus
in Corpore juris Canonici tot congregarunt sen-
sus, ac sententias SS. Patrum: ad quid tot leges,
Canones, Decreta in Decretalibus: ad quid tot
Bullæ summorum Pontificum, quàm ut sacris ac
sanctis omnis Clericorum status ab infimo usq; ad
summum ligetur funiculis: Hos Canones, si quis
discat, atq; observaverit, non tam facile offen-
det contra justitiam: meas verò Regulas, si quis
observet, non offendet Deum, nec proximum, ne-
que animam suam omni thesauro pretiosorem;
sed, minimè saxum inter, & saxum hæsitans, a-
spirante Spiritus Sancti Zephyro perget, quo
tendere debent omnes ad salutis portum De-
um, finem nostrum unicam, ab ultimum. Vti-
nam omnes, ac singuli præcipuè Adm. Reve-
rendi Domini Clerici. sicut & Venerandi Re-
ligiosi caperent ac intelligerent, ac novissima
tanquam unicam polarem stellam præ-videntes
sua gubernacula eò potissimum dirigerent, ne
à recta vivendi norma vel aberrantes, vel
excedentes, ultimum ad quem creati & vo-
cati sunt scopum assequerentur: quod ut fa-

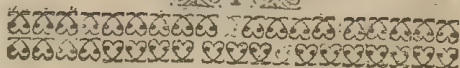
tilius

cilius ac foelicius ad opus redigi possit, opuscu-
lum hoc meum Venerabilissimo Clero dedi-
co ac consecro. Vale in Domino, stre-
nuè labora, pati non detrecta, & plu-
rima, si velis, efficaciter merita
lucraberis.

IN.

I N D E X.

R E G U L A I.

Tempus fructuosè Clericus Sæcularis impendat, parva non negligat, dignè DEO inserviat, sibi & alijs studeat, minima etiam peccata vitet, multa scire, & rectè vivere satagat, functiones suas benè, & perfectè peragat, ordinem institutum rerum agendarum quotidie exactè observet, strenuè, & perseveranter in vinea Domini laboret.

R E G U L A II.

Somnus sit moderatus, juxta tritum: *Septem horas dormisse sat est, juveniq³, seni q³.* Hora surgendi è lecto æstate sit 4ta, hyeme sta.

R E G U L A III.

Vestitus Clerici Sæcularis sit

A secun-

secundùm statûs dignitatem, & gradum honestus, & decens, nec sapiat sæculi fastum.

REGULA IV.

Primus animæ cibus fit mentalis oratio, quæ pridiè memoriæ tradita, ore intellectûs probè masticetur, per palatum voluntatis, affectuum, in stomachum animæ deglutiatur, & fructuosè concoquatur.

REGULA V.

Mentalem orationem recipiat vocalis, recitato priùs vespere, vel jam manè Matutino cum Laudibus, pro temporis occasione devotè, ac attentè oret Primam, Tertiam, & Sextam flectendo, stando verò à Paschate usq; ad Dominicam SS. Trinitatis, ad usitatum modum S. Caroli Boromæi.

RE-

REGULA VI.

Confessionis Sacramentalis usus,
si non quotidianus, saltem frequens
sit Clero Sæculari commendatus.

REGULA VII.

Purus mente & corpore præpa-
ratus precibus præmissis, virtu-
tum ornatu, humiliato corde, pi-
jssimisq; affectibus accedat ad Al-
tare, Sacrosanctæ Missæ tremen-
dum sacrificium, non nimis len-
tè, nec nimis properè, ne tædio
afficiatur populus, rubricas exa-
ctissimè observando, devotissimè
celebret; finito Sacro gratiarum
actionem tum vocaliter, tum men-
taliter DEO referat, eamq; recita-
tione Horæ Nonæ claudat.

REGULA VIII.

Clericus curatus omni horâ re-
quisitus, sit paratus Sacramento-
rum administrationem purissimâ

conscientiâ, sine animæ suæ detrimento, & magna cum cordis hilaritate, promptitudine, non attempta laboris arduitate petentibus exactè, & solerter deferviat.

R E G U L A IX.

Oculus Domini, ceu præsentia divina ante oculos mentis, veluti scopus omnium cogitationum, & actionum semper habendus.

R E G U L A X.

Finito Missæ sacrificio, Clero Sæculari studium sacræ Scripturæ, Casuum Conscientiæ, & Concionum, ad prandium usq; maxime commendatur.

R E G U L A XI.

De omnibus matutinis actionibus fiat ante prandium discussio Conscientiæ.

R E G U L A XII.

Prandium sit frugale, non voluptuosum

luptuo
superh
etio lib

R
Ad
refecti
creatio

R
Doe
infestu
clesiæ,
citatio
venera
ornand
no ma

R
Sing
visitar
at Cur
mo sul
ne firm

luptuosum, nec in cibo, & potu
superfluum, eiq; adhibeatur le-
ctio libri spiritualis.

R E G U L A XIII.

Ad concoctionem ciborum post
refectionem prandij, requiritur re-
creatio, & honesta conversatio.

R E G U L A XIV.

Dæmon meridianus maximè
infestus vincendus est ingressu Ec-
clesiæ, adoratione Eucharistiæ, re-
citatione Officij B. V. MARIE,
veneratione SS. Patronorum, in
ornandis altaribus, vel alio hone-
sto manuali opere.

R E G U L A XV.

Singulare Charitatis opus est,
visitare infirmos, quod non pige-
at Curatorem Clericum hilari ani-
mo subire, ex eo enim in dilectio-
ne firmabitur.

REGULA XVI.

Verbum DEI Clericus Sæcularis, five curatus, five incuratus non solum attentè legat, alijs cum pio fervore prædicet, sed & ab alijs fructuosè audiat.

REGULA XVII.

Clerici Congregationem Spiritualem crebrius instituunt, conferendo inter se non solum de fervente & frequente Verbi DEI prædicatione, Catechizatione, vitiorum extirpatione, virtutum implantatione, earum incremento, devotione in SS. Eucharistiam, B. V. MARIAM, & alios Sanctos, sed & de proprio virtutum studio, & profectu.

REGULA XVIII.

Mortificationis studium Clerico Sæculari, vel maxime necessarium, ejus enim usus, est ad perfectionem

tionem proximus gradus

REGULA XIX.

Fragmenta temporis studiosè à Clero Sæculari colligenda, ne pereant.

REGULA XX.

Præparet se Clericus Sæcularis quotidie ad felicem mortis horam à DEO consequendam.

REGULA XXI.

De omnibus diei peractæ cogitationibus, & actionibus Clericus Sæcularis vespere ante cubitum conscientiam suam seriò discutiatur, contritionem veram eliciat, & firmissimum emendandi propositum statuatur.

REGULA XXII.

Nocturna quies, sive dormitio Clerici Sæcularis sit in lecto non nimis exquisitè composito, & adeò molli, sed honesto, ut in eo cor-

pus tantum quiescat, non deli-
cietur.

*Et quicumq; hanc Regulam se-
cuti fuerint, Pax super illos, & mi-
sericordia, & super Israël DEI.*
S. Paul: ad Galat: c. 6. v. 16.

REGULA I.

INSTITUTI PETRINI.

Tempus fructuosè Clericus Sæcu-
laris impendat, parva non negli-
gat, dignè DEO inserviat, sibi, &
alijs studeat, minima etiam pecca-
ta vitet, multa scire, & rectè vi-
vere satagat, functiones suas be-
nè, & perfectè peragat, ordinem
institutum rerum agendarum quo-
tidie exactè observet, strenuè, &
perseveranter in vinea Domini
laboret.

Ante-

ANtequam ad rem nostram propius accedamus, hæc pauca, quæto, Venerabilis Clere Sæcularis, menti tuæ fixa perpetuò remaneant, desumpta ex SS. Patribus, revocanda ad opus.

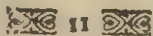
I. Nihil pretiosius tempore, nihilque carius, sed p^{ro} dolor! (*inquit B. Laurentius Iustinianus lib: de vita solit: c. 10.*) penè ab omnibus nihil habetur vilius, nihil tractatur inutilius, nihil indignius possidetur. Nullum temporis momentum præterit, in quo merita non valeamus cumulare, sed nihil pariter velocius, & celerius tempore. Volat irrevocabile verbum, volat irremeabile tempus, nec advertit insipiens quid amittat. Sapienter dixit D. Bernardus.

II. Præsentis diei cura habenda

da est, nam procrastinatio ad virtutem semper nocuit. Noli dicere, *inquit S. Ephrem Tr 2. in doct: var: c. 47.* quiesce hodie, cras operaberis, nequaquam, sed hodie operare, & de crastino curæ Domino erit. *Addit S. Bonaventura P. 2. spe p. 21. c. 1.* Dies, vel hora, quæ negligenter officia pertransierit, nequaquam ulterius poterit revocari; cum temporis sequentis officium, suam nihilominus diligentiam requirat, Tum deinde: Incertum est, (*ait Gerson insignis Theologus T. 2. de Præp. vel Mi.*) utrum crastina die tempus habiturus sis. aut certè ita aptum, ut habes hodie. Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

Ergo optimè concludit Apostolus: Bonum facientes non desicimus

ciam
mus.
pote
ater
cong
auter
dier
II
spiri
parv
enim
gna,
D. C
aren
ligu
ma h
nis ip
latim
plet
Cap
lis oc
de, u

ciamus, tempore enim suo metemus. *Ad Galat. c. 6. v. 9.* At non poteris congruo tempore metere æternitatis præmia, nisi etiam congruo tempore seminaveris: hoc autem congruum tempus est hodierna dies.

III. Cum de tuo, vel aliorum spirituali profectu agitur, nihil parvi æstimandum est. Rejicere enim parva, cum non possis magna, extremæ dementiæ est, *ait D. Chrysostomus.* Qui aurum ex arenis auriferorum fluminum colligunt, non negligunt minutissima hujus metalli grana, etsi arenis ipsis non majora, & tamen paulatim integras civitates auro repleant, & locupletant, *Acl. Theol. Cap.* Quare omnes lucri spiritualis occasiones non sunt dimittendæ, nam incrementum addunt ad

meritum, & si spernuntur, non
semper sunt ad manum. Pessulum
ostij mei aperui Dilecto meo, *in-*
quit Sponsa Cant. c. 5. v. 6. Ve-
rùm, quia non tempestivè aperuit,
cum ab illo rogaretur, ipsius aspe-
ctu privata, remansit; at ille jam
declinaverat, atq; transierat.

IV. *Ex D. Ambrosio de fuga*
seculi c. I. Cui DEUS port o est,
nihil curare debet, præter Deum.
Hoc primum & maximum negoti-
um, ut dignè DEO servias in ea
vocatione, in qua positus es. Hoc
unum negotium, si benè egeris,
æterna merces; si verò malè, etsi
quæcunq; alià negotia benè tracta-
veris, sempiterna damnatio ma-
net, *inquit S. Isidorus lib: 3. Sent.*
c. 28. Idcirco scopus tuæ voca-
tionis quotidie mente recolendus
est, & te ipsum illis verbis D.
Bernardi interpella: Ber-

Bernarde! Bernarde! ad quid venisti? Ad quid Sacerdotalem dignitatem consecutus es? Ad quid Canonicalem præbendam? Ad quid pastorem curam? nunquid, ut te ipsum, & alios perdas? nequaquam, sed ut tuam salutem facilius consequaris, & aliorum quoque opereris. Hoc itaq; age, quod agis; quidquid aliud, præter hoc egeris, tanquam otiosus, & inutilis servus damnaveris: sic D. Bernardus loquens de Religiosis *lib. de vitæ s. lit.* Quodcunq; agit, quod propter hoc non agit ut DEO serviatur, in eo, quod agit, otatur.

V. Recupera proximum tuum secundum virtutem tuam, & attende tibi. *Eccl. c. 29. v. 27.* Hoc sapientis monitum perpetuò ante oculos tuos verietur. Nam prudentis

dentis viri est, (*inquit Magnus Gregorius in c. 5. lib. I. Reg.*) sic lucra aliorum expetere, ut sui nulla damna patiatur, & de abundantia sua sic alijs tribuit, ut suæ plenitudinis aliquid non amittat. Sic oleum alijs præbere nititur, ut à se fomenta luminis non tollat, ut dum alios illuminat, se ipsum non extinguat. Etenim iuxta Salvatoris nostri sententiam: Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? *Math: c. 16. v. 26.*

VI. Ex D. Bernardo *serm. de trip. cust.* Quò nitidiores sunt manus, eò gravius minor in eis nœvus offendit, & sicut pretiosam vestem exigua quævis macula decolorat; nobis ad immunditiam, minima quædam inobedientia sufficit

facit; nec jam n̄vus est, sed gra-
vis macula, si in actionibus no-
stris, vel minor residet negligē-
tia mandatorum. Rationem red-
dit S. Ilidorus Hispalensis *lib. 2.*
sent. c. 12. Quia tantò majus co-
gnosceatur esse peccatum, quantò
major, qui peccat, habetur. Cre-
scit enim debeti cumulus, juxta
ordinem meritorum,

VII. Quinimò addit Thomas
à Kempis, de imitatione Christi *lib.*
1. c. 2. Quantò etiam plus, & me-
lius scis, tantò exactius judicabe-
ris, nisi sanctius vixeris. Noli er-
go extolli de aliqua arte, vel sci-
entia, sed potius time de data tibi
notitia. Quod egregia similitudi-
ne D. Bernardi confirmari potest:
Cibus indigestus, & qui bonam
non habet decoctionem, malos hu-
mores generat, & corrumpit cor-
pus

pus, & non nutrit. Ita & multa scientia ingesta stomacho animæ, qui est memoria, si decocta igne Charitatis non fuerit, & si per quosdam actus animæ, mores scilicet, atq; actus transfusa, atq; digesta, quatenus ipsa de bonis, quæ noverit, vita attestante, & moribus bona efficiatur; nonne illa scientia reputabitur in peccatum, tanquam cibus in prayos, noxiosque humores? An non malus humor peccatum? An non mali humores pravi mores? An non inflationes, & torsiones in conscientia sustinebit, qui hujusmodi est, sciens videlicet bonum, & non faciens. Hactenus D. Bernardus *serm.* 36. *in Cant.*

VIII. Optimè concludit S. Isidorus *lib. 2. de serz. cap. 1.* Utile est multa scire, & rectè vivere

Quod

Quod
meli
um,
non
confe
nec e
esse m
axion
Dami
nam
Quod
trume
de vit
fluus,
biò, q
quipp
lia nu
IX
mo i
profe
est, ne
aut sp

Quòd si utrumq; non valemus, melius est, ut bene vivendi studium, quàm multa sciendi sequamur; non pertinere ad beatitudinem consequendam scientiam rerum; nec esse beatum, multa scire, sed esse magnum, beatè vivere. Huic axiomati se subscribit B. Petrus Damianus *Ep.* 144. hanc doctrinam Sacerdoti accommodans. Quòd si Sacerdos, inquit, ad utrumq; non sufficit, videlicet, ut de vita clarus, & doctrina sit profluus, melior est vita proculdubio, quàm doctrina. Dulcior est quippe fructus operum, quàm folia nuda verborum.

IX. Verùm ne despondeas animo in re tam magni momenti, profectus tuus spiritualis positus est, non in multis extraordinarijs, aut speciosis rebus agendis, sed in

ministerijs, & functionibus, tuo muneri congruentibus, bene & perfectè peractis: Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est, nec procul positum, nec in Cœlo situm, ut possis dicere, quis nostrum valet ad Cœlum ascendere, ut deferat illud ad nos, ut audiamus, atq; opere compleamus? neq; trans mare positum, ut causeris, & dicas: quis ex nobis potest transfretare mare, & illud ad nos usq; deferre: ut possimus illud audire, & facere, quod præceptum est? Sed juxta te est sermo valdè in ore tuo, & in corde tuo, ut facias. *Deut. c. 30. v. 11.* Pastor es, boni pastoris partes strenuè tuere. Canonicus es, boni Canonici ministerium imple. Sacerdos, & Sacerdotalem dignitatem cum vitæ sanctitate conjun-

ge, esto Sacerdos officio, & moribus, Missam dignè celebra. Si tuas in tuo munere partes expleveris, non erit, quod à te DEUS ulterius requirat.

X. Verùm adverte, quod te monet Joannes Gerson *Dial. inter Fran. & Aug.* DEUS non remunerat verba, sed Adverbia. Hoc est, non quascunq; actiones, sed quæ benè, & meritoriè fiunt, remunerat DEUS. Ex illo Deuteronomij c. 16. v. 20. hausit hoc Gerson: Justè, quod justum est, persequeris, ut vivas, & possideas terram, quam Dominus DEUS tuus dederit tibi. Et Sapientix cap. 6. v. 11. Qui custodiunt justa, justè justificabuntur. In quæ verba sic S. Cyprianus de singularitate Clericorum: Non benè succedit, quidquid agitur passim, & sanctum

non

non est, quod agitur sanctum, nisi sanctè, quod sanctum est, peragatur. Et tunc iusta injustè facimus, cum ea non ad debitum finem referimus: Sapienter inquit D. Gregorius *lib. 9. Mor. cap. 13.* Non fuisse Jerosolimis, sed Jerosolimis benè vixisse laudandum est. dixit S. Hieronymus *cap. 13. ad Paul.*

XI. In tuis functionibus obediendis, ex doctrina D. Basilij *serm. de ambit. ver.* Nullum omninò sit erratum, quod parvi pendas, esto, quamvis illud tenuissimâ bestiolâ minutius sit, potiùsq; eò magis sedulò contende, ut per pœnitenti-
am illud emendes: & alio in loco *in Reg.* Nihil oportet contemni, tanquam parvum. Addit rationem D. Chrysostomus *Rom. 27. in Evangel.* Quia citò ex parvis maxi-
ma

ma fiunt negligentia nostrâ. Et si torporem mentis excusseris, serio-que tui officij dignitatem, atq; præstantiam agnoveris, si à torpore mentis evigilaveris, utar verbis S. Isidori Hispalensis l. 2. *serm.* 30. Ea, quæ levia existimabas, confestim qualia horrenda, atq; atrociora pertimesces.

XII. Ordo aliquis, quo tuas actiones dirigas per totam diem, omninò tibi præscribendus est. *Nam quæ ordinate fiunt, bene fiunt, & homo inordinatus, & si solus est, ipse sibi est turba*, egregiè scripsit Magnus ille Gvilielmus.

Erit hic ordo, & partitio, atq; distributio diurni, nocturnique temporis, quasi monitor quidam, seu tanquam horologium annulare rotatum, quod ietibus, & punctiunculis digito impressis te ipsum

psum excitabit, ad singulas actiones, suo loco, tempore, & modo perficiendas. Quicumq; perfectionis studiosi, etiam in vita privata, Ordinem aliquem piarum actionum, ac etiam domesticorum negotiorum diu, noctuq; sibi præscripserunt, & accuratissimè servaverunt. Si verò in regimine animarum es constitutus, hoc est in officina dilectionis DEI, & proximi, hîc quoque, nisi aliquis ordo fervetur, non rarò à Spiritu- alibus ad temporalia rapieris: Vera charitas sine ordine nequit esse. Qualis autem sit ordo, disce ex D. Gregorio Nazianzeno in *Apolo- logo*. Officium Sacerdotale circa hunc duplicem cardinem versa- tur. Primo, in anima sua purgari debet, deindè purgare alios: sibi sapere, & alios sapientiores effice-

re. In
strare.
surpar
custod
am non
Tunc
dum ex
mar, m
gligim
Grego
Con
Kempis
utilius,
vitam
semper
lute. I
non est
& in bo
reat la
nunc la
em, imò
venies.

re. Lumen esse, & cæteros illustrare. Alioquin illa tibi jure usurpare poteris: Posuerunt me custodem in vineis, & vineam meam non custodivi. *Cant. c. I. v. 6.*

Tunc autem non custodimus, quia dum extraneis actionibus implicamur, ministerium nostræ salutis negligimus, bene exposuit Magnus Gregorius Homil. 17. in Evang.

Concludit omnia Thomas à Kempis *vallis Lilij c. 17.* Nihil utilius, & salubrius cupienti ad vitam æternam pervenire, quàm semper cogitare de animæ suæ salute. Lege, & percurrere omnia, non est salus animæ, nisi in Deo, & in bona vita. Nec quæso, te terreat labor. Modicum, siquidem nunc laborabis, & magnam requiem, imò perpetuam lætitiâ invenies. Si tu permanseris fidelis,
& ser-

& fervidus in agendo, DEUS pro-
culdubiò erit fidelis, & locuples
in retribuendo. Idem Thomas *lib.*
I. de imit. Christi c. 25.

R E G U L A II.

*Somnus sit moderatus juxta tri-
tum: Septem horas dormisse sat est
juvenique, senique. Hora surgen-
di è lecto æstate sit 4ta, hyeme sta.*

Hisce quasi fundamentis jactis
ab hac actione, quæ tibi pri-
ma in die occurrit sumamus ini-
tium.

Debet esse post moderatum so-
mnum, quo vires corporis resi-
ciantur, non autem faginetur cor-
pus, & acies mentis obtundatur.
Si es curator animarum, nonnè
speculatoris officio fungeris? An
non dormit, qui custodit Israël?
Ecce boni & vigilantis Pastoris
nota: Die, noctuq; æstu urebar, &

gelu, fugiebatq; somnus ab oculis
meis. *Genes. c. 31. v. 40.* dicebat
Jacob de se ipso. Si sic laborat,
& vigilat, qui pascit oves Laban,
quanto labori, quantisq; vigilijs
intendere debet, qui pascit oves
Dei? inquit Magnus Gregorius
Epist. 43. ad Arium. Et Lucæ
cap. 2. v. 8. legimus. Pastores
erant in regione eadem vigilan-
tes, & vigilias noctis custodien-
tes super gregem suum, & clari-
tas Dei circumfulsit eos. Sed
quorsum vigilantes pastores cla-
ritas Dei circumfulget? ait hoc
loco Beda. Nisi quia illi præ cæ-
teris videre sublimia merentur,
qui fidelibus gregibus præesse
sollicitè sciunt; dumq; ipsi præ
super gregē vigilant, divina sem-
per gratia super eos largius co-
ruseat.

Si pondus animarum tuis super impositum humeris seriò cogitares, fugeret proculdubio somnus ab oculis tuis, quinimò illis Salomonis verbis teipsum excitares: Fili mi, si sponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneum animam tuam, illaqueatus es verbis oris tui: & captus sermonibus tuis. Fac ergò, quod dico tibi, Fili mi, & temetipsum libera, quia incidisti in manus proximi tui, discurre, festina, suscita amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis, neq; dormitent palpebræ tuæ. *Proverb. cap.*

8. v. 1. 2. 3. 4.

Si verò Canonicus es, & Sacerdos, præco es divinarum laudum, & Mediatoris inter Deum, & populum partes tueris. Sed quid magis huic muneri congru-

ens,
cant
ri?
Ubi
matu
lij D
fecto
D. A
Si te
lis o
conv
culor
depr
poris
onis
one t
ergo
inver
prav
lumi
dis il

ens, quàm ineunte die hymnis, & canticis Creatorem tuum venerari? Ne de te conqueratur Deus: Ubi eras, cùm me laudarent astra matutina, & jubilarent omnes filij Dei? *Iob cap. 38. v. 7.* Profectò culpa levis non est, *Inquit D. Ambrosius serm. 19. in p. 118.* Si te otiosum in stratis radius Solis orientis inverecundo pudore conveniat, & lux clara feriat oculos, somnolento adhuc torpore depressos. Arguit nos tanti temporis spatium sine ullius devotionis munere, ac sacrificij oblatione feriat transmissum, occurre ergo ad solis ortum, ut te oriens inveniat paratum. Si hunc Solem præveneris, aspicies Christum illuminantē, ipse prius in tui cordis illucescet arcano.

A somno experrectus, ut te

monet B. Laurentius Justinianus
c. 10. de discip. Prima vox, pri-
 ma cogitatio, primus affectus tu-
 us divinam resonet laudem, & i-
 gnitam ad Deum dirigat suppli-
 cationem. An nescis, quia primi-
 tias tui cordis, & oris quotidie
 Deo debeas? Orto jam die bene-
 dic Creatorē Cœli, & terræ, qui
 tibi adhuc spatiū bene vivēdi cō-
 cessit. Christus vivere tibi sit, &
 cuncta opera tua ad Christi diri-
 ge laudē. Ipse est spes tua tota,
 & præmiū æternale, ait *Thomas*
à Kempis Exerc. spirit. cap. 2.
 Novo fervore concepto excita-
 teipsum, ad labores pro Dei glo-
 ria, & salute animarum in illa
 die aſacrius perferendos. Capita
 meditationis, quæ præcedēte Ve-
 spere parāsti, in memoriā revoca,
 sic enim magis collectus, atq; di-
 spo-

spoluit
 Sun
 te fric
 na sig
 esse, q
 vocat
 amper
 mis, a
 Surge
 cat t
 riculū
 venit
 gelor
 coron
 hac h
 sugg
 temp
 blanc
 decip
 Tho
 Vesti

spofitus ad orationem accedeſ.

Surge properè & velociter, nec te frices in lecto. Cogita campanæ ſignum ſummi Regis nuntiū eſſe, qui te ad ſua jūſſa exequenda vocat, occurre ſine mora ad ejus imperiū; Surge Frater, qui dormis, & illuminabit te Chriſtus. Surge piger, campana pulſat, vocat te Chriſtus. Surge citò: periculū eſt in mora. Ecce IESUS venit cum MARIA, & omnis Angelorum chorus te exſpectat cum coronā, quam potes promereri in hac hora. ſed Sathan è contrario ſuggerit: jace, & dormi, adhuc tempeſtivè venies: Sic ſuadet, & blanditur caro fragilis, trahit, & decipit callidus hoſtis. Hucusq̃;
Thomas Kemp: de Cantu Eccleſ.

REGULA III.

Veſtitus Clerici Secularis ſit ſe-

cundum statum dignitatem, & gradum, honestus, & decens, nec sapiat seculi fastum.

IN assumendis vestibus honeste te geras, nuditatem evita, te ipsum reverere, Angelum tuæ custodiæ deputatum attende; Non te more aulicorum geras, non morosum, nec nimis curiosum, & exquisitum circa corporis amictum præbeas. Vestium curiositas, deformitatis mentium, & morum inditium est, Sapienter scripsit D. Bernardus *Lib. 3. de consid.* Et alio in loco in *Apol. Augul.* Non tantum curaretur corporis cultus, nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus. Severus Imperator teste Brufonio *Lib. 3. c. 15.* cuidam admiranti, quod viliori amictu uteretur, dixit: Imperatoria Majestas

vir-

virtutem.

tate?

In

tuear

laris

sponde

Quid

ficisc

debe

situm

sanct

indie

tope

com

& m

veat

quis

fugi

quo

co

pri

virtute cōstat, non corporis cū-
tu. Quid de Sacerdotali digni-
tate?

In externo etiam corporis cul-
tu eam modestiam Clericus sæcu-
laris fervet, quæ suæ dignitatī re-
spondeat, & proximum ædificet.
Quidquid enim à Sacerdote pro-
ficiscitur, vel circa illum est, ita
debet esse ordinatum, & compo-
situm, ut non nisi humilitatem,
sanctitatem, & sæculi contēptum
indiciet. Et incredibile est, quan-
to perē sacerdotem apud populū
commendet humilis, sed gravis,
& modestus vestitus. Quare ca-
veat, ne in vestitu nimis sit ex-
quisitus, quod est unum extremū
fugiendum, neve nimis neglectus,
quod est alterum vitandum, sed
eo habitu incedat, qui uti pro-
prius, & singularis ob personam,

quam proficitur, illi præscriptus
fuit.

Primum extremum ut fugiat,
proderit, si consideret, in hac ni-
mis accurata, & exquisita cura,
& usu vestium inesse peccatum,
nec meo iudicio leve, datur si-
quidem Sacerdoti, ut de Ecclesiæ
reditibus victum, & vestitum ha-
beat: at non ut vanitatem, vel
muliebrẽ luxum sectetur, & quæ-
rat, sed ut honestam, & necessa-
riam vestem induat: Si enim in
laicis hominibus huiusmodi lu-
xum, & vanitatem in vestibus ita
damnamus, ut peccatum etiam
esse meritò asseramus; quid de
sacerdotis nimis exquisito corpo-
ris cultu dicendum erit? Si in
Deuteronom: cap. 22. v. 5. omni-
nò vetitum erat, ne vir uteretur
veste foeminea; quod non tam

de forma vestis accipiendum est, quàm de more, ut non ita delicate, & molliter, sicut foeminæ vestes indueret: multò magis cautum esse deberet Sacerdoti, more laicorum in vestitu delicias, & vanitatem sectari.

Si enim Sacerdos totus esset, ut esse deberet, in ornatu, & cultu spiritus, & animi, (*cùm omnis gloria filiae regis sit ab intus. Psal. 44. v. 14.*) sibiq; esset pretiosior anima, quàm corpus, vanum corporis cultum profectò negligeret, sciens, quòd sicut mercator pretiosa monilia & gemmas vili capsulâ contegit, ut eas securius custodiat, & asservet, ita salus animæ humili, & modesto corporis tegumento tutior cōservatur; etsi Sacerdos in sortem Domini vocatus mundo abrenuntiavit,

annē in tam accurato vestiū studio, & luxu fidelis habēdus erit? Certē huiusmodi luxus, & molli- ties vestium non tantū est indi- tium effloeminati animi, sed etiam quādam illecebra turpis amoris, & irritamentum concupiscentiæ: quò enim corpus mollius tracta- tur, eò magis contra spiritum in- valescit, & deliciæ vestium ignē libidinis magis incendunt.

Alterum extremū, in quo pec- care potest sacerdos, est, si nimis sordidus, & neglectus in vestitu appareat: pari enim modo orna- tus, & sordes fugiendæ sunt, ut benè S. Bernardus (*prout Author eius vitæ Gosfrid Abbas lib. 3. c. 2. refert*) factō non probabat, & facti rationē reddebat. Nam cūm vixisset, in vestibus ei paupertas semper placuit, sordes nunquam,

nimirum, animi fore indices aje-
bat, aut negligentis, aut inaniter
apud se gloriantis, aut foris glo-
riam affectantis humanam. Quis
non horreat Sacerdotem sordidū
maculosâ veste indutum, illuvio-
sum, sacra tractantem, & sanctis
assistentem altaribus, cujus tor-
des eò magis offendunt astantium
oculos, quò minus latere nō pos-
sunt. Et licet corporalis mundi-
tia Deum, qui purissimus spiritus
est, nihil tangat; tamen vult nos
non solum spiritualiter, sed etiam
corporaliter mundos esse, quia
spiritus mundissimus munditiam
diligat. Igitur danda Sacerdoti
opera est, ne vel nimis comptus,
vel neglectus conspiciatur; mul-
tum enim ædificantur populi,
cum vident Sacerdotē suum re-
ligiosè mundū. exterius in cor-

pore, in vestibus, & in rebus omnibus: atq; inde colligunt interiorē conscientię nitorem non minus illi esse curę, quā exteriorē corporis cultum. Tria enim sunt, quę hominis interiora enuntiant: Amictus corporis, rufus dentium, & incessus, *Eccles. cap. 19. vers. 29.*

In particulari igitur amictu comam capitis, sive capillos Clerici seculares non nutrant juxta Decretum S. Pontificis Romani Anniceti Mart. crebrius detondeant, ne defluentes super humeros vestes sacras in celebratione Missę demaculent; Coronā pro conditione status majorē, vel minorem radere soleant, in ea spinosam Christi meditando coram. Quoad Barbam, quę virorum ornamentum, & decus est,

ho-

hominemq; venerandum reddit,
 & ideo à Theocrito venerabilis,
 ac venusta indigetatur; hinc qui
 pilos barbæ imminuit, veneratio-
 nem iminuere conatur, nulla ex-
 tat lex, barbam gestare, vel eam
 mento abradere, interim tamen
 legitur Aaronē veteris testamē-
 ti summum Sacerdotem, & Chri-
 stum Dominum novi Testamenti
 legislatorem, ac Sacerdotē æter-
 num secundum ordinem Melchi-
 sedech etiā Barbam gestasse, quæ
 eorum facies in terris ornabat,
 & auctoritatem augebat.

Toga oblonga ex materia ni-
 gra fit, non sapiat splendorem
 sæcularem: rure degentibus Cle-
 ricis ob frequentiores excursio-
 nes brevior ad surras: in urbibus
 verò oblongior ad talos usque,
 hinc talaris dicitur: Manicæ ex
 da-

damascena nigra non nisi in dignitate constitutos, & graduatos decent: Collare non sit nimis longum ad modum sæcularium.

Cingulū, quo vestes laxæ stringuntur, utpote symbolum castitatis, extinctionis omnis motūs carnalis, refrenationis omnium superfluitatum, & modestiæ, semper gestent, & juxta monitum Christi. *Luce cap. 12.* Lumbos suos eo præcingant, præcipuè dū peregrè proficiscuntur ad differentiā Præconum acatholicorum, qui velut simiæ Sacerdotes sæculares in vestitu exteriori æmulantur in omnibus, excepto solū cingulo.

Ligulas ex serico ad manicas, & fasces ad genua tanquam muliebres nugas abijciant, quæ mundi potius, quàm servum Christi c-

zor-

zor
col
piet
mul
fei
thag
prof
ince
bus,

Prin
tal
tra
stic
in
tur

po
m
dabi
dita
Do

zornant. Tibialibus ex nullo nisi colore nigro se induant: Calceos pictos, nimum elatos, angustos, muliebrem olentes luxū non deferāt juxta monitū Synodi Carthaginensis 4ti cap. 45. Clericus professionem suam, & habitu, & incessū probet, & ideò nec vestibus, nec calceamentis decorem quærat.

REGULA IV.

Primus animæ cibus sit manè mentalis oratio, quæ pridie memoria tradita ore intellectus probè masticetur, per palatum affectuum in stomachum animæ deglutitur, & fructuosè concoquatur.

Post resurrectionem à lecto, primam horam orationi mentali dabis, hæc prima hora tibi in meditatione omnino impēdenda est. Do causas. Multa postea possunt

evenire causâ tui muneris, quæ
impediant orationem. In con-
fessio est etiâ apud magistros spi-
rituales, Dæmonis esse fraudem
manifestam, sæpè nos avocare so-
lere à præsentî studio alicujus bo-
ni operis, per spẽ majoris oppor-
tunitatis ea mente, ut nihil boni
agamus, nihilq; perficiamus, quod
non rarò incautis Sacerdotibus
solet evenire. Prævidit hoc D.
Basilius inter cæteros, nosq; præ-
monuit his verbis. *Serm. de alt.*
rei. Habent enim morẽ hunc Dæ-
mones, ut faciendæ orationis tẽ-
poribus, per speciosam scilicet
aliquam laudabilis causæ alicujus
simulationem, nobis sedulò au-
ctores sint, ut ab ea nos subduca-
mus, ut quam salutem afferre no-
bis intelligant, ab ea nos proba-
biliter adducant. Si ergò Dæmō

(ut

(ut optime advertit Climacus
 Grad. 18.) cum sit infensissimus
 orationis hostis, hoc orationis
 tempus omni conatu perturbare
 nititur, tu ad illum superandū
 teipsum præpara, & hanc horam
 mordicus tene. Hæc hora valde
 opportuna est; quia melius me-
 ditatio eâ horâ fit; mens etenim
 magis collecta est, nullis adhuc
 curis distracta, corpus ipsum no-
 cturnâ quiete confirmatum com-
 modius inservit animo meditan-
 di. Hoc modo primitias orientis
 diei, nosq; simul Deo dicamus.
 Cunctæ actiones nostræ diurnæ
 ab ipso sumunt exordium, atq;
 ex eo diriguntur in sanctum fi-
 nem, & virtutem haurimus, ut
 cunctas diligenter, nè imperfecte
 à nobis fiant, operemur. Quare
 merito, qui sunt lux salutis stu-
 dig.

dioſi, ex matutina oratione, quales cæteræ diurnæ actiones futuræ ſint, facile colligunt.

Si orationem operi præmiſeris, & ſurgens è lecto primorum motuum initia ab oratione duxeris, aditus peccato in animam non patebit. *inquit S. Ephrem. T. I. Serm. de orat. Dei.* Quòd ſi hæc hora ſpiritali aliqua neceſſitate proximi impediatur, ut evenire poteſt in eo, qui curam animarum exercet: ſi hic neceſſitatis caſus prævideri poteſt, ſi eris tui proſectus ſpiritalis amans, aliquid tēporis de nocturno ſomno ſuffuraberis, quod in hoc tam ſvavæ mentis pabulo inſumas; ſi verò repentinus, & inexcogitatus caſus ſit, idem hūc ſerva, quod in alendo corpore ſervare ſoles; nam ſi horâ conſervata

caſu

casu cōtingat, ut cibū sumere nō
 valeas, in aliam horam refectionem
 quidem differs, non autem
 in alteram diem; hoc ipsum præ-
 sta in hac refectione animæ tuæ,
 & eò sanè diligentius, & accura-
 tius, quò anima corpore præstā-
 tior est. Omnino nulla prætereat
 dies sine sua linea, sine usu ora-
 tionis mentalis. Sine studio ora-
 tionis, omnis Religio est arida,
 imperfecta, & ad ruinam prope-
 rans, egregiè scripsit S. Bonavē-
 tura *de Progressu Religionis cap.*
7.

Pueris illis Hæbreorum, qui
 ad obsequia Regis Babylonis ele-
 ctierant, & ut starent in conspe-
 ctu illius (*ex capite 1. Danielis*)
 constituerat Rex annonam per
 singulos dies de cibis suis, & de
 vino, unde bibebat ipse, ut enu-
 tri-

triti tribus annis postea starent
in conspectu Regis. Ecce anno-
na, quam de cibis suis coelestis
Rex tibi constituit, ut dignè ad
illius famulatum, & colloquium
admittaris, vescere quotidie de
illa, certè si hoc cibo regio ani-
mam tuam enutries, quàm specio-
sus in illius conspectu appareres,
quàm lætus Dominus ad tua vota
complenda festinaret?

Verum convivium hoc spiritu-
ale orationis, ita moderaberis, ut
intellectui pauca, sed affectui mul-
ta fercula apponas; Est quidem
necesse, ut præcedat operatio in-
tellectus, qui facem voluntati no-
stræ præferat, ut ex ipsa suas o-
perationes exerceat, cum teste
Philosopho: Nihil sit volitum,
quod non sit præcognitum: quod
confirmat D. Gregorius *Homil.*

26.
dilig
Nihil
intel
non
ad e
prav
ad a
vini
tas i
etu p
ptim
per M
quir
scian
D. q
Med
rum
est.
zeck
quæ
man

26. *super Evang.* Nemo potest diligere, quod prorsus ignorat. Nihilominus in cōsiderationibus intellectus longius immorandum non est, sed omnis cōsideratio ad excitandum dirigi debet ad pravos amici affectus moderādos, ad acquirēdas virtutes, & ad divini amoris augmentum: Volūtas in hoc negotio, ipso intellectu præstantior est: Propterea optimè monet Joannes Gerson *super Magnif. Kell. 26. Lit. D.* Inquiramus quid sit virtus, non ut sciamus, sed ut boni efficiamur. D. quoq; Ambrosius *in Psal. 118.* Meditationis cōlestiū præceptorum intentio, vel finis operatio est. Quod & illis animalibus. *Ezechielis c. 1.* adumbratum fuit, quæ manus sub alis habebant, & manus hominis sub pennis eorū;

quia

quia intellectus operatio ad praxim, & ad opus tendere debet.

Quid animæ fideli svavius, quid jucundius esse potest, quàm devotè de Domino Deo suo meditari, ut quem clarâ ac beatificâ visione intueri nec dum valet, saltem per studiosam recordationē, quasi præsenti sibi faciat? *Thomas à Kempis Soliloq. c. 19. Alia vide in Curatore Animarum p. 2. cap. 8. pag. mibi 99. NB. Liber planè utilissimus & dignissimus, ut ab omnibus Curatis Clericis Sæcularibus studiosissimè legere-tur, & memoriæ imprimeretur.*

REGULA V.

Mentalem orationem recipiat vocalis, recitatio prius vespere, vel jam manè Matutino cum Laudibus, pro temporis occasione devotè, ac attentè oret Primam, Ter-

*Tertiam, & Sextam flectendo,
flando verò à Paschate usq; ad
Dominicam SS. Trinitatis, ad
usitatum modum S. Caroli Bor-
romæi.*

AB oratione mentali transi ad
vocalem, nisi fortassè muneris
tui ratio ad alia pietatis, ac re-
ligionis officia te vocet. Opti-
mus sanè transitus ab uno, ad
alterum ignem, ab uno modo col-
loquendi cum Deo, ad aliud col-
loquij genus, sed tantæ dignita-
tis & utilitatis, progressus, qui
se invicem juvant, mentalis ora-
tio ignē parat, vocalis ligna sub-
ministrat, quantum fieri potest,
ab invicem sejungi & separari nō
debent.

Sive in Choro, sive extra Cho-
rum, privatim Horas Canonicas
recites, cogita hanc præstantis-
si-

simam functionē ad officium tu-
um præcipuē pertinere. Quilibet
verò, nisi planē insipiens sit, of-
ficium suum exequitur, & eo sa-
nè diligentius, quò dictum offi-
cium fuerit sublimius. Non er-
gò tanquam onus laboriosum, &
gravè, ut nonnulli Sacerdotes
falsò sibi fingunt, & ideò in hoc
censu persolvendo adeò segnes,
& indevotos cum tædio se præ-
bent, sed tanquam mollissimum,
& jucundissimum munus tibi ipsi
persuade, quid enim excellentius
est, quàm esse Præconem divina-
rum Laudum, legatione fungi a-
pud Deum pro Ecclesiæ, & Ange-
lorum ministeriū obire in terris;
Sed quid suavius Psalmis, & Can-
ticis, attentè, & devotè decanta-
tis? profectò tanto sapore, ac
spirituali dulcedine palatum cor-
dis

dis b
untqu
umqu
cerdo
quod
degust
cibus
mel, d
18. v
Co
sua co
recita
propri
beat, c
re, mo
sa, ma
cerdo
nisteri
Omiss
poris,
docet
art. 2.

dis benè affecti replent, refici-
untque, ut breve nimis, nimi-
umque velox nonnullis probis Sa-
cerdotibus tempus illud videtur,
quod ponitur in hac dulcedine
degustanda. Quàm dulcia fau-
cibus meis eloquia tua, super
mel, & favum ori meo. *Psal. 118. v.*

Congruò tēpore juxta Eccle-
siæ consuetudinē, Divinū Officiū
recitabis, quælibet Officij hora
proprium tempus assignatum ha-
beat, quod diligenter non serva-
re, modò nō obftet legitima cau-
sa, magnam negligentiam in Sa-
cerdote arguit, necnon tātī mi-
nisterij non levem contemptum;
Omissio enim circumstantiæ tem-
poris, affectus negligentiae est,
docet S. Thomas *art. 2. q. 54.*
art. 2. ad 2. & D. Ambrosius

Lib. 2. de vocat. gent. c. 4. dis-
ferens de sacrific: Cain, duas cau-
sas assignat, propter quas à Deo
rejectum fuit: Quia nimirum non
congruo tempore obtulit, distu-
lit enim illud offerre, & quia sibi
electiora servavit. Et verè, quis
Princeps non ægrè ferat, atque
non indignetur, cum videt obse-
quia ab ipso imperata, non suis
temporibus à Servis suis illi præ-
stari, sed tempore importuno &
præpostero, ut quod manè fieri
debet, differatur usque ad meri-
diem, & usq; ad vespërã? Quan-
tò magis irascetur Dominus uni-
versorum, cum viderit Sacerdo-
tem ad hoc precandi munus præ-
cipuè destinatum, & hujus causâ
Christi patrimonio locupletatû,
debitam huius census persolvèn-
di horam præterire? Res hæc si-
cut

51

cūt divinam indignationem provocat, ita doemonibus risum: Nonne ridiculū esset, si meridiem manē appellares, & meridiem vesp̄eram vocares, aut cū tempus surgendi esset, te ad cubitum parares. Sic cum matutinas horas post prandij horam recitas, aut Primam, vel Tertiam, cum jam solis occasus advenit, aut etiam, cū omnia simul coacervas, haud dubio non abibis impunē; Quemadmodum nec abijt ab ira Divina illæsus B. Severinus Ecclesiæ Coloniensis Episcopus alioquin vigilantissimus & sanctissimus Præsul, qui in pestilenti voragine ignis purgatorij cremabatur, non aliam quidem ob causam, nisi quia Canonici Synaxis officia per distincta horarum spatia nō persolvit, quo im-

C2

pe-

perialibus negotijs cōmodiùs ac
liberiùs vacaret. *Vt auct̃or est*
Petrus Damiani Lib. de mirac.
Meritò Angelus, qui Eremitam
quemdam deficientibus alimentis
pascēbat, uvas aliquando bonas,
aliquando agrestes; quandoque
etiam marcidas illi deferebat;
qui interrogatus ab eo, quæ esset
causa tantæ diversitatis, respon-
dit, se portare uvas bonas, quan-
do officium debitis horis persol-
vebat; agrestes verò quando præ-
veniebat, marcidas autem quan-
do ultra debitam horam persol-
vebat. *Iacob. à Graph. cap. 6.*
paragr. 14.

Ante divinum officium ex con-
silio D. Bonaventuræ, præviâ ali-
quâ oratione te ipsum collige, &
noli esse quasi homo, qui tentat
Deum. *Eccl. c. 18. v. 23.* Ideò

enim

enim
mūs
non
exercit
frigid
inquit
Præ
cium,
in duo
intenti
intēti
fectus
finem
fecto
homo
mala,
cap. 6.
præpo
exqua
chardu
intenti
suorum

enim tam desides & tepidi sumus in divino officio, quia ante non sumus in aliqua devotione exercitati, & ita sicut intravimus frigidi, eximus corde dissoluti, inquit ille.

Præparatio ad Divinum Officium, ut multa alia præteream, in duobus consistit: In puritate intentionis & Conscientiæ; Ex intētionē enim omnis noster profectus pendet; quia qualem nobis finem proposuerimus, tales profectō actiones evadent. Malus homo de malo thesauro profert mala, docuit nos Christus *Luce cap. 6. v. 45.* Per malum thesaurū præposterā intentionē denotat, ex qua malū opus prodit. Et Richardus Victorinus: Ex prava intentione operantes necatores suorum filiorum appellat; Sic e-

nim ait *de statu inter hom.* Quid enim juvat bonorum operū prolem gignere, & eam per intentionis depravationem necare. Porro legitimus finis, ad quem divinum Officium præcipue dirigi debet, est Deo debitus census laudis persolutio, totius Ecclesiæ utilitas, & proprius profectus recitantis; Quidquid aliud præter hunc finem spectes, ut si tantum temporale cōmodum, & ut quotidianas distributiones facias tuas, præpostera intentio est, jam non operaris secundum finem tui muneris germanum, & proprium, carebis æterna mercede: Hinc illa Cassiani, expendētis illa Psalmistæ *Psal. 14. v. 5.* Qui pecuniam suam non dedit ad usuram. Omnis, inquit, qui eloquia DEI, & *(idem dic de quavis studiosa*

ope

operat
etiam
cuniar
non so
sed e
Ob ho
maluit
porale
cedem
script
est, r
ille.

Rec
purita
cus, f
ras Ca
ris rat
morta
Quar
& affi
os tu
nam,

Quid pro-
tenti-
Por-
divi-
dirigi
ensus
clesiæ
us re-
rater
ntum
quo-
as tu-
jam
m tui
rium,
Hinc
Psal-
pecu-
uram.
DEI,
udioſa
ope-

operatione) humanæ laudis, adde
etiam lucri amore dispensat, pe-
cuniam suam erogat ad usuram,
non solum nulla pro hoc præmia,
sed etiam supplicia meriturus.
Ob hoc enim pecunias Domini
maluit profligere, ut ex ipsis tē-
poralem ipse consequeretur mer-
cedem, non ut Dominus, sicut
scriptum est, veniens, quod suum
est, reciperet cum usura. Sic
ille.

Requiritur etiam conscientie
puritas à culpa mortali. Canoni-
cus, seu quis alius recitans ho-
ras Canonicas, & proprii mune-
ris ratione, existens in peccato
mortali, Deum graviter offendit.
Quare tu enarras justitias meas,
& assumis testamentum meum per
os tuum; tu verò odisti discipli-
nam, & projecisti sermones meos

retrosum. *Psal.* 49. Et *Ecccl* c.
15. v. 9. Non est speciosa laus
in ore peccatoris. Foetidum il-
lius os, non nisi malum odorem
exhalat, sibi ipsi nocet, quia si-
milis Uriæ efficitur, qui, ut est
in Historia sacra Regum *cap.* 11,
v. 14. tulit in sinu litteras mor-
tis suæ, at ille ignorabat, quid
lateret in litteris; tu verò mani-
festam cōtra te ipsum sententiam
profers, quoties cum Psalmista,
& cum Prophetis divinam indi-
gnationem, & maledictionē pec-
catoribus imprecaris.

Maledicti, dicis, qui declināt
à mandatis tuis. *Psal.* 118. v. 21.
at tu unus ex illis es? Similis
est huiusmodi divini officij reci-
tatio arcui perverso, qui sagittas
jaculans ferit sagittarium: aëri,
aut cymbalo tinnienti, qui alijs
dat

dat
no;
cati
reatu
ctio
logor
fium
Ei, qu
quid
beat,
ritian
scien
næ o
damn
No
de ca
dinat
dum
tim
per t
fectu
quar

dat sonum, & remanet is sine sono; Equidem scientia auget peccati malitiam, & ex culpa poenæ reatum, & major judicij districtio colligitur ex cōmuni Theologorum consensu. Audi Dionysium Carthusianū *in cap. 4. Iac.* Ei, qui scit, ad quæ obligatur, quid facere, quid vitare jam debeat, nec tamen juxta suam peritiam laudabiliter conversatur, scientia est majoris culpæ, & poenæ occasio, & culpabilior, atque damnabilior.

Nocet etiam sibi ipsi hac alia de causa, quia cum aliquo inordinato affectu iste feratur, etiam dum cantat in choro, seu privatim recitat divinas Laudes, semper totus est in id, quod ille affectus objicit, sive sit odium in quærenda vindicta; sive amor cō-

cupiscentiæ in re concupita, si-
 ve quid aliud. Quintilianus *Lib.*
18. c. 1. Egregiè probat virum
 improbum oratorè esse non pos-
 se, multasque causas affert, sed
 hanc unam præsertim: Nihil e-
 nim est tam occupatū, tam mul-
 tiforme, tot, ac tam varijs affe-
 ctibus conscissum, atq; laceratū,
 quàm mala mens Merito, si hæc
 impediunt, ne iste ritè oratoris
 officio fungi possit apud homi-
 nes; multò minùs erit dignus o-
 rator apud Deum. Privatur ob
 culpæ mortalis reatum divino lu-
 mine, quo dignè, & attentè psal-
 lètes cœlitus perfunduntur, sua-
 vitatem divinorum eloquiorum
 non degustat, ineptum se reddit
 ad divinam gratiam. Siquidem
 improbitate cœcatus mentis ocu-
 lus, & caligante sibi iniquitate
 pro-

profunda misteria invenire non potest. In malevolam animā non cadit sapientia: ait cum Sapiente D. Ambrosius *in Psal.* 118.

Non distractè, aut quasi aliud agens, sed attentè, ac devotè recitabis divinum officium, singula verba benè proferes, non truncabis, seu dimidiabis, ad verba, quæ dicis, & ad sensum illorum, quantum potes, attende, ut affectum tuum, Psalmi affectui accommodes. Ex sententia D. Bernardi *Lib. de vita solit.* Nunquā intelliges David, donec ipsos Psalmorum affectus indueris, sicque de reliquis, sic fructuosè precaberis. Nescit comedere, qui nescit masticando è cibus saporem elicere, nec palatum habet, nec fauces ad manducandum, qui saporis huiusmodi sentire non prævalet,

inquit Guilielmus Parisiensis *Lib. Decret.* Sed nihil efficacius ad te colligendum in tempore Divini Officii, ut illud attentè, ac devotè recites, quàm si Dominum te intuentem, atque audientem serò ante mentis tuæ oculos constituas: Ita te docet Thomas à Kempis *de discip. clav. cap. 2.* Recordare dilecti Domini IESU in præsepio jacentis, aut in cruce pendentis, aut in coelo ad tētorium Patris, tanquam coram eo assisteres, & cantares. Ipse sit in corde tuo, & in labijs tuis ad pronuntiandum apertè, & distinctè verbi Spiritus Sancti, cujus ope, & arte divinum officium ordinatum est. Statue IESUM ad dexteram, & MARIAM ad sinistram tuam, & omnes Sanctos in circuitu eorum. Omnes Fratres
tui

tui sint tanquam Angeli Dei, & cum quibus nunc psallis in terris, spera etiam te cantaturum in coelis. *Hæc omnia Thomas.*

Cuicunque Horæ Canonice congruum temporis spatium, & minimè angustum assignabis, ne propter temporis brevitatem festinare compellaris, ut ea quæ dicis, attendere, & degustare non possis: Equidem hoc etiam in aliquibus Sacerdotibus deplorandum est; cum de negotijs sæcularibus agitur, de jocis, de confabulationibus, nulla ratio prorsus de jactura temporis habetur, dilapidatur tēpus absumitur, perditur. Audi, quid isti dicunt ex D. Bernardo *Serm. de triplici cust.* Libet confabulari, ajunt, donec prætereat hora, ô donec prætereat hora, ô donec pertrāseat tempus.

pus. Donec prætereat hora, quam tibi ad agendā poenitentiā, ad obtinendā veniā, ad acquirendā gratiam, ad gloriā promerendam miseratio Conditoris indulget &c.

At si de divino officio agitur, de suis functionibus ritè obeundis adeo avaros circa tempus se præbent, ut in pondere, in mensura, in lance ponant tēpus, quod in ijs exercitijs spiritualibus insumere debent: Profectò hoc faciunt, qui palatum internū morbo aliquo infectū habent; idcirco spiritualia istis, vel nihil sapiunt, aut dulcescunt in aure, majore, quā possunt brevitatem, atq; celeritate ab hisce se expediunt: Dulcia illis videntur amara, & amara dulcia; non sic verè pij, qui sanum habent palatum, & linguā, sentiunt dulcedinem, & incredi-

bi-

bilem suavitatem capiunt ex re-
bus spiritualibus, atque in ijs im-
morari, quantum oportet eos nō
piget, quia erga illas sunt benè
affecti. Non incognitus fuit hic
morbus Thomæ à Kempis *P. p.*
„serm. cap. 6. Pessimus aliquo-
rum usus est, quod dicere pu-
det, quòd in dormitorio, seu in
lecto diu phantasando vigilant,
& in Ecclesia; & in Choro præ-
tædio devotionis dormitant.
Hi sibi, & aliis frequenter no-
cent, nec Christo strenuè mili-
tant, neque pro benefactoribus,
& tribulatis fideliter orant,
Valdè enim gravè Deum offen-
dunt, pigrè surgendo, tardè sæ-
pius veniendo, tepidè psallen-
do, verba corrumpendo, cre-
brius oscitando, vagè circum-
spiciendo, malè advertendo, ne-
gli-

„genter inclinando, de longitu-
 „dine Psalmorum attædiando, &
 „ad finem festinando. Gaudent
 „ad sonum reſectorij, horrent
 „ſignum Capituli, properant ad
 „fabulas, tardè intrât ad cellam,
 „languent ad opera, fervent ad
 „fercula bene parata. Omnia iſta
 „ſigna ſunt parvæ devotionis,
 „magnæ ingratiſtudinis, & vehe-
 „mentis Confuſionis. Heu non
 „eſt amor Dei ante oculos iſto-
 „rum, non amor Dei in corde,
 „non laus ejus in ore, ſed fraus
 „in voce, tremor in aſtione.
Hucusq; Kempenſis.

Divino Officio finito, audi
 „quid dicat idem Thomas? Non
 „ſtatim te effundas ad exteriora,
 „ne perdas gratiam, quam con-
 „ſecutus es orando; ſed potiùs
 „poſt vota labiorum tuorum te
 re-

„recollige, & in majore gratiarti
 „actione ab omni strepitu solus
 „permane, ruminando quæ audî-
 „sti cantari. Quid prodest unâ
 „horâ laudare Deum, & alia sa-
 „cularia, & inania tractare? No-
 „li pretiosum fructum orationû
 „tuarum, & labiorum divini o-
 „peris pro vilibus expōere jocis,
 „& nugis; Nam citò perit de-
 „votio, quæ non custoditur sub
 „silētij fræno. *Quod docet Tho-*
mas de vocali, idem etiam serva
de mentali oratione finita.

REGULA VI.

Confessionis Sacramentalis usus,
si non quotidianus, saltem fre-
quens sit Clero Saculari probè
commendatus.

Nihil hoc loco de culpa mortali,
 quis enim credat Sacerdo-
 tem esse suæ salutis adeo imme-
 mo-

morem, ut sibi de illa conscius
sine sacramentali expiatione au-
deat vel Missam celebrare vel a-
lias sacras functiones obire! hunc
sanè non Christi ministrum sed
Sathanæ, & ipso Juda proditore
peiores dixerim esse; Sed sua-
detur hic frequens usus Sacra-
mentalæ Confessionis respectu e-
tiam levium culparum, & quoti-
dianorum defectuum, qui nobis
ob nostram fragilitatē, vel incu-
riam familiares esse solent, &
quidem gravissimis rationibus.

Equidē mihi non parvum pu-
dorem, & timorem pariter incu-
tiunt illa Divi Hieronymi. *Lib.*
ad Vigil. Ego confiteor timorē
meum, ne fortè de superstitione
descendat; quando iratus fuero,
& aliquid mali in animo meo co-
gitavero, vel me nocturnū phan-

tasma deluserit, basilicas Marty-
rum intrare non audeo; ita totus
& corpore, & animo contremi-
sco.

De solo in Ecclesiam ingressu
loquitur hic D. Hieronymus, à
quo se deterreri fatetur à consci-
entia venialium culparum, quid
de Missæ celebratione, & Sacra-
mentorum administratione, cæ-
terisq; sacerdotalibus munijs di-
xisset? Causam hujus justi timo-
ris in viris pijs, ac probis reddidit
D. Bonaventura *P. p. Spec. p.*
213. Quàto quis, inquit, fuerit
mente purgator, tantò se sordi-
diorem videbit, & majores Cau-
sas humiliationis inveniet.

Prima ratio sumitur ex illis D.
Joannis Evangelistæ. *Ep. i. c. i,*
v. 8. Si dixerimus, quia pecca-
tum non habemus, ipsi nos sedu-
ci-

eimus, & veritas in nobis non
est Ergo, sic benè infert B. Au-
gustinus in *Psal. 99.* Semper
confitere, quia semper habes,
quod confitearis ; difficilè enim
est in hac vita. ut sic homo mun-
detur, ut nihil inveniat in se,
quod confiteatur. *Hec ipsum cō-*
cludit D. Gregorius Libr. 2. in
Reg. cap. 1. Quia sine peccato
electi etiam viri esse non possunt,
quid restat, nisi ut à peccatis,
quibus eos humana fragilitas ma-
culare non desinit, evacuare quo-
tidie conentur ?

Aliam causam assignat idē Gre-
gorius *Lib. 20. moral. cap. 9.*
Si curare parva negligis, eadēq;
flere, & devitare à statu justitiæ,
non quidē repentè, Sed partibus
totus cades. Idem etiam evenit
hīc, quod in corporibus, ait opti-

mē

mē
cor
neg
mor
eun
hoc
tia,
vior
cura
cha
Qu
poen
seur
tum
nuū
copi
cele
cis f
aup
sequ
gius
spon

mè S. Ioannes Damascenus. In corporibus, qui parva vulnera negligunt, sanem plerumq; ac mortem sibi ipsis accersunt; Ad eundem modum etiam in animis hoc usu venit, ut qui minima vitia, ac peccata nihili pendunt, graviora sibi inveniunt. Igitur celeris curatione opus est. Adde ex Richardo Victorino *Cap. 35. in Cât.* Quod levia peccata, si statim per poenitentiam non deleantur, obscurant animum & impedimentum faciunt amplioris gratiæ, minuunt enim gratiã, quæ à sacerdote copiosior hauriretur ex Missæ celebratione, & alijs Ecclesiasticis functionibus, fitque incapax amplioris gratiæ. Ex quo postea sequitur, ut sacerdos, qui longius in hisce levioribus culpis spontè immeratur, eò magis semper

per in via perfectionis retrogradiatur. Quotidiè id nos usus docet: Plus potest res infirma, & parva remorans, quàm magna, & valida impellens. Vulgatum est proverbium Nautarum! In remigio plus posse remigem unum inhibentem, aut renitentem, quàm decem remigantes.

Hoc etiam certum est ex omnium Theologorum consensu, - Levia peccata sine actu poenitentiae deleri non posse, cum enim etiam in his venialibus culpis deordinetur voluntas per inordinatam conversionem ad bonum creatum, ut ait S. Thomas 3. p. *question. 87. art. 1. 12.* Hæc deordinatio tollitur per poenitentiam, & quamvis hi actus poenitentiae multis modis elici possint, quo etiam fit, ut multis modis pecca-

ta venialia deleri possint, quos idem Beatus Thomas enumerat, potissimum tamen, & certius ad illa tollenda antidotum est Sacramentalis Confessio, quia ut optimè ait Beatus Bernardus *De interiore domo cap. 37.* postquam dixit omnia peccata nostra in divino conspectu scripta esse, subdit: Quod ibi scribit transgressio, hic delet Confessio. Multa insuper alia incommoda spiritualia secum defert, quæ à Sacerdote non modò spernenda nō sunt, sed summoperè amanda, & quærenda, & quò frequentior erit confessio, eò uberiores fructus ex ea emanabunt.

Ex frequentiori usu Confessionis Sacramentalis majus semper lumen accipies ad tuos defectus dignoscendos, quæ quidem scien-

tia à suæ salutis studioso magnoperè exoptanda est. Præclara similitudine S. Bonaventura *I. P. spec. p. 2. c. 3.* hoc nobis insinuat. In domo, inquit, quam subintrans solis radius illuminat, quantumcunque licet fuerit præmundata, atomi nihilominus diligentius apparent: Sic & cor radijs gratiæ illustratum, etiam minima videt, ac vitiorum laqueos subtili examinatione discernit. Magna & admirabilis est vis divinæ laudis, quam Deus per virtutem hujus Sacramenti in animam nostram infundit.

Magis etiam sedantur inordinati tum corporis motus, quibus sedatis, magis acuitur oculus mentis ad deprehendendos, & ad errata sua, uti sunt æstimanda. Quemadmodum, inquit B. Dado-

doch
Ocu
funt
tiam
Cum
dam
in ec
de, h
ta ve
si ar
colle
etiam
gravi
U
te loc
tam t
endar
dos,
Ma
scend
etitati
nexus

dochus *Lib. de perfect. op. c. 27.*
 Oculi nostri corporis, cum sani
 sunt, cuncta cernere possunt, e-
 tiam culices in aëre volitantes :
 Cum verò turbati sunt, aut quo-
 dam humore suffuso septi, si quid
 in eorum aspectū occurrat gran-
 de, hoc tenuiter cernunt, minu-
 ta verò non sentiunt; sic anima,
 si ardorem ex cupiditate mundi
 collectum studiosè restrinxerit,
 etiam valdè parva errata, pro
 gravissimis ducit.

Uterioris gratiæ thesaurus in
 te locupletabitur, ex quo ad vi-
 tam tuam meliùs in dies institu-
 endam, moresque tuos componē-
 dos, robur accipies.

Magis illuminaberis ad cogno-
 scendam dignitatem tuā, ac san-
 ctitatē functionum, quæ tui mu-
 neris propriæ sunt.

Purius, ac perfectius Dei, & animarum servitium urgebis, quò enim frequentius cōscientiæ tuæ domus mundatur, eò purior erit.

Frequentius etiã actus multarum virtutum, nempè humilitatis, spei, divini amoris, detestationis peccati, & aliarum virtutum exercentur, quarum frequentati actus magnum meritum cumulum faciunt.

Postremò David, qui tamẽ Sacerdos non erat, frequentissimè suorum peccatorum confessionẽ repetebat, ut divinam misericordiam impetraret, quinimò multitudinem miserationum, ut ipsemet deprecatur, obtineret; quid nos facere convenit pro quotidianis culpis? Ille, inquit D. Ambrosius in Apol. I. de David

cap.

cap. 8.
diner
nos p
mel e
obsec
(diceb
eta fi
panno
ribus
timò
nima
ri del
gratiã
Curat

Pur
ratus,
tum or
simis a
Sacros
crificin

cap. 8. pro uno peccato multitudinem miserationum deprecatur; nos pro pluribus peccatis vix semel ejus misericordiam credimus obsecrandam. Amplius lava me, (*dicebat David Psalm. 50.*) ducta similitudine ab infectoribus pannorum, uti enim pannus pluribus coloribus inficitur, ut ultimo tandem imbuatur; ita & anima frequenti confessione expiari debet, ut abundantius divinâ gratiâ locupletetur. Alia vide in Curatore animarum P. 2. cap. 4. pag. mibi 86.

REGULA VII.

Purus mente, & corpore præparatus, precibus præmissis, virtutum ornatu, humiliato corde, piissimis affectibus accedat ad Altare, Sacrosanctæ Missæ tremendû Sacrifcium non nimis lentè, ne tæ-

*dio afficiatur populus, nec nimis
propere, rubricas exactissime ob-
servando devotissime celebret; fi-
nito Sacro Gratiarum actionem
tum vocaliter, tum mentaliter Deo
referat, eamq; recitatione Horæ
Nonæ claudat.*

EX sententia Thomæ à Kempis
Lib. I. de vitæ solit. c. 25. quæ
communiter probatur ab omni-
bus, & quotidiano experimento
confirmatur, ideo nullū, aut sal-
tem exiguum fructum de mensa
Domini reportamus, quia nec an-
tè bene parati ad illam accedi-
mus, nec postea stamus supra cu-
stodiam nostram, non recogitan-
tes, quia Sanctus Sanctorum in-
gressus est ad nos. Quædam igitur
antè, quædam in ipsa Missæ
celebratione, & quædam post, ti-
bi servanda proponuntur.

Ad

Ad
nem,
purit
niali
etfi p
valore
minua
illud
mnati
fi Mis
venia
confer
habitu
pies,
tur, q
stusq;
tum le
vigor
bonu
in par
Sacer
sis cō

Ad dignam Missæ celebrationem, afferes primò conscientix puritatem à culpa mortali, & veniali etiam, quantum poteris, nā etsi peccatum mortale sacrificij valorem neque tollat, neque diminuat, tu tamen, quia indignus illud administras, iudicium ac damnationem tibi ipsi acquiris. Etsi Missam celebres cum peccato veniali voluntario, cujus neque confessio, neque dolor præcessit, habitualement quidem gratiam recipies, sed gratia actualis impeditur, quæ est resectio mentis, gustusq; Dei specialis, atque virtutum lumen refulgens in mente, & vigor in voluntate ad omne opus bonum. Quæ quidem jactura nō in parvis, sed in magnis damnis à Sacerdotibus suæ salutis studiosis cōnumerari solet. Verum nō

D 3 est,

est satis, te esse purum, quia & purum te esse oportet, & omnibus excultum virtutibus, ut etiā ex parte offerentis ipsi Deo sacrificium fiat acceptabilius, tibi, ac universæ Ecclesiæ utilius.

Nec etiam impræparatus accedas, hoc enim divinum mysteriū; primum, ac maximum negotium tibi meritò esse debet, ab hoc quippe Sacerdos dicēris, ab ōnibus quodāmodo coleris, & Ecclesiæ proventu honorificè sustentaris. In hoc cū primo mane evigilaveris, animum tuum intēde, ut hanc præstantissimā functionem, majori quā poteris reverētia, ac devotionis affectu perficias, in hunc etiam finem mentalem, ac vocalem orationem tuam diriges. Nec equidē illorum sacerdotum consuetudinem proba-

bare unquam potui, qui exiguum illud tempus, quod Missam immediatè præcedit, in sacrificia huic tribuunt præparationi; nam nimis brevis hora illa est, nec præstantiæ, ac dignitati tanti negotij sufficiens. Thomas à Kempis tam insignis vir diligenter considerans virum, tempus, & expensas factas in fabricanda arca (*Lib. 4. de imit. Chr. c. 1. n. 3. & 4.*) Necnō in arca testamenti ac cōstruendo templo seipsum reprehendebat, quòd non nisi horam dimidiam daret præparationi ad Missam. Quin etiam tanta est huius divini mysterij præstantia, quod si sacerdos totius vitæ suæ tempus in se præparando infunderet, ut unâ vice tantum dignè hoc sacrum ministerium perageret, rectè, ac sanctè impensum

putaretur. Deindè breve illud temporis spatium multis interdū distractionibus turbatur, non desunt muscæ, quæ mentem nostrā vexant, pijs affectibus potius, qui in mentali oratione, & alijs pijs exercitationibus in hunc finem excitati fuerunt, exfuscitandis, renovandisque inservire debet, & ad nos colligendos.

Unius Missæ celebratio, alterius Missæ optima præparatio fit; etenim hoc Sacramentum tantæ dulcedinis, ac suavitatis est, cū in eo hæc spiritualis dulcedo degustetur tanquā in fonte, hoc est in ipso Deo; ut quò magis frequentetur non quidem satietatē, sed majorem famē, ac desiderium hujus panis cœlestis pariat, quæ postea fames in purgatis mentibus majoris præparationis stimulus est peracutus.

Cæ-

Cæterum digna præparatio,
 quæ tanti Sacrificij Majestati re-
 spondeat, non est humanarū vi-
 rium. Hinc D. Ambrosius: Quis
 „dignè hoc Sacrificium celebra-
 „re poterit, nisi tu Deus Omni-
 „potens effeceris dignum: Scio,
 „& verè scio, & hoc ipsum tuæ
 „pietati confiteor, quia non sum
 „dignus accedere ad tantum my-
 „sterium propter nimia peccata
 „mea, & infinitas negligentias.
 „Sed scio, & verè scio, quia po-
 „tes me facere dignum, qui so-
 „lus potes facere mundum de im-
 „mundo conceptū semine. Ve-
 rumtamen cum omni cordis hu-
 militate appropinqua Deo, & i-
 pse appropinquabit tibi. Aperi
 Christo pulsanti, fac quod tuum
 est, & ipse adjuvabit infirmitatē
 tuam, facietque quod suum erit.

Facturus Sacrum, nihil nisi sublime, ac cœleste spectabis, & quæres nihil, nisi majorẽ Dei gloriam, Ecclesiæ utilitatem, spirituales salutem, tum tuam, tum proximi tui, & erga animas in purgatorio detentas suffragia, nõ autem inanem gloriam, ut devotus ab omnibus habearis, non aridam quandam, & insipidam celebrandi consuetudinem, non tẽporale lucrum.

Accedes cum magna devotione, quam excitabis attenta, ac seria meditatione hujus tanti mysterij; actus fidei præcipuè elicies, Sacramentum enim hoc fidei est, & sine fidei operatione nequit devotè, ac ritè tractari; Ideò enim multi Sacerdotes sine spiritu, sine affectu, sine timore, indecorè, & aliquando etiam' indignè,

gnè, cum festinatione incredibili sacrum perficiunt, quasi non credant sub speciebus, panis & vini, quas habent præ manibus, post verba consecrationis adesse corpus, & sanguinem Christi, ejusdem animam per naturalẽ colligationem, ac pariter divinitatem per inseparabilem unionem, quasi fide non videant ipsum Dominum ibidem præsentem, & ipsos præsertim intuentem. Missam celebraturus fidem exerce circa hoc Sacramentum, & ipsa, qualem te præbere debeat in illo peragando, optimè instruet.

Excitatur etiam devotio spei firmitate, certo sperans virtute tanti Sacramenti modo tu ipse nõ ponas obicem, divinam gratiam, coelestesque thesauros consecuturum. Ad quid enim hic aman-

tissimus Deus se credit manibus
tuis, nisi ut ditet paupertatem
tuam divitijs suis,

Sed nihil utilius, quàm si actus
amoris elicias erga tantum Domi-
num. Mensa hæc igne spiritua-
li plena est, & quemadmodum
fontes scaturiunt aquã, ita hæc
mensa flammam divini amoris fo-
vet, ait Divus Chrysostomus. Ut
verè saxeus, vel etiam æneus sit
Sacerdos, qui ad tanti ignis præ-
sentiam, si non liquefiat, non in-
calescat saltem. Accede ergo ve-
rè amans ad peragandum amoris
Sacramentũ, & amoris affectibus
non privaberis, gustabis, quàm
sit suavissimus Dominus.

Dum Missam celebras, consi-
dera te tunc vicem Christi sum-
mi Sacerdotis gerere, oculis ac
totius corporis gestu benè com-

po-

posito assiste. Age quod agis, & omnia cum magna reverentia interius, ac exterius perfice. Christus corpore, & mente tuam salutem operatus est, tu etiam hoc mysterium in redemptionis tuæ commemorationem institutum, animo, & corpore pariter comitare.

Ad reverentiam interiorē spectat quarundam virtutum exercitatio, videlicet religionis, humilitatis, Fidei, spei, ac charitatis, ut jam dixi, sed actualis attentio præcipuè. In hora Sacrificij, inquit B. Esaias Abb. or. 3. resiste cogitationibus, & sensus tuos continens in timore Dei, mysterijs dignus efficiaris. Præfigurabat hoc Aaron, tēplum ingressurus causa sacrificij, qui laneis depositis, lineis induebatur ad signi-

gnificandum. deponenda esse vana omnia à sacerdote, cum ad altare accedit. De hoc ipso monet populum sacerdos, cum ait, fursum corda, & dum respondet populus, Habemus ad Dominum, admonetur sacerdos ipse, se nihil aliud tunc temporis curare debere præter Deum.

Reverentiam verò exteriorē multa juvare possunt. Consideratio divinæ præsentiae Christi, qui modo Sacramentali sacerdoti sacrificanti præsentissimus adest. Non cogitas ipsum hic adesse invisibiliter Dominum, qui uniuscuiusque motum metitur, & conscientiae rationem habet, *inquit S. Chrysostomus Hom. 1. in illud Isaia Vidi Dom.* O si liceret oculis intueri, quanta reverentia Angeli assistunt sacerdoti celebranti.

ti: Vultum demittunt, non audent liberè intueri, admirantur cum tremore, alis faciem tegunt, *ita Chrysostomus*. Peccator autē illi distractus assistet? precipitanter, & irreverenter hoc ministerium peraget?

Accurata, ac devota observatio sacrarum ceremoniarū. Habent Reges & Principes suas urbanitatis leges, quas præterire nefas est. Merito de hac re tanti momenti, ita Concilium Tridentinum *Sess. 22. de obs. r. Miss.* Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni Religionis cultu, ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit, qui cogitavit, maledictum in sacris litteris eum vocari, qui facit opus Dei negligenter.

Quid

Quid si necessario fatemur,
nullum aliud opus adeo sanctum,
ac divinum à Christi fidelibus tra-
ctari posse, quàm hoc ipsum tre-
mendum mysterium, quo vivifica-
illa hostia, quâ Deo Patri recon-
ciliati sumus, in altari per sacer-
dotes quotidie immolatur. Satis
etiam apparet, omnem operam,
ac diligentiam in eo ponendam
esse, ut quantâ maximè fieri po-
test cordis munditie, ac puritate
atque exteriori devotione, ac pie-
tatis specie peragatur.

Quòd si Deus in veteri lege
Moysem ad observantiâ cerimoniarum
in sacrificijs illis ita urgebat,
ut contra illarum transgressores
multa mala fuerit comminatus.
Quod si audire nolueris vocem
Domini tui, ut custodias, & fa-
cias omnia mandata, & cerimoni-

as, veniēt super te omnes maledictiones istæ, & apprehendent te, *Dent. cap. 28. v. 15.* & tamen in illis sacrificijs offerebantur non nisi tauri, arietes, & alia animalia huiusmodi, quid in augustissimo Missæ Sacrificio?

Verum has sacras cerimonias perfectè, ac decorè nunquam servabis, nisi earum significationē optimè noveris, quam quidem significationem apud multos Auctores licet invenire, hac enim ratione eis debitum cordis affectum accomodabis, ut quod corpore exterius facis, facias & mēte; Si genu flectis, ita genu flectas, ut Deo submittas, si caput inclinas, inclines & mentem, ut Dei amorem concilies. Acceptus est Regi minister intelligens, hoc est accuratus, qui suum munus obit
di-

diligenter, ait Salomon Proverb.
cap. 14. v. 35.

Juvat etiā actualem attentionē,
si verba proferas ita clarē, &
distinctē, ut à circumstantibus
commodē intelligi possint, & tu
ipse ad ea, quæ dicis, mentem ap-
plicare valeas, quo hujus divini
mysterij dulcedinem suavius, at-
que diuturnius degustes; etenim
si cibum, etsi dulcem, atque sua-
vem statim deglutias, parum, aut
nihil de ejus suavitate præsenties:
at si paulatim dentibus conteras,
atque rumines, palatum tuum il-
lius dulcedine, & sapore reple-
bitur, quare non festinanter, nō
distractē verba proferenda sunt,
sed distinctē, atque ideo illa tē-
poris mora hac in re ponenda est,
quam tanti negotij dignitas re-
quirit. . Quod si B. Augustinus
de

de nonnullis Sæcularibus ita cõ-
 „queritur *serm. 25. de temp.* Ad-
 „huc quoque quod valdè dolen-
 „dum est, conqueri vobiscum
 „volo, quod sunt aliqui, & ma-
 „ximè potētes hujus sæculi, qui
 „dum veniunt ad Ecclesiam, non
 „sunt devoti ad laudes Dei, sed
 „cogunt presbyterum, ut abbre-
 „viet Missam, & ad eorum libi-
 „tum cantet, nec ei licet morē
 „Ecclesiasticum sequi, propter
 „illorum gulam, & avaritiā, qua-
 „tenus unus punctus dei ad offi-
 „cium, & reliquum diurnū spa-
 „tium simul cum nocte ad eorū
 deputetur voluptatem. Multò
 magis Sacerdotes illi arguendi
 sunt, qui ut eorum sæcularium
 gratiam aucupentur, vel etiam ex
 propria indevotione Missam præ-
 cipitanter celebrant, nimis cele-
 ri-

riter se expediunt, & quidem nō sine parva jaēctura sui spiritualis profectus, tanti Sacramenti irreverentia, necnon & magna admiratione piorum fidelium astantium.

Maximus fructus hujus sacrificij positus est etiam in usu postulacionis: habes thesaurum infiniti valoris præ manibus; cur ergo ex illo ditescere non studes? Ut persona publica, & nomine Ecclesiæ hoc sacrificium offers, pro omnium salute illud offerre debes, & pro ijs, quibus aliqua obligatione teneris, etiam pro animabus purgatorij, quibus præter sacrificij valorem plenariam aliquam Indulgentiam ex icuncula benedicta, aliove speciali privilegio, applicare optimum erit. Neque verò tua mens ita excur-

currat ad alios, ut tui ipsius obli-
viscaris ; Pete igitur magna cum
fiducia, ut Deus ex merito tanti
sacrificij ditet paupertatem tuā,
veras animæ divitias elargiatur,
postula quidquid tibi fuerit ne-
cessarium, sive ad vitia extirpan-
da, ad edomandas pravas animæ
affectiones, sive ad virtutes com-
parandas, atque eā maximè, qua
te potissimum indigere noveris.
Et cum mora illa, quæ in Canone
Missæ, huic postulationi con-
ceditur, ex consuetudine Eccle-
siæ sit admodum brevis, ante
Missam tuum libellum supplicem
præpara, quē postea Divinæ Ma-
iestati tunc temporis offeras, nō
ore sed mente, non verbis, sed
affectibus, quod etiam à nonnul-
lis probis sacerdotibus usitatum
scio. Noli quæso ab audientia,
quin

quinimò à complexibus summi Regis discedere, nisi gratiâ aliquâ impetratâ.

Peraçto Missæ Sacrificio, quod sequitur tempus, omninò præciosum est, nullum commodius, in quo negotium animæ tuæ cum Deo tuo tractes, cùm ipsum in præcordijs tuis teneas: Acceptũ ignem in sinu tuo fove, ut urat magis. Quis tam frigidus, in cuius sinu talis ignis reconditus cùm sit, non caleat? Certè id fignum esset, aut spiritualis mortis, aut ad mortem disponentis stupiditatis. Post Communionẽ, inquit B. Bonaventura *Tract. de propr. ad Miss. cap. 14.* si non sentis aliquam spiritualem refectiõnem, signũ est spiritualis infirmitatis, vel mortis. Ignẽ posuisti in sinu, & non sentis calorem,

rem, mel in ore, & non sentis dulcedinem.

Sacris ergo depositis vestibus, collige teipsum, & quiesce aliquantulum recogitans dignitatem hospitis, qui in domum tuam intravit, & sacrificij, quod tunc perfecisti, nobilitatē. Maiori qua poteris humilitate de eximio beneficio accepto gratias age. Quis ego sum servus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei 2. Reg. c. 9. v. Dixit Miphibosēth ad David Regem, eò quòd David illum ex commensalibus suis unum fecerat. Absurdum enim, & ingratissimum est, tanto hospiti gratias aut nullas, aut tepidas referre, illumque solum, & in salutatum relinquere, & ad externa negotia transire, Et si post sumptam

ptam refectionem ob valetudinē
 corporis quiescis à negotijs, &
 laboribus, ut calor naturalis ci-
 bum in alimentum trahat, cur nō
 hoc idem præstas finito hoc sa-
 cro convivio per semihoram, aut
 saltem per horæ quadrantē; Ut
 illius Sacramenti virtus in animæ
 tuæ vires cōmodius diffundatur.
 Veniam supplex à Domino pete,
 si non eā, quā debes reverentiā,
 devotione, & charitatis affectu
 tantum ministerium peregisti, ut
 ipse in posterum juvet infirmita-
 tem tuā. Te ipsum denuò tua-
 que omnia huic tam de te bene-
 merito Domino, quem propterea
 in medio cordis tui sedentem tã-
 quam Dominum tuum contēpla-
 beris, offeres, dicesque: In me
 sunt Deus vota, quæ reddam,
Psalm. 55. v. 13. Cū certūm
 sit,

fit, Christū in nobis verè, ac realiter manere, donec calor naturalis accidentia panis consumpserit. Nec deerunt alia, quæ Sacerdotis devotio ex Spiritus Sancti unctiōe sibi ipsi adinvenire solet.

Denique non immemor sis moniti D. Bernardi: Ubiq̃; fueris, tuus esto, noli te tradere, sed accommodare. Hoc est, non ita te effundas ad externa negotia, ut à quiete cordis tui recedas. Cū animus diuiditur ad multa, fit minor ad singula; Et si negotia sæcularia sint, cū sint alterius professionis, suffocāt spiritūs, ac devotionis semen, sunt veluti spinæ ex D. Chrysostomo *Homil. 37. in Evāg.* Quia ubicunque tanguntur tangentem pungunt, ac lædunt, nisi debite

cautio adhibeatur. Cogita te crastina die esse celebraturū; Oportet, ut non solum te præpares ad devotionē, ante Cōmunionē, sed ut te cōserves in ea post Sacramēti perceptionē. Nec minor custodia post exigitur, quàm devota præparatio prius. Nā bona postmodū custodia, optima iterū est præparatio ad maiore gratiā consequendam. Ex eo quippe valdē indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia. *Ita Thomas a Kempis de imit. Christi lib. 4. cap. 12. Vide alia in curatore Animarum p. 2. cap. ultim. miki pag. 104.*

REGULA VIII.

Clericus curatus, omni horā requisitus, sit paratus ad Sacramentorum administrationem purissimā conscientia, sine anima suæ derri-

mento, & magna cum cordis hilaritate, promptitudine: non attentâ laboris arduitate, petentibus, exactè, & solerter deserviat.

IN hac functione tanti momenti, te semper paratum, diligentem nec mercenarium præbebis; pauca dico sed multa completor, si enucleatius hæc tria à me posita consideres (de omnibus Sacramentis generatim loquar) quorû administratio ad tuum spectat officium; ut consulam brevitati.

At qui id est semper esse paratum? meo quidem iudicio duo à te postulare videtur. Alterum est, ut ita vitam, moresque componas, ut saltem à culpa mortali te serves innoxium, ut quacunque horâ requisitus fueris, Sacramenta sine animæ tuæ detri-

mento ministrare valeas; nam et si ministri vitio Sacramenta suam virtutem non amittant, si ea tamen existens in mortali peccato administres, alijs quidem salutē, tibi verò æternam damnationem acquiris, alios sanas, te ipsum interimis. Cui similes malos sacerdotes dixerim (*inquit Magnus Gregorius Homil. in Evāg.*) nisi aquæ baptismatis, quæ baptizatos abluens illos ad regnum cœlorum mittit, ipsa postea in cloacam descendit.

Alterum verò est robur quoddam animi, magna cum cordis hilaritate conjunctum, quo nihil laboriosum putes, nihil arduū, nihil intempestivum, ubi de salute animarum agitur, nullā tui commodi habitā ratione.

An nescis, cū curam anima-

rum accepisti, te omnium servū effectum? an ignoras artem pastoralē, artem summæ vigilantia, perpetuique laboris esse? Noli ergo delicatus esse in hoc opere; nam ad hoc bellum peragendum, non delicatis, & negligentibus Dominus indiget, sed robustis, ac strenuis militibus, qui bellum urgeant, quacunque horâ strenuè dimicent, & animarum spolia auferant de hostium manibus.

Dixi etiam addendam hilaritatem, nam vocatus ad Sacramentum administrandum, illum, qui te vocavit, hilari vultu, serenâ fronte, blâdis verbis excipe, mercatores imitare, qui emptores ad suas officinas adventantes multis blanditijs, ac humanitatis signis excipiunt, alliciuntque: hîc au-

tem non aut lucrandi, quod tã-
dem pe it, sed animas, sed cœle-
stes merces congregandi, tibi to-
ties offertur occasio, quoties ad
Sacramentum dispensandum vo-
caris; hoc esse non potest, nisi
cum magno tuo foenore, cum
ex sententia Divi Prosperi *Lib.*
2. de int. cont. cap. 6. de ijs, qui
in cultura animarum elaborant.
Alijs proficientibus, & ipsi pro-
ficiunt, & aliorum profectus, i-
pforum gloria, ac profectus est,
Titus Imperator dolebat, se diem
illum perdidisse, in quo nullam
gratiam in alterum contulisset.

Adde diligentiam, quæ, etsi in
omnibus actionibus virtutum, lo-
cum habere debet, sed in ijs præ-
sertim, quæ circa Dei cultum, &
salutem animarum versantur, ut
bene, ac meritorie fiant. Hæc

verò

verò diligentia in damibus posita est. Primò, ut miram, ac tarditatem, cum verè p' sis, fugias. *Ex Socrate*: Ignavia inditium, est tarditas. Vera diligentia reprobatur illud Cras, & illud Veni postea, Quare non sufficit te esse paratū, nisi reipsa te paratum præstes, & rumpas moras. Appositè in hanc sententiam D. Gregorius Nazianzenus exhortans auditores ad recipiendum Baptismum: Ne dixeris, abi, & redi, & cras baptisabor, cum hodie beneficium istud accipere tibi liceat.

Idem dic de Sacramentorum dispensatore, vocaris nunc, nunc etiam recte. Ille, qui petit, utitur jure suo, & ab eo petit, qui dare tenetur, cum illius anima

custos sis, ac pastor. Quoties
ergò nulla legitimâ causâ inter-
cedente, vel negas, vel longâ di-
lationē interponis, justitiæ leges
violas, illumque debito fraudas,
officio, nec te levi culpâ illaqueas,
cùm non rarò hujusmodi dilatio
in animarum damnum redundet;
tunc enim cùm à te petit, Sacra-
mentum, benè paratus venit, vel
aliqua sua necessitas spiritualis il-
lum tunc temporis urget; tu mo-
ram interponis; ille verò ob hu-
manam fragilitatem, & in bono
inconstantiam amplius non rever-
titur, & tanquam fatua avicula
ob aucupis impatientiam laqueos
declinat; vel quia non superfit
amplius tempus, ut persæpè eve-
nit in ægrotis. Quâ ratione tan-
tum damnum Domino tuo com-
pensare poteris piger, imò cru-
de-

delis Sacerdos? Christus semper
patentes, ac semper manantes no-
stræ salutis fontes habet, tu verò
ob tuam pigritiam claudere vis?

Diligentia etiam in hoc eluce-
re debet, ut Sacramenta admini-
stres eâ reverentiâ, decore, ac
gravitate, quam tanti muneris di-
gnitas postulat, non oscitanter,
non festinanter, non ex insipida
quadam consuetudine, non quasi
coactè. Vera diligentia jubet, ut
res non quovis modo fiat, sed be-
nè, sicut de pictore, inquit D.
Nazianzenus, qui nomen pictoris
meretur, non quia multa depin-
gat, sed quia benè, & ex artis
præscripto: Maledictus, qui fa-
cit opus Dei negligenter. *Ierem:*
cap. 18. v. 10. Gravissima pœna
est maledictio Dei. Veraciter
condemnamur, si per torporem

ea, quæ bona sunt, agimus. Inquit S. Isidorus *Lib. 3. sent. cap. 19.*

Curabis etiam, ut vestes, sacra suppellex, & vasa omnia, quæcunque ad Sacramentorum administrationem necessaria, nitida, & quoad fieri potest, pretiosa sint, & eodem nitore munditiæ ab accedentibus pariter suscipiantur.

Denique gratuito Sacramenta administrabis. Gratis accepistis, gratis date. *Matth. cap. 10. v. 8.* Sic Christus Apostolis mandavit; Hoc est ex sententia Hieronymi *in cap. 10. Matth.* Ego Magister, & Dominus absque pretio hoc vobis tribui, & vos sine pretio date. Gravissima sunt D. Ambrosij verba ex castigata Jeza- bel avaritia, & Elisæi commen- data pietate *Lib. 4. in Luc.*
Di-

„Disce congruæ virtutis præcepta, probavit fidem, qui munera recusavit. Disce utroque doctorum, factorumque mysterio, quid sequaris. Habes Domini præceptum, Vatis exemplum. Gratis accipere, gratis dare, nec vendere ministeriū, sed offerre. Non enim pretio taxatur oratio Dei, nec in Sacramentis lucrum quæritur, sed obsequium Sacerdotis.

Multa sunt, quæ te impellunt ad hanc avaritiæ labem longius propulsandam in Sacramentorū dispensatione, præsertim Decretum Concilij Provincialis VII. Ecclesiæ Mediolanensis, ut alia Concilia præteream, cujus hæc sunt verba. Quoniam decet res sacras omnes, & Sacramenta imprimis, integre, sanctèque tracta-

ri, Parochi, alijque Sacerdotes, qui Sacramentum Eucharistiæ exhibent, vel inserviunt exhibentibus, nihil omninò in ipso ministerio, nec spontè quidem danti-
bus possint recipere, suspensionis à divinis ipso facto incurrendæ poena proposita. Idemque sub eadem poena statuimus de confessarijs, qui in ministerio Sacramenti pœnitentiæ, vel pecuniam, vel aliud quidvis receperint.

Nullum est vitium tetrius, atque execrabilius, quàm Sacerdotem Sacramenta dare ob quæstû, atque ex consequenti animam habere venalem.

Qui lucrum temporale, & non salutem animarum spectat in Sacramentorû dispensatione, quantum in ipso est, dedecorat ministerium suum, & facit, ut apud ho-

hominum opinionem ipsa Sacra-
 menta quodāmodo vilescant, ut
 egregiè annotavit D. Hierony-
 mus *in cap. 10. Matth.* Quia
 semper dona spiritualia, si mer-
 ces media sit, viliora fiunt, & ad-
 jungitur, avaritiæ condemnatio.
 Marcus Tuilius in oratione pro
 Quintio ait: Nullum est officiū
 tam sanctū, atque solemne, quod
 non avaritia comminuere; atque
 violare soleat, *Hoc Cicero, etsi
 non fidei lumine illustratus.* Ti-
 mebat D. Paulus aliquam offensi-
 unculam, si vixisset ex Evange-
 lio, quod ei sine dubio licebat,
 hoc est, si sumpsisset alimenta ab
 ijs, quibus Evangelizabat, & no-
 luit accipere, ne daret offendi-
 culum Evangelio: hoc est scan-
 dalum, quod erat passivum ob ma-
 lignitatem aliquorum.

Per-

Perdit libertatem suam avarus Sacerdos, nec ritè suo fungitur munere, nam est acceptator personarum; quia non animas, sed sua lucra quærit. Non audet in Sacramento poenitentia peccantes objurgare, aut negare absolutionem ligato culpis, & censuris, quique non sit dignè præparatus, absolutioni suscipiendæ, & consulenti de rebus ad conscientia, & animæ salutem pertinentibus respondet non ad veritatem, sed ad voluntatem. Verè hîc locum habet vulgatum illud: Accipere munus, est libertatem vendere.

Deperditur etiam bona opinio apud populum, omnes enim avaritiam Sacerdotis inter sacra averfari solent. Et sanè verissima est illa D. Chrysostomi sententia *Hom. 23. in 2. Corinth.* & digna,

ut memoriæ mandetur : Nihil
sic ædificat sæculares, ut non ac-
cipere, ergo sic nihil illos non æ-
dificat, quàm accipere.

Tandem qualis est Curatoris
animarum amor in dispensatione
Sacramentorum facilè se pròdit,
si mercedem, si lucrum tempora-
le concupiscit, & quærit, mer-
cenarius est, & non pertinet ad
eum de ovibus ; Si verò exemplo
Pauli non quærit, quæ sua sunt,
sed animarum salutem, hic bo-
nus pastor est. Simon Joannis di-
ligis me plus his? pasce oves
meas, *Ioan. c. 21. v. 15.* non uti-
que dixit peregrinare, jejuna,
elemosynas da, sed pasce, pasce-
re autem debet verbo, Sacramen-
tis, & exemplo. *Vide alia in Cu-
ratore animarum p. 2. c. 7. pag.
mibi 95 P. 4. cap. 10. mibi 250.
& cap. 12. 13. 14.*

RE-

R É G U L A IX.

*Oculus Domini, cœu præsentia
divina ante oculos mentis, veluti
scopus omnium cogitationum, &
actionum semper habendus.*

HÆc Dei præsentia mente con-
cepta, quòd omnia tua interi-
ora perlustrat, si in tua mente
continuò perseveret; haud dubio
ita mores tuos, actionesque diri-
get, ut te à Deo aspici non eru-
bescas, sicut oblivio hujus oculi
divini circumspicientis, & pene-
trantis omnia, inducit in nobis
omnem torporem, quinimò, &
peccata omnia: Quis me videt?
inquit impius, tenebræ circum-
dant me, & parietes cooperiunt
me, & nemo circumspicit me,
quem vereor? *Eccl. 23. v. 26.*
Ita hæc cogitatio divinæ præsen-
tiæ nos revocat à peccatis, & ad

vir-

virtutes excitulat; propterea Seneca ita consulebat *Epist.* 25. Aliquis vir bonus eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectante vivamus, ut omnia tanquam illo vidente faciamus. Magna pars peccatorum tollitur, si peccatoris testis assistat. O felicem illum, quem non tantum aspectus, sed etiam cogitatus emendat. Quod si tantam vim ad nos ipsos componendos presentiae viri probi, & gravis, vel solum cogitatae tribuit Seneca, qualem ineffe putasset in divinis oculis verè, & realiter omnia penetrantibus à nobis seriò recogitatis?

Equidem si huic divinae presentiae mentem assuefaceres, primò omnem torporem, ac segnit-

tiem in divino servitio fugareb.
 Quis enim cogitans, & credens
 se à Deo videri, tanquam iudice,
 vindice, & remuneratore, non
 se præbeat diligentissimum? O-
 ptimè D. Bernardus *Serm. 2. in*
Ps. 1. 90. Expedit omni animæ
 „Deum semper attendere tanquã
 „proprium, non modò adjuto-
 „rem, sed etiam inspectorem.
 „Quomodo enim negligens po-
 „terit fieri, qui intuentem se De-
 „um nunquam definit intueri?
 „aut quomodo nõ quasi propriũ
 „illum habere videtur, qui sic e-
 „um super se videt intentum, ut
 „omnia interiora ejus, & exteri-
 „ora omni horã considerare non
 „cesset, omnesque non solum a-
 „ctus, sed etiam ipsos subtilis-
 „simos animæ motus perscrute-
 „tur, atque dijudicet? Favent

Ver.

verba Dei ad Abrahamum *Genes. cap. 17.* Ambula coram me, & esto perfectus. Quasi dicat: quia me vidente te geres, eris perfectus, quia perfectè, atque accuratè ambulabis. Non solum acuit diligentiam, sed robur insuper addit, ut Dei, & animarum negotiū urgeamus alacrius. Quis miles sub oculis Imperatoris audacius periculum non audeat, viresque suas non exerceat? Nec quidem erit tibi difficilè hanc memoriam continuò f. vere, quia in ijs ministerijs versaris, quæ vel colloquiū cum ipso Deo, vel ipsius cultum, & honorem proximè attingunt: Sicut famulari intimo alicujus Principis, qui ab illius latere nunquā, vel rarò discedit, etiam dormienti, Principis imago occurrit, & ipsius vox

aures ejus pulsare videtur. Angelorum officium æmularis in terris, illorum quoque quantum humana fert fragilitas, partes imitatis, qui quamvis nobiscum cōmorētur, nosque regant; semper tamen vident faciem Patris, qui est in coelis; ita & tu in omni actu, vel cogitatu tuo Deum tibi adesse præsentem memorare, & omne tēpus, quo tu ipsum nō cogitas te perdidisse cogita & computa, monet D. Bernardus in *Spec. mon.*

Et Thomas à Kempis *de imit. Christi Lib. 3. cap. 9. n. 1.* Fili, „ego debeo esse finis tuus ultimus, & supremus, si verè desideras esse beatus. Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpius ad te ipsum, & ad creaturas malè incurvatus. Nā
fi

„fi te ipsum in aliquo quæris,
 „statim in te deficis, & arefcis.
 „Igitur hic finis semper ante o-
 culos habendus est. *Vide alia in*
Curatore animarum P. 2. cap. 3.
pag. mibi 82.

REGULA X.

Finito Missæ Sacrificio, Clero
seculari, studium Sacræ Scriptu-
ræ, Casuum Conscientiæ, & conci-
onum ad prandium usq₃ maxime
commendatur.

Thomas à Kempis differens de
 indocto Clero, & sine libris,
 hæc habet. *Lib. de Doct. juvent.*
 „cap. 7. Væ Clerico indocto, &
 „sine libris, qui sibi, & alijs sæ-
 „pè est causa erroris; Nam Cle-
 „ricus sine libris, est quasi miles
 „sine armis, navis sine remis, avis
 „sine alis, & ascensor sine scalis,
 „cæcus sine ductore. *Et Oseas*
Pro-

„*Propheta cap. 4. v. 6.* Quia tu
 „scientiam repulisti, repellam te
 „& ego, ne sacerdotio fungaris
 „mihi. Nusquam in alijs artibus
 eligitur ignarus illius artis, aut
 muneris, quod professurus est:
 tutor non curat ægrotū, sed me-
 dicus, nec medicus lites agit, &
 causas dijudicat, sed jurisperitus;
 atqui gradus Sacerdotij, gradus
 Magisterij est. Labia Sacerdotis
 custodiunt scientiam, & legem
 requirunt ex ore ejus, quia Ange-
 lus Domini exercituum est. *Ma-
 lab. c. 7. v. 2.* Hac scientiâ, si
 careat Sacerdos, dignus est, qui
 non fungatur Sacerdotio.

Igitur ita diurnas, ac noctur-
 nas horas ordinabis, ut quotidie
 aliquot ex illis in hoc tam neces-
 sari exercitio impendas. Et qui-
 dem de studio Sacra Scripturæ,
 cum

cūm Sacerdoti, & Canonico (nā
de Curatore animarum postea)
quid iucundius, & suavius, quā
absoluto Choro, seu etiam post
privatum officium, colligere se
ipsū & colloqui modò cum ipso
Christo, modò cum Apostolis,
modò cūm Prophetis, &, adin-
star apium, ex illorū libris, quasi
favum mellis carpere. Nonnē
hoc est, perpetuò esse in laudibus
Dei? Hoc est dialogari cum ipso
Deo: nam cum oras, tum loque-
ris cūm Christo, cūm vero Sacra
Scripturam legis, ipse tibi loqui-
tur. Sic Hieronymus Eustochiū
instruens.

Multa commoda spirititualia
hac sacra lectio tibi subministra-
bit. Ama scientiam Scripturarū,
& vitia carnis non amabis. *Epist.*
103. *Sic Hieronymus ad Nepoti-*
anum.

anum. Nutrit & fovet bonas cogitationes; quas vel orando, vel psallendo concepisti, virtutem tribuit, ut eas perficias, contrarium omnino facit lectio librorum inutilium, ut optimè observavit D. Bonaventura *Reform. Nov. cap. 14.* Vana lectio vanas generat cogitationes, & extinguit mentis devotionem. Convertet te in meliorem vitam, addetque calcaria in via Domini ad velocius currendum, ut de se ipso S. Fulgentius testatur, qui legens D. Augustinum in expositione Psalmi trigesimi sexti ad religiosum statum amplectendum commotus est; Inflammat affectum & incendit ad Dei amorem. D. Bernardus lectionem Sacræ Scripturæ, comparat Matri, lactanti infanti.

Vc-

Verùm hîc quoque aliquis or-
do servandus est: Certæ lectioni
insiste, quod non tantum de le-
ctione Sacræ Scripturæ valet, sed
de lectione etiam Sanctorum Pa-
trum, aliorumque piorum libro-
rum; siquidem, ut monuit D.
Bernardus *Lib. de vitæ solit.* Le-
ctio incerta & erratica spiritum
magis dissipat, quàm ædificat.
Quod exēplo medicinæ probat.
Scito, inquit, quia remedia cre-
brò mutata nocent, naturā dis-
turbant, & ægrum exterminant.
Quod & clarum est ex aphori-
smis medicorum: Remedia non
profunt, nisi immorentur. De-
inde ait Thomas à Kempis *Lib.*
I. de imit. Chr. cap. 5. n. 1. O-
mnis Scriptura Sacra eo Spiritu
legi debet, quo scripta est, quæ-
rere potius debemus utilitatem

in Scripturis, quàm subtilitatem sermonis.

Si verò curam animarum administras, præter has utilitates, quæ tibi etiam sunt communes, illuminaberis, quomodo te ipsum & alios in viam Salutis dirigas. Optimam farinam tibi subministrabit, ex qua panem prædicationis conficias, quem in spiritualem cibum animabus tibi commissis postea dispenses, ne de te conquerantur illis Ieremiæ verbis. Filij petierunt panem, & non erat, qui frangeret illis, *Thren. cap. 4. v. 4.* Sed quem panem? panẽ utique salutis, non panem vanitatis, non nugas, non oblectamenta verborum, non gentiliū fabulas, non somnia, non commenta Poëtarum.

Væ Prophetis insipientibus,
qui

qui sequuntur Spiritum suum,
& nihil vident, vident vanā &
divinant mendacium. *Ezechiel.*
cap. 13. v. 3. Insipientes appel-
lat: nam ignorantia divinæ le-
gis, mater est erroris, & janua
mortis, privatio honoris, virtu-
tis, & salutis, inquit Thomas à
Kempis *Lib de Doctrina Inuent.*
c. 1. Sequuntur Spiritum suum,
quia Sacram Scripturam & San-
ctorum Patrum libros rarò aut
nunquam habent præ manibus,
non hauriunt aquam de fontibus,
sed à cisternis, quidquid illis in
buccam venit, enuntiant; pro-
pterea vident vanā & divinant
mendacium. Ex studio Sacræ
Scripturæ etiā robur accipies,
ad perferendos labores, & ad su-
perādas difficultates, quæ in mi-
nisterio Curæ animarum passim

occurrunt. Siquidem vita pastoris exemplo Christi & Apostolorum inter hos duos Cardines versatur: Bene facere, & mala pati.

Sed audi quid in hanc sententiam fatetur de seipso Thomas à Kempis *Lib. 4. de imit. Chr. c. 11. n. 4.* Duo mihi necessaria per maximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita. In carcere hujus corporis detentus duobus me egere fateor, cibo scilicet & lumine. Dedisti itaque mihi infirmo sacrum corpus tuum ad refectionem mentis & corporis: & posuisti lucernam pedibus meis, verbum tuum, sine his duobus bene vivere non possum, nam verbum Dei lux animæ meæ, & Sacramentum tuum panis est vitæ.

Sed

Sed de studio Casuum consci-
entia agatur, quid magis neces-
sarium in Spirituali medico ani-
marum? modo aliquis sensus a-
moris tum suæ tum alienæ salu-
tis in illo insit. In hac arte non
sufficit studuisse, sed assiduo ac
perenni studio ac diligentia opus
est, quotidie namque novi even-
tus occurrunt, nova morborum
genera, quæ novis egent reme-
dijs, quod si denuò ad libros &
ad consilium peritorum non re-
curras, facile est errare, error au-
tem, quem studio & cōsilio præ-
cavere potuisses, & debuisses, si
in animarum perniciem vergit, &
in tuum caput redundat. Si cœ-
cus cœco ducatum præbeat, nō-
ne ambo in foveam cadunt? *Lu-
cæ cap. 6. v. 38.* Bonus medicus
nec uno remedio omnes curat æ-

gritudines, nec curat in transitu.
Vide alia in Curatore animarum
p. 3. c. 9. pag. mibi 163. p. 4. c.
II. pag. mibi 255.

R E G U L A XI.

*De omnibus matutinis actioni-
 bus fiat ante prandium discussio
 Conscientiæ.*

NE quæso tibi molestus videar,
 cum ad discutiendam consci-
 entiam etiam ante meridianam
 refectionem te hortor, insignis e-
 nim illa conscientiæ puritas, quã
 gradus Sacerdotalis & etiam pa-
 storalis à te requirit, diligentiam
 hanc non uti superfluam, sed ma-
 ximè necessariam optimo jure po-
 stulat: Solaribus radijs puriorẽ
 animã Sacerdotis esse debere, D.
 Chrysostomus asseruit, sed quid
 clarius, quid nitidius sole? cui
 nihil sordis adhærescere potest.

Do-

Dorotheus *lect.* 26. discipulos suos de hac ipsa re instruens, duas causas reddit hujus tam salutaris documenti: Cum sæpe numero, ac plurimum peccamus, & quàm facilè obliviscamur, opus esset frequentissimè, ac singulis horis nos ipsos exquirere, rimari, ac perscrutari diligenter. Duas annectit causas hujus examinis, peccandi scilicet facilitatem, ac proclivitatem: & oblivionē peccatorum: utrique malo occurrit optimè, frequens discussio conscientiae sed accurata, ac diligens.

Rectè D. Bonaventura eos, qui animas curant, parti superiori, seu fornicibus templi comparat, qui, dum pavimentum ipsius templi mundatur, pulvere asperguntur; Sic nō rarò evenit, ut, dum

aliorum pulverem per Sacramen-
ta, per consilia, per verbi divi-
ni prædicationem abstergere cõ-
tendimus, ob humanam fragili-
tatem, aut etiam in advertentiã,
aliquid pulveris contrahamus, ad
quem excutiendum, si vesperti-
num tempus expectes, tenaciùs,
ac firmitus adhærescet, nec adeo
facile mundaberis.

Adde, sacra ministeria, quæ ma-
nè peraguntur, hanc discussionẽ
requirunt. Oratio mentalis, di-
vini officij recitatio, Sacramento-
rũ administratio, Missæ celebra-
tio, quæ omnium functionum
præstantissima est: Hæc omnia
veniunt sub censuram matutinæ
discussionis. *Genes. cap. 1. v. 3.*
Dixit Deus, fiat lux, & facta est
lux, & vidit Deus lucem, quod
esset bona, & divisit lucem à te-
ne-

nebris. Hæc omnia sacra ministeria luce ipsâ meridianâ clario-
ra sunt, vide, an aliquid caligi-
nis ex tua ignavia, & irreverētia
illis accesserit; an non ex chari-
tate, sed potius ex cupiditate lu-
cri temporalis, aut distractē, &
inde votē, an indecorē, & irreve-
renter illa tractaveris; divide lu-
cem a tenebris, errata tua co-
gnosce, & corrige.

Si quis fructus extitit ex istis
spiritualibus functionibus per
hanc conscientię discussionem
magis stabilitur in anima, fovet
bonas & pias cogitationes, lumē,
& gratiam acquirit ad cæteras
diurnas actiones melius dirigen-
das. Non ergo te pigeat, saltem
per horæ quadrantem colligere
te ipsum, & qualiter tempus il-
lud effluxerit, diligenter a te in-

pſo perquirere, ut ſi quos defectus deprehenderis, per poenitentiam delere, & in poſterum præcavere poſſis. Nihil ducito, vel nimis laborioſum, vel ſupervacaneum, quod te ad tuum munus, ritè obeundum, vel ad divini gratiam augendam, vel ad cœleſtem gloriam promerendam juvat. Non parcas tibi ipſi in defectibus corrigendis, ſed argue. Tu reus es, eſto & iudex, errata tua ſæpius cogita & emenda,

REGULA XII.

Prandium ſit frugale, non voluptuoſum, nec in cibo, & potu ſuperfluum, eique adhibeatur lectio libri ipſi inuclis.

NE ſolus comedas, ſolitudo in prandio, & in cœna, vel mœrorem quendam animi parit, vel te nimis voracem, aut celeſtẽ in eden-

edendo facit ; utrumque valetu-
dini non parum obest. En tres
commensales tibi propono, & ve-
nient semper invitati libenter;
sua quisque symbola afferet, &
quidem satis opipara, ac pretio-
sa, illa sanè degustabis, si illos
commensales habueris.

Primus commensalis sit lectio,
vel Sacræ Scripturæ, vel pij, &
spiritualis alterius libri, qui te
ad profectum spirituale excitet,
& inflammet. Facile tibi est ha-
bere hunc commensalē, præter-
tim si animarum curam geris ;
semper enim in promptu est puer
aliquis, clericus, vel laicus, qui
inservit Ecclesiæ, vel etiam cau-
sa educationis domi alitur, hic
præsto erit huic muneri, & qui-
dem cum magna sua utilitate ;
nam dum tibi lectionē ministrat,

in legendo fit eruditior, & si ea, quæ legit, intelligit, dum ipsi tibi has spirituales dapes apponit, profecto nec ipse jejunus recedit. Et quidem, si Sacerdos in habitu, in morum gravitate, & in multis alijs, debet laicis hominibus præstare & excellere, cur non etiam in mensa, ob temperantiam, frugalitatem, & hoc pretiosum condimentum lectionis. Plannè morem nunc adeo laudabilem, quam plures Sacerdotes in privatis ædibus servaverunt, & servent cum ingenti jucunditate & utilitate simul.

Utraque inest in lectione in mensa. Nonnè magna mentis voluptas est, multa tunc audire, & intelligere, quæ nesciebas antea, & hoc sine tuo labore, & studio? Omnis homo à natura scire desiderat.

derat, & dulcius, suaviusque est
pabulum mentis, quam corporis.

Utilitas autem ingens est, & multiplex. Lectio hæc avocat animum ab affectata, & acurata consideratione ciborum, & â patinis, mentem erigit ad nobiliora. Temperat gulæ voracitatem, quæ nobis cum belluis est communis. Animum reficit pretiosioribus nutrimentis, quam sint edulia. Vires spiritus languentes restaurat, atque hoc modo totus reficieris; nam utraque pars suo reficitur pane, corpus quidē cibo, & âniâ lectione. Et si si caro reficitur, anima autem Dei verbo non pascitur, tunc ancilla satiatur, & Domina fame torquetur, quod non tantum iniquum est, sed etiam injustum.

Quam-

Quamobrem cum accedis ad mē-
sam, idē afferat anima tua, quod
& corpus; hoc fert famem, cupi-
ditatem, & desiderium suæ refe-
ctionis, sic & anima panem spiri-
tuale m lectionis; corpus esurit
cibum, anima esuriat verbū Dei.
Aderit tunc divina gratia, quæ
nos nostro non fraudabit deside-
rio.

Et si non adsit. qui legat, tu
ipse inter comedendum lectoris
officio fungito. Peccata à te cō-
missa recogita, ut hæc recordati-
one edulia tua condias exemplo
David: Cinerē sicut panem mā-
ducabam; & potum meum cum
fletu miscebam. *Psal. 101. v. 10.*
Quot Sacerdotes sunt, qui in suo
munere diligētiores te sunt, qui-
que de Ecclesia plus, quàm tu,
sunt benè meriti, quibus tamen
vix

vix tenuis victus, ac vestitus sup-
peditatur. Cōsidera esse ex elee-
mosyna, & patrimonio pauperū,
ex quo comedis, & ea lege tibi
concessa, ut debitam operam Ec-
clesiæ impendas, non gratis ali-
menta operarijs tribuuntur, non
ut otientur, sed ut laborent, noli
ergo in cibis delicias quærere.
Cum accedis ad mensam, inquit
S. Vincentius *de vitæ sp. c. 1. 3.*
Cogita apud te pavidò corde,
quòd debeas peccata populi co-
medere. Et Thomas à Kempis
Lib. 2. de diss. Clau. cap. 6.
Modestè, & cum timore comedē-
dum est quia eleemosynæ fideiū
sunt, & labores egenorum. Non
deerunt alia, quæ cogites, quæ
erunt tibi lectio & loco.

Secundus Commēsalis fit, tem-
perantia tam in cibo, quàm in po-
tu,

tu, hæc semper invitata tunc mē-
 sa aſſideat; quam ſi excludas,
 multis in corpus. & in animam
 aditum ſtatim aperies. Unde æ-
 gritudines, capitis, ac ſtomachi
 laſſitudines, podagra, innumeri
 morbi. atque infirmitates, ut
 plurimum? niſi ex nimietate ac
 varietate eduliorum, vini & cō-
 dimentorum. Sapienter D. Am-
 broſius *Lib. I. cap. 5.* de Cain &
 Abel. Plurimos gula occidit,
 nullum frugalitas: innumeris vi-
 na nocuerunt, nulus parſimonia.
 Quod ſi valetudo corporis omni-
 bus chara & neceſſaria eſt, tum
 maximè Sacerdotibus, Canoni-
 cis, & Curatoribus animarū, qui
 ex proprio inſtituto inſervire
 debent Eccleſiæ, & animabus ſi-
 bi commiſſis, quique miniſte-
 ria tractant laborioſa quæque,
 cor-

corpus sanum & firmum requirunt.

Quid de damnis animæ ex intemperantia? Breviter S. Isidorus de Summo bono *Lib. 2. cap. 42.* Sicut omnes carnales cupiditates per abstinenciam refecantur; ita omnes animæ virtutes, edacitatis vitio destruuntur. In temperantia ligna, & sarmenta omnium vitiorum subministrat. Unde D. Hieronymus *Lib. 2. in Iovinum*: Quòd si quis existimet, & abundantia ciborum, portionumque se perfrui, & vacare posse sapientiæ, hoc est, versari in delicijs, & deliciarũ vitijs non teneri, se ipsum decipit.

Accedit. quod conceditur quidem tibi ex Ecclesiasticis redditibus corporis alimentum, sed non tot gulæ lenocinia & irritamen-

menca. Quidquid ergo præter
necessarium victum & vestitum
in gulæ concupiscentijs insumi-
tur, totum Ecclesiæ & pauperi-
bus detrahi, & furripi, ex Patrū
sententia demonstratur in Curat.
animarum p. 3. cap. 5. pag. mibi
138.

Tertius Commensalis sit ipse
Christus: Sanè rusticus, & in-
gratissimus ille esset, qui ab ami-
co domi suæ invitatus ad pran-
dium, dominum prandij arceret
longius à mensa; sed undenam
cibi, & alimenta, qui tibi appo-
nuntur quotidie, nonnè ex Chri-
sti promptuario? habeto ergo il-
lum commensalē in primo loco.
Quod duobus modis præsertim
præstare poteris. Uno modo per
memoriam, & per recordationē
divinæ illius præsentix. Siquidē

ex

ex sententia D. Clementis apud
Damascenum *Lib. 2. Paral. cap.*
5. Mensa, in qua nulla Dei me-
moriam habetur, à brutorum sta-
bulo non differt, & Thomas à
Kempis monet: Animarum fel-
Christi, & acetum in cruce po-
tatum, poculis in mensa inter-
misceri debere, ne appetitus gulæ
alliciat nimis.

Altero modo, si aliquam par-
tem cibi, vel potus sponte tibi
furripias, quam offeas ipsi Chri-
sto, vel ipsius amore pauperibus.
Solent enim hujusmodi mortifi-
cationes parvæ inter edendum
spontè susceptæ esse Deo gratissi-
mæ. Testatur hoc S. Vincentius
Tract. de vitæ spec. cap. 8. Nota
„quod mos Deo gratus est, ali-
„quid de potagio Christo pau-
„peri semper in scutella dimitte-
re.

„re. *Post pauca*: Si est tibi ci-
 „bus insipidus ex defectu salis,
 „vel aliâ quacunque causâ, noli
 „apponere sal, nec aliud condi-
 „mentum propter Christû, felle,
 „& aceto potatum, sed sensua-
 „litati resiste. Similiter quæcun-
 „que falsamenta, quæ ad nihilû
 „valent, nisi ad gulæ excitamen-
 „tum, dimittere occultè potes.
 „Quandocunque aliquis bolus
 „giatus tibi circa finem apponi-
 „tur, istum dimitte propter De-
 „um. *Hucusq; D. Vincentius.*

REGULA XIII.

*Ad concoctionem ciborum post
 refectionem, corporis, requiritur
 recreatio, & honesta conversatio.*

Vulgatum est dictum S. Ambro-
 sij. *Lib. 3. de Virg.* Quod vis
 prolixè facere, aliquando ne fe-
 ceris. Vita humana diu sine re-
 quie

quie aliqua, & intermissione stare non potest. Tempus, quod sumptionem cibi sequitur ad ferias occupationes non est ita accommodatum, eo enim tempore fit cibi concoctio in stomacho, si in aliqua re seria occuparis, spiritus vigor, & calor, qui concoctionē alimenti, vel faciunt, vel adjuvant, ad caput asciti, stomachum deferunt, cibus non cōcoquitur, aut malè coquitur, inde cruditates nascuntur, omnium morborū causæ. Præterea sub initium cōcoctionis stomachus plus solito fumat, & ad caput vapor multus ascendit, qui quasdam veluti nebulas menti offundit, sicque liberam illius operationem non parum incommodat; quare aliqua animi relaxatio danda est. Verum hoc facile concedes?

Sed

Sed qualis esse debet hæc re-
creatio, animæ verò sit pernicio-
sa fatigatio, modum tibi præ-
scribam.

Fugè, quantum potes, laico-
rum conversationem, & ne tibi
videar, vel nimis durus, aut in-
civilis, assigno rationem Etenim
cib, & potu inflāmatur aliquan-
tulum affectus, exinde lingua so-
let esse liberior, facile secreta
cordis panduntur; erumpunt e-
tiam foras affectus non bene cō-
positi, & quamvis tunc sæcula-
res arridere tibi, & applaudere
videantur, post tergum tamen te
contemnunt, & irrident, & sapi-
us animo revolventes, quæ dicis,
aut facias, te nihil, aut parum à
se ipsis dissimilem judicant. Tã-
dem etsi pij, & probi tibi viden-
tur, sæculares sunt, alterius sci-

licet professionis, quique (ut optimè animadvertit Turrecremata Cardinalis *in cap. 51. Reg. Bene.* Sæpè, & faciliter scandalizantur de multis etiam in Religiosis, etfi non sint de genere malorum. Quandoque illud evenit, quod annotavit Thomas à Kempis : ut persona ignota ex bona fama luceſcat, cujus tamē præſentia oculos intuentiū offuſcat. Putamus aliquando alijs placere ex conjunctione noſtra, & incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis conſiderata. *De imit. Chriſti l. 1. c. 8.*

Declinanda eſt etiam ſcurrilitas, hoc eſt, exceſſus quidam in verbis, vel factis ſine decore loci, temporis, & perſonarū. Nequit eſſe iſta ſcurrilitas ſine verbis,

bis, & factis vanis, & nonnunquam parum honestis, quæ gravitati Sacerdoti minimè conveniunt. Nugæ in ore laicorû, nugæ sunt, in ore Sacerdotis, sacri-legia sunt; consecrasti enim os tuum Evangelio, inquit D. Bernardus. Michol nec enim habebat Spiritum Dei, saltationẽ Davidis ante arcam irrigit, ac damnavit, tanquam decori, ac dignitati Regiæ repugnantem.

Ludus etiam alearum, & foliorum exulare debet à recreatione Ecclesiasticorum; extant multæ leges Pontificiæ, & synodales interdicientes hos ludos Clericis, & ut multa fileam, nihil, aut parum conferunt hujusm di ludi, & animi relaxationes. Fiunt sedendo, nullam habent corporis exercitationem adjunctam; non est

est parva mentis applicatio, labor capitis non exiguus, & peccata non pauca. Audi de hac re D. Basilium *Homil. 8. in Evāg.* Juramenta sunt illic, id est in ludis, contentionesque per graves, ac avaritiæ partus. Spiritus malignus assistit, easque ille pecunias nunc ad hunc, nunc ad alterū transfert, atque modò hunc victoriā effert, illum victum mœstitiā premit; modò contra, illum elatum, hunc demissum ostendit. Tobias senior sic de se loquitur *cap. 3. v. 17.* Nunquam cum ludentibus miscui me, neque cum his, qui in levitate ambulant, participem me præbui.

Ut verò recreatio sit honesta, simulque jucunda; fiat inter Ecclesiasticos ipsos; sicut enim similitudo officiorum, quemadmo-

G

dum

dum ætatis, amorem conciliat;
ita conversatio inter ipsos parit
jucunditatem. Fiat per mutua
colloquia spiritualia, quo enim
modo potest esse vera recreatio,
ut vim habeat animam exhilarā-
di, nisi collocutio sit de rebus
spiritualibus, vel ad illas spectan-
tibus? Tractatio rerum spiritua-
lium dulcis, & jucunda est ex na-
tura sua, sed dulcissima palato
benè disposito, cujusmodi debet
esse palatum Sacerdotis; & qui
hanc dulcedinem non sentiunt,
humore aliquo vitioso palatum
infectum habent qui gústum de-
pravat. Qui verò de mundi re-
bus, ac voluptatibus libenter lo-
quuntur, & tali colloctione de-
lectantur, se mundi affectum in
corde fixum tenere facilè decla-
rant. Ex abundantia cordis os
lo-

loquitur. *Matth. cap. 12. v. 34.*

Ludus aliquis honestus, & religiosus suadetur ex illis, qui partim ab industria, partim etiam à fortuna dependent, qui, si moderatè exerceantur, habent secū adjunctam jucunditatem, & hilaritatem. Curabis denique, ne quid in recreatione facias, aut loquaris, quod conscientiam tuam aggravare possit; ubi enim culpa, vel minima intervenit, ibi, etsi corporis recreatio adsit, spiritus desolatio, afflictio, & tristitia invenitur: atque ideo vera recreatio esse non potest.

Bona cōscientia parit gaudiū, mala conscientia generat sibi tormentum. Studeas semper bene agere, & eris in bona pace. Ita Thomas Kempensis *Hortul. Ros. c. 8.* De conversatione laicorū

fugienda, alia vide in Curatore
Animarum P. 3. c. 7. pag. mibi
151. De Temperantia in victu a-
lia vide in Curator. Animar. P.

3. c. 5. pag. 138.

REGULA XIV.

*Dæmon meridianus maximè
infestus vincendus est ingressu Ec-
clesiæ, adoratione Eucharistiæ, re-
citatione Officij B. V. M. vene-
ratione SS. Patronorum, in or-
nandis altaribus, vel alio honesto
manuali opere.*

ET si verum est, dæmonẽ omni
quidem tempore, imò singulis
ferè horis, ac momentis insidias
parare, ut nos perdat ; tamen in
confesso est apud magistros vitæ
spiritualis, sicut & quotidiano
experimento edocemur, horis
meridianis esse nobis magis infe-
stum, maximè quando dies lon-

gio-

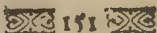
giore sunt: quam etiam ob causam putavit Joannes Cassianus in Psalm. 90. Dæmonem meridianū appellatum fuisse; cum enim hoc tempus non sit aptum contemplationi, nec serijs quibusdam actionibus, & corpus ipsum ob præcedentem refectionē, recreationem, & etiam quietem per somnum sit roboratum, hac opportunitate callidissimus hostis utitur ad sua jacula in nos collimanda.

Toedium quoddam, seu acediam gignit in nobis, ad quam tollendam, nos urget ad quærendam aliquam conversationem laicorum, vel ad egressionē è proprijs ædibus ad evagationem per vicos & plateas, vel per alienas domos, ad sæculi rumores indagandos, ad fabellarum ridicula-

rum narrationes & detractiones, quandoque etiā ad murmurationes, ad contentiones, atque ad alia hujusmodi quærenda tanquā tœdij, mœrorisque medicinam; ex quibus postea nausea quædam, & fastidium rerum spiritualium oritur, mensque ipsa minus apta redditur, & collecta spiritualibus exercitijs. Repellendus omnino tibi est hic Dæmon meridianus, atque hoc tœdium excutiendum, quam sanè victoriam haud dubio reportabis, si hæc pauca servaveris.

Confidera etiam hoc tempus esse pretiosissimum, & tuæ salutis destinatum, ne ergo prætereat otiosum, nulla temporis particula haberi debet pro derelicta & neglecta, quia & de illa Deo ratio reddenda est. Præclarum est

nos

nos in hac opinione versari, ut non modo sermonis & actionis, sed totius etiam temporis rationē à nobis reposci existimemus. Sic te monet D. Gregorius Nazianzenus *orat. in cap. 5.* Te igitur Doemon hoc meridiano tempore in re aliqua bona inveniat occupatum.

Cur Ecclesiam tunc temporis non ingrederis, ut ibi Dominum & Salvatorem tuum sub speciebus Sacramentalibus latentem devotè visites, reverenter adores, & genibus flexis humiliter paululum cum eo affatim colloquaris? Assistit enim ibi, etsi corporeis oculis invisibilis, ad tuum tamen regimen atque solamen.

Sacerdos es, atque Ecclesiæ Minister, Angelorum ministeriū æmularis in terris. De Angelis

Danielis cap. 7. v. 10. habemus: Millia millium ministrabant ei, & decies centies centena millia assistebant ei. Immisce ergo te cum illis, & coram Domino Deo tuo assiste pariter & de eorū societate latere.

Debitum gratitudinis hoc à te requirit, ut præter Missæ celebrationem quotidie aliquam horam tibi stutuas, quâ ad salutandum & adorandum Dominum in Eucharistiæ Sacramento præsentem, & quasi ad audientiam occurras: dignitas, qua à Deo insigniris, imò & quotidiana emolumenta, quibus sustentaris, nonnè à ministerio hujus Sanctissimi Sacramenti præcipuè dependent?

Hæc hora meridiana hisce exercitijs Spiritualibus satis commoda est. Etenim, cum Eccle-

fia

fia tunc à fidelibus non frequen-
tetur, non est, qui impediatur ora-
tionem tuam, quin plores, quin
pios tuos affectus foras aperies,
causamque animæ tuæ & tui gre-
gis, cum fiducia cum Deo tuo
illic stante, teq; audiente tractes.
Deus autem misericors & pius,
qui se honorantes exaltat, & ad
se accurrentes hilariter excipit,
orationem tuam redire vacuum
ad te, non patietur.

Quis prohibet etiam, cur non
aliquam partem hujus temporis,
insumas in cultu ac veneratione
Beatissimæ Virginis? si adoras &
visitas Christum Dominum in Sa-
cramento manentem, cur omni
devotionis affectu non etiam vi-
sitas & colis ipsius Genitricem,
ex qua sumpsit corpus & sangui-
nem, quem tu adoratione latræ

veneraris & quotidie in Missæ
Sacrificio tractas & sumis. Me-
ritò post honorem & cultum in
Christū Dominū, Beatissimæ Vir-
ginis cultus ac veneratio præci-
puū suum locū vendicat in cor-
de Sacerdotis, cum & ipse offi-
cio Matris Domini fungatur in
terris, & ipsa Dei-Para Virgo sit
peculiari quadam ratione Domi-
na, ac optima Parens Sacerdotū;
cum enim sol in omnes natura-
les effectus influat, eò tamen u-
berius influit, quò hi effectus ma-
jores sunt; sic MARIE lumen &
auxiliū in omnes quidem status
Ecclesiæ derivatur, verum in eos
præcipuè & maximè, qui gradu
gratiæ & sanctitatis inter alios
excellūt. Si ergo hujus Sanctis-
simæ Virginis amore teneris, si
erga illam aliquo gratitudinis tã-

ge-

geris affectu, illam quotidie venerare, vel per officij in illius honorem instituti, vel Rosarij, vel aliarũ precũ recitationem, magna cordis latitudine ad illam tanquam ad Matrem confuge. Quemadmodum continua respiratio non solum est signũ vitæ, sed etiam causa : sic Sanctissimæ MARIÆ nomen, quod in DEI servorũ ore assidue versatur, argumentũ est, quòd verã vitã vivãt, & simul etiam hanc eandem vitã effecit, & cõservat, omnemq; eis lætitiã & opem ad omnia impertitur. Sic Germanus Patriarcha Constantinopolitanus verus, ac gravis Auctor *Serm. 1. de pact.*

Cur non etiam aliquid honoris impendas Sanctis Tutelaribus ac Patronis tuæ Ecclesiæ? cujus

proventibus gaudes, & sustentaris: Qui sicut peculiari patrocinio suarum Ecclesiarum Rectores fovent, & protegunt: Sic ut de illorum tutelâ dignum efficias, illorum memoriam per preces, ac vitæ imitationem quotidie colere par est.

Optimè Thomas à Kempis *de discip. Clav. c. 25.* Stude cum Sanctis ac amicis Dei tempore incolatus tui facere amicitiam, & ad eos specialem habere familiaritatem, & hominum notitiam, & allocutiones inutiles declinare, Melior est tibi Sancti unius oratio, quam omnium Sæcularium amicorum visitatio, *Vide alia in Curatore Anim. P. 3. cap. 8. pag. mihi 158.* Verum, ne te diutius in recitandis precibus detineam: cum hoc tempore meridiano ob
po-

populi absentiam ab Ecclesia liber, & commodus locus tibi relinquatur cuncta in ea lustrandi. Altaria circūspice, an æditiui diligentia bene sint omnia composita, an parietes mundi, an sacra suppellex ritè asservata, an munda sint omnia. Et si quid indecenter, & indecorè compositum inveneris, ipse etiā proprijs manibus corrige; sunt enim tēpla ipsa, altariumq; cultus, & ornatus sub cura Sacerdotis; neque hoc mysterij genus dedecet Sacerdotem, imò illi optimè convenire asseruit D. Ambrosius. *Lib. 2. de Off cap. 21.* Maximè Sacerdotes convenit ornare Dei templum decore cōgruo, ut hoc etiam cultu aula Dei resplendeat. In hisce exercitijs, si hoc tempus consumas, profectò non time-

mebis à Dæmonio meridiano,
nec à sagitta volante per diem.

REGULA XV.

*Singulare charitatis opus est,
visitare infirmos, quod non pige-
at curatorem Clericum hilari ani-
mo subire, ex eo enim in dilectione
ne firmabitur.*

Non est, quo te ab hoc charita-
tis officio exemptum putes,
quia nimirum simplex Sacerdos es,
& animarum cura tibi non incum-
bit, partem aliquam diei, ubi tu-
lerit occasio, & operam tuam ne-
cessariam, aut utilem existima-
veris in visitandis, & sublevan-
dis infirmis, impendere debes.
Urget te Ecclesiastici præceptum.
Eccles. cap. 7. v. 39. Non te pi-
geat visitare infirmum, ex his enim
in dilectione firmaberis. Cum e-
nim sit hoc opus charitatis, hoc
sanè

sanè fiet, ut charitas, quæ cre-
scit ex suismet operibus, crescat
in te & firmior reddatur, sicut
habitus crescis ex frequentatis a-
ctibus; & crescat etiã in alio, cum
nihíl sit, quod ita amorẽ concili-
et, sicut amor, unde dictũ est :
Si vis amari, ama. Accedit emis-
sio peccatorũ venialiũ, quæ au-
thore S. Cæsareo Avelateni ac-
quiritur visitatione infirmorum.
Christũ imitaberis, qui socrũ Si-
monis febricitantem invisit, atq;
ad alios ægrotos accessit.

Multa edisces salutis tuæ utilia,
scilicet, quàm à tenui filo vita
hominis pendeat, quàm fragilis,
quàm caduca, quàm brevis, quàm
multis, ac varijs casibus, ac peri-
culis sit exposita, quàm fallax, &
inconstans mundi prosperitas.
Edoceberis etiam alieno exem-
plo, quænam sint præcipuè, quæ

ægotantem tunc temporis gravius vexare soleant, qui pavores illum exagitent, quàm terribilis sit hora nostræ resolutionis, ut maturè te ipsum munias in virtutū præfidijs, quæ te in illa tam ancipiti pugna adjuvare possint; Nam & Tu Sacerdos homo mortalis es, & fragilis, innumeris & tu obnoxius infirmitatibus & tandem mortis imperio subiectus. Addit Thomas à Kēpis: Ne despicias infirmū, nullus scit, quid adhuc de te fiet. Omnes fragiles sumus, & omnes adjuvari indigemus.

Verūm, si Pastoris officio fungaris, quis nescit infirmorū curam esse inter prima, & præcipua veri Pastoris munera, in quo quidem, si operam tuam desiderare permittas, non Pastoris, sed mercenarij partes tueris. Væ Pa-

storibus, qui, quod infirmū fuit;
non consolidāstis, & quod ægro-
tum, non sanāstis. *Ezech. c. 34.*
v. 2. 4. In cura ægrotantiū, præ-
sertim pauperū, & egenorū, qua-
lis sit charitas pastoralis facilè se
manifestat. Nec æquidem scio,
quomodo Sacerdos ille somnum
quietè capere possit, qui sciens
aliquem ex curæ suæ commissis
infirmari, tamen cū potuit, nō
invisit; Verè iste animas non a-
māt, si enim amaret, de quovis,
etsi in minimo periculo metue-
ret, & se magis de illorū spiri-
tuali salute sollicitū præberet,
nec in re tanti momenti tam fa-
cilè aliorum operæ fideret; Non
Giezi opera, sed Elisæi Prophe-
tæ præsentia filio viduæ vitam
reddidit. Oculi, ac præsentia
Pastoris omniū suarū solamen, ac
præ-

fidiū sunt. Si quotidie ad infirmos accedis, morbi incrementa observas, sicq; maturo tempore per Sacramentorū administrationem illorū saluti consulis, nam securius est mortem hujusmodi præfidijs prævenire, quàm ab ipsa præveniri.

Quod sanè erga pauperes diligentius præstandum est, quibus pauci sunt; qui assistant, & si assistant rari admodum, qui morbi incrementa, & accessiones observant, ut maturè ad Sacramenta ministranda Sacerdotē accersant. At his omnibus periculis quotidiana & frequens visitatio Pastoris occurrit. Medetur etiam temporali necessitati, illorū egestatē per aliquam eleemosynam ex suo sublevans, & aliunde etiam ex aliorū charitate conquirens, sicut
de

de nonnullis probis Curatoribus accepimus, qui utriq; animæ scilicet & corpori, Sacramentis & eleemosynâ suorum infirmorum subveniunt.

Neq; te terreat labor, foetor, seu etiam periculū contagionis; quia illius anima, etsi hominis pauperis & mendici pretiosissima est, utpote sanguine Christi redempta, & de illa tibi ratio exactissima reddenda est, & tunc de summa salutis illius agitur. Esto etiam quòd morbum aliquem contrahas, adhibita etiam debita cautione, quam nec Sanctus Carolus, etsi animarum amantissimus, tempore pestis negligebat, sequatur etiam mors, quid inde? hoc summi beneficii loco ponere debes, ut animam tuam ponas pro ovibus tuis, ministeriū tuū implevi-
sti,

sti, bonū certamen certâsti, cur-
sum consummâsti, fidem servâsti,
in reliquo reposita est tibi corona
justitiæ.

Verūm adverte diligenter, ne
in hoc tã præclaro charitatis of-
ficio aliqua avaritiæ titillatio ani-
mū tuū pulset, nēpe ut condatur
testamentū, vel legatū in tui cō-
modū, & utilitatē fiat, ut fune-
ralia pinguiora sint, vel quid hu-
jusmodi, quod avaritiā oleat, aut
de avaritia suspicionem generet;
sic enim ideo ægrotos visitas, non
ut illorum animas quæras ut sal-
væ fiant, sed de illorum facul-
tatibus, & spolijs diteris, jam
hoc non facis ex charitate, de-
honestas ministeriū tuū. Non est
beneficiū, quod in quæstū mitti-
tur, *inquit Seneca Lib. 4. de be-
nes: cap. 14.* Hoc est propriū
mercenarij, qui sola cupiditate

mercedis, & lucri gregem custodit.

Neq; ex hoc egestatem timeas, quia non tua quæris, sed animas, nam hoc est verè ditescere. Audi quid dicat D. Ambrosius, narratâ cum laude repudiatione munerû oblatorû Abrahæ, à Rege Melchisedech, *Lib. de Abr. c. 3. in Genes. 15.* Quoniam sibi mercedem ab homine non quæsivit, à Deo accepit, sicut legimus scriptum: Quia post hæc factû est verbum Domini ab Abraham in visu, dicens: Noli timere Abraham, ego protegam te, merces tua multa erit valdè. Non est serus ad remunerandû Dominus; & citò promittit, & multa largitur, ne infirmos animos per dilationem aliquam, subeat pœnitētia, contempsisse

,,se præsentia, & veluti quadam
 ,,usuraria largitate compensat, ut
 ,,uberiora restituat ei, qui ca-
 ,,ptus non fuerit oblatione præ-
 ,,sentium. Hactenus D. Ambro-
 sius, qui innuit, quoque filiū Isa-
 ac à Deo illi datū in hac vita re-
 munerari Deū eos, qui illius ser-
 vitiū gratis procurant, nam de
 mercede futuræ vitæ in æterni-
 tate, non est, qui dubitet. *Vi-
 de alia in Curatore Animarum*
P. 4. cap. 10. 12. 13. pag. mibi
266. &c.

REGULA XVI.

*Verbum Dei Clericus secularis,
 sive curatus, sive incuratus non
 solum attentè legat, alijs cum pio
 fectore prædicet, sed ab alijs fru-
 ctuosè audiat.*

Opcimè Joannes Climacus ait
Gradu 14. Nos facilius perva-
 ni-

nire, ac brevior tempore ad perfectionem per auditionem divini verbi, quàm per ingenij perspicuitatem, & per libros. Ratio-
nē assignat D. Hieronymus *Lib. 2. Epist. ad Gallat.* Scriptura divina ædificat & lecta: sed multò plus prodest, si de litteris vertatur in vocem, magnam siquidē vim habet viva vox. Et si acriora sunt, quæ legis, quàm quæ audis aliquando, altius tamen in animo sedent, quæ pronuntiatio, vultus, habitus, gestus etiam dicentis affigit. Quot viri etiam doctrinā, & scientiā insignes, divini verbi prædicatione à non eloquenti, aut ita erudito ministrata, viam suam in melius mutaverunt? Hinc est illud vetus proverbium: Etiam pisces egent sale. Hoc est pisces marini, etsi sal.

falsi maris aquis alantur, egent
tamen sale, quo condiantur in
cibū, ut sapiant comedentiū pa-
lato. Etsi Sacerdos es, & in stu-
dio sacrarū litterarū versatus, &
tu quoq; eges sale, ut ac alio edo-
cearis. Certū est ex doctrina Sā-
ctorū Patrū, & ipsa luce meridi-
ana clariū, neminē scire omnia,
& posse juniorem vel aliū minū
eruditum nosse, quæ tu ignoras.
Quis Moyse eruditior, & prudē-
tior? Libenter tamē audivit cō-
siliū Jethro soceri sui, & exe-
quutus est. Quibus auditis Moy-
ses, fecit omnia, quæ illi sugges-
serat. Inquit Sacer Textus *Exod.*
cap. 18. v. 24.

Deinde tepor aliquis, seu ace-
dia quædam in rebus etiam spiri-
tualibus obrepere solet, quam si
citō non discutiamus ex senten-
tia

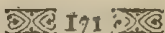
tia S. Dorothei, ceu arefacti, aut
dissecti nonnunquam cademus.
Hunc teporem Deus viva voce
exhortâti pellit, & semimortuū
ignē excitat, & accendit. Non-
nē cor nostrū ardens erat in no-
bis, dum loqueretur in via. *Luc.*
cap. 24. v. 32.

Si ergo in eo loco resides, in
quo non desunt, qui has divinas
dapes tibi apponant quotidie; ut
evenire solet in civitate, in op-
pidis, & in locis nonnullis am-
plioribus; invitatus ad tale con-
viviū ire non recuses, imò nec e-
tiam invitatus opportunè, imper-
tunè intrare contende, sunt ete-
nim eloquia Dei verus cibus a-
nimæ. Quàm dulcia faucibus
meis eloquia tua. *Psal. I. 18. v.*
Audi Thomam à Kempis: O bo-
ne IESU, cui tu sapis, quid ei

rectè nō sapi, & cui tu non sapi-
es, quid ei ad iucunditatē esse po-
terit. Et cogita non hominē à te,
sed Deū ipsum auditū iri, hæc e-
nim cogitatio omnē iactantiā, quæ
in animo tuo oriri posset, tollet,
paravit animam tuā ad attentio-
nem, reverentiam, & cupiditatē
audiendi, & proficiendi.

Si autem ibi commoraris, ubi
illud dici potest, quod est *in 1. Regum cap. 3. v. 1.* Et sermo
Dei erat pretiosus, hoc est, ut ex-
ponit D. Gregorius, rarus admo-
dum. Quia præter eum, cui ani-
marum præfectura commissā est,
solus Sacerdos es, vel etiā tu so-
lus curator, & præter te nullus
Sacerdos alius, ut est in pagis, &
villulis; adhuc tamen hoc coele-
sti pabulo non carebis, si hæc
pauca præstabis.

Pa-

Parochi sermonē festivis diebꝫ
 diligenter ausculta, & eo affectu,
 ut ex eo spiritualiter ædificaris :
 non ut sermonem hominis, etsi
 minus periti & eloquentis, sed
 ut sermonem Dei excipe. Recõ-
 de pauca illa verba in corde tuo,
 quædam utiliora pro tua emen-
 datione, & profectu elige, quæ
 per totam hebdomadã ruminas,
 recogites, & tanquam medicamẽ-
 ta tuis morbis applices. Etsi sim-
 plex sit sermo Parochi, & minus
 compositus, est tamen Dei verbũ,
 penetrabilius omni gladio accuto.
 Etsi etiam deest prædicator, cer-
 tẽ non deerunt libri pij, & sacri,
 quos quotidie perlegere possis.
 sunt libri, quasi muti magistri,
 qui nos erudiunt.

Verũ si tu ille es, per quem
 sale cõcionis condiendi sint alij,

quotidie inter virentia diviniorti
eloquiorum prata spatium pote-
ris; imò & debes, si de bonis pa-
fcuis tuo gregi providere cupis.
Neq; enim differre debes usq; ad
diem festum ea parare, quæ po-
pulo dicturus es: omnia suum
tempus requirunt. Primò frumē-
tum colligendum est, deinde tri-
turandum, postea purgandū, so-
li exponendum, molendum, de-
indè conficiendus panis, deniq;
coquendus. Similiter & tu per
totam hebdomadam sacros libros
evolve, studiosè perlege, ex his
quæ legis, ea tantum selige, quæ
spiritualis tui gregis necessitati
magis consentanea judicaveris,
pauca illa grana, soli divini lumi-
nis, & gratiæ exponē, concoque
panem calore orationis, atq; sic
concoctum, populo tuo mandu-

can-

candum propone, hac siquidem
ratione, quotidie divinum verbū
audire poteris, eritq; concio tua,
non minū populō, quā tibi i-
psi utilis, & fructuosa, fietque,
quod D. Hieronymus peroptat
in omnibus divini verbi prædica-
teribus: Anima, quæ benedicit,
impinguabitur, & quæ inebriat,
ipsa quoq; inebriabitur. *Lib. 2.*

in Proverb.

REGULA XVII.

*Clerici Cōgregationem spiritu-
alem crebrius instituant conferen-
do inter se, non solū de fervente
verbi Dei prædicatione, catechi-
zatione, vitiorum extirpatione,
virtutum implantatione, earum
incremento, devotione in SS. Eu-
charistiam, B. V. Mariam, & a-
lios Sāctos, sed & de proprio vir-
tutum studio, & profectu.*

Consulerem etiam, ubi loci cō-
moditas id tulerit, quemad-
modum a nonnullis probis Sa-
cerdotibus jam pridem in usu re-
ceptum est, & quidem cum in-
genti suo fœnore spirituali, ut
quatuor, aut sex Sacerdotes se-
mel in hebdomada uno in loco
simul convenirent, sub tutela &
præsidio Beatissimæ Virginis ad
agendum de alijs rebus, quibus
incitentur & juventur simul ad
salutem, ad perfectionem, etiam
sub ductu alicujus Sacerdotis in-
ter alios in hac eadem perfectio-
nis via magis versati.

Optimum sanè institutum, nec
quidem novum, & recens, sed ab
alijs non tantum Monachis, Ere-
mitis, & Anachoretis, ut patet a-
pud Cassianum, sed ab Apostolis
ipsis ad nos usq; derivatū. Clarè
hoc

hoc ex Pauli dictis colligitur: *ad Gallat. cap. 2. v. 2.* Ascendi, inquit, secundum revelationem, & contuli cum illis (scilicet Apostolis) Evangelium, quod prædico in gentibus, ne fortè in vacuum currem, aut incurrissem. Profectò non ascendit Paulus ad discendū Evangelium, quia jam antea dixerat, se non ab homine illud didicisse, sed per revelationē IESU Curisti, ascendit ergo, cōferre Evangelium. Et Cassiodorus ait. *Lib. de amore.* Gratissima erat fratribus Antiochenis Pauli, & Barnabæ præsentia corporalis; quorum doctrina, quorū collatione, & disputatione firmabantur in fide. Idem factitatum fuisse à Florentino Sacerdote piissimo, Thomas à Kempis asserit, „*cap. 25. vitæ fol. 101.* Egregi-

us, ac vernans flos Sacerdo-
tum Magister Florentius, fer-
vidus animarū zelator, non so-
lum curam domesticorum fra-
trum habuit, sed etiam saluta-
ris verbi semina in alijs vicinis
Clericorum Congregationibus
plantare studuit; faciens inter-
dum collationē devotæ exhor-
tationis. *Hæc omnia Thomas.*

D. Chrysostomus hujusmodi
coetus, & congregationes, con-
vivijs collatitijs, seu symbolicis
comparat, sic enim ad populum
Antiochen. *Homil. II. ad pop.*
ant. Quoniam se quisq; per se-
ipsum emendare facile non po-
test, faciamus sodalitia, & col-
lationes, & quod in convivijis
pauperes faciunt, quoniam non
potest quisq; solus convivium
exhibere perfectum, conveniē-

tes omnes ex symbolo omnium
 conferunt; hoc & nos faciamus :
 postquam per nos ipsos torpidi
 sumus, collationes facientes in-
 ter nos, consilium spondeamus
 conferre, & monitionem, & ex-
 hortationem, & increpationem,
 & minas, ut ex singulorum stu-
 dio omnes rectè agamus. *Hæc*
omnia Chrysostomus. Ex quibus
 licet colligere, non tantum hu-
 jus laudabilis instituti consuetu-
 dinem, sed etiam ingentes, quæ
 inde emanant, utilitates.

Primò enim in hujusmodi spi-
 ritualibus congressibus pellitur
 tœdium illud, seu sopor, quem
 nonnunquã immittit dæmon in
 properantibus ad perfectionem,
 dæmonis artes, quibus profectũ
 spiritualem vel impedire solet,
 vel exterminare, deteguntur, &

arma subministrantur, quibus potissimum elidantur. Locupletatur enim intellectus ex singulorum doctrina, monitis & documentis, sunt enim in his conventibus singuli omnium, & omnes singulorū magistri vicissim, & discipuli, dum omnes in unum quasi thesaurū conferunt, quidquid illis occurrit in via spiritua'i. Inflammantur & accenduntur animi ad virtutem. Si lapis sæpè ad lapidem concussus scintillas exilire facit, tametsi nihil frigidius lapide, nihilq; igne calidius; at tamen concussio, victa natura ignem elicit. Quod cum lapillis contingit, multò idem fit & in animabus, quæ mutuò attentuntur, & igne spiritus concalescunt. Ita Chrysostomus *Homil. 6. ad pop. ant.*

Atq;

Atq; hæc flamma caloris facilius exardescet, si ille, qui hujusmodi conventibus præest, tum exemplo suo, tum verbis suum quoque fervorem, & spiritum adjungat.

Symbola autẽ, quæ unusquisq; ad hæc convivia spiritualia collatitia afferre debent, ut ex varietate jucundiora, & utiliora redantur, sunt alacritas, & promptitudo conveniendi. Multum facit hec alacritas, segnitiam expellit, tollit impedimenta, que te avocare possunt à cõgregatione. Auget desiderium tuæ salutis, desiderium autem aperit, & magis dilatat os cordis, ut magis divinâ gratiâ implearis. Fames bonæ valetudinis inditium est.

Existima, hujusmodi conventus spirituales esse tibi in primis
val-

valdè utiles, & necessarios, quia in ijs agitur de sanandis animi morbis, quomodo in vita crescamus & roborèmur, quâ ratione ad eam perfectionem brevi perveniamus, statui tuo convenientem. Vita boni religiosi omnibus virtutibus pollere debet, ut sit talis intèrius, qualis videtur hominibus extèrius. Et meritò multò plus debet esse intèrius, quàm quod concernitur foris; quia inspectòr noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicunq; fuerimus, & tanquàm Angeli in conspectu ejus mundi incedere, inquit. Thomas à Kempis *Lib. de in. it. Chr. cap. 19. n. 1.*

Ad hos spirituales cœtus offer animum tuum vacuum & plenū, vacuum quidem externis negotiis & perturbationibus, quia pluribus

bus intentis minor est ad singula sensus : plenum autem proficiendi

In ipsis autē conventibus, quæ dicuntur, & monentur, tibi præfertim dicta existima, atq; ideò aliqua semper annotabis, quæ possint tuæ vitæ emendationi, ac perfectioni, vel parandæ, vel augendæ, quæ postea per totā hebdomadam exequaris; tu tibi ipsi medicamentum applica, ut tandem convalescas. Turpe existimat. D. Ch ystusomus *Homil.* 38. in *Genes.* vacuum medicamentis illum redire, qui ad domum medici accessit, & officinam medicamentorum adiit.

Disce etiam in Plutarcho *Lib. de audit. off.* Quid prodest sermonibus alienis animum oblectare, si nihilò tu fias melior? Qui
im-

immoti confident ad ignem, fomenta inde accipiunt, ut faciei ruborem; ita si ad hos spirituales catus accedis, in quibus divinus ignis vel excitatur, vel exardescit magis, & nihil inde caloris tecum defers, turpissimum est, tibiq; valdè perniciosum. *Vide alia in Cu. at. anim. pag. 4. cap. 7. 8. 9. pag. mibi 245.*

R E G U L A XVIII.

Mortificationis studium Clerico seculari vel maximè necessarium, ejus enim usus est ad perfectionē optimus gradus.

Nihil profecto facilius est, quàm de mortificatione disserere, ipsius regulas alijs præscribere, nec non aliorum frangere voluntates, & hoc mortificationis flagello pulsare; at non est cuiq; ita facile seipsum eodem flagello per-

cu-

cutere. Chirurgus etiã magna animi alacritate, ac cõstantia alterius putridam carnem urit, & fecat, suam verò carnem, si morbum similem contraxerit, vix & non sine magno dolore levissimã contrahat manu. Et tamen & tu Sacerdos homo es, eandem carnem induis, quã alij rationi; & spiritui contumacem. Quare ergò eadem medicamenta; quæ offers alijs, tibi ipsi non applicas? qui eadem laboras infirmitate, & fort. sse majori, & acrioribus stimulis ad peccandum, vel ex pinguioribus redditibus, vel ex otio majori, vel ex frequenti ribus objectis, & periculis?

Tibi siquidem & illud B. Pauli *ad Rom. cap. 8. v. 13.* Si secunda carnem vixeris, morieris,

ris, si autem Spiritu facta carnis
mortificaveris, vives. Quid est
autem secundum carnem vivere?
Optimè explicat B. Prosper. *Lib.*
„I de vitæ conc. c. I Ille secun-
„dum carnem vivit, qui secun-
„dum seipsum vivit, qui pergit
„quò vult, dormit quando, &
„quomodo vult, loquitur, quæ
„vult, & ubi vult, manducat &
„bibit quando, & quod vult, &
„quantum vult, ridet, & læta-
„tur, inter quos vult? postremò
„quidquid naribus suavè est,
„quidquid tractare blandū, quid-
„quid oculis delectabile, quid-
„quid sensibus cæteris carnis suæ
„jucundū, exercet, ac sequitur,
„qualiter vult; quia omnia lici-
„ta, & illicita carnaliter vult.

Quinimò illud Moyfi dictum
tibi præcipuè convenit *Exod. c.*

3. 7. 5. Solve calceamentū de pedibus tuis, nam locus, in quo stas, terra sancta est. Status enim Sacerdotis, & Pastoris animarū omninò sanctus est, nec mediocrem usum mortificationis tā interioris, quam exterioris hominis requirit, sed strenuū, & verè assiduum. Toto ergò coelo erras, & manifestè teipsum decipis, si existimas sine mortificationis usu posse te ad aliquem perfectiōnis gradum pertingere, aut etiā divinam gratiam consequi, & fovere, vel ullam veram, ac solidam virtutē consequi; nam hæc teste D. Thoma *P. 2. q. 59. art. 2.* passiones sedatas requirit.

Planè hoc est in confessō apud omnes. Tantū proficies, quantum tibi ipsi contuleris. Non in quantum oraveris, aut prædica-

ve-

veris, aut in doctrina eruditior
 evaseris, sed in quantum in pra-
 ctico mortificationis usu profe-
 ceris, perfectionem consequeris.
 Et Thomas à Kompis *de mortific.*
„sui ipsius cap. I. Tantum profi-
 „cio, quantum pro Christo di-
 „mitto, & tantum proficio, quā-
 „tū à me exeo : Ubi me relin-
 „quo, ibi me invenio, & ubi me-
 „ipsum quæro, ibi me perdo.
 „Ubi me ipsum accomodo, ibi me
 „lædo.

Adde, si curam animarum quæ-
 ris, etiam ob spirituales aliorū
 utilitatē hoc mortificationis stu-
 dium exercendum est; via enim,
 per quam gregem tuum ad æter-
 nitatis pascua dirigere debes,
 profectò non est alia, quàm sui
 ipsius abnegatio : Ita Paulus *ad*
Ephef. cap. 4. v. 21. 22. In ipso
 edo-

edocti estis, sicut est veritas in Christo IESU, deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria carnis. At pastor gregē suum præire debet, nec tu artem ullam benè alios docebis, quàm ipse prius non didiceris.

Itaq; omni die (ut utar verbis Thomæ Kempensis de mortificat: oportet te proponere, velle mori propter Christum, & de novo incipere emendare vitam tuam, & te ad poenitendū, & ad moriendum disponere, & teipsum vincere; atq; hoc ipsū propositum viriliter exequi.

Verùm cum mortificatio duplex sit interioris, & exterioris hominis, cum interior mortificatio tantò nobilior, & excellentior

tior, quantò anima corpore præstat; in hac præcipuum studium ponendū est, exterior tamen negligenda non est, etenim se invicem juvant, nec ab invicē separari debent.

Nulla prætereat dies, in qua in aliquo de teipso victoriā unā non reportes, etiam in rebus parvis; nam parva non vincunt, & nos capiunt, quod volucrum exemplo nos docet S. Ephrem *Serm. de lingua mala*. Ex volucrum aucupio disce, quæ parva videtur, non idcò contemnenda; contingit enim, ut avis in laqueum incidens minimâ capiatur unguicula, & alarum vires franguntur ac debilitantur ob unguem vilem, & cū totum corpus sit extra laqueum, totū tamen retinetur. Et leonem
for.

,fortissimum omnium bestiarum
 ,capillo teneri, & aquilam vo-
 ,lucrum robustissimam ungue il-
 ,laqueatam venatori obnoxiam
 ,reddi, scribit S. Dorotheus. Sed
 si hoc evenit in parvis, quid e-
 rit in magnis, in abneganda pro-
 pria voluntate, in moderandis
 parvis animi affectibus, in cohi-
 bendo amore proprio, à quo tã-
 quam à radice omnium vitiorum
 rami enascuntur? si in lapide i-
 maginem aliquam insculpas, & si
 magno labore id facias, manente
 tamen lapide eadem imago sem-
 per perseverat, quia lapis, cum
 sensu, & motu careat, non est
 mutationi subditus. At tu non
 es lapis, sed homo, non semper
 in eodem statu permanens, & in
 quo affectus veteris Adæ revivi-
 scunt, undè necessarium est ite-
 rum,

rum, atq; iterum mortificationis gladio, quæ pullulant refecare; nunquam in hoc spirituali bello arma deponenda, nunquam in otio standum est.

Mortificationi interiori exteriorem aliquā, sed discretam corporis afflictionem iunge quotidie, quæ interiorem adjuvet, ne carnis insolentia fructu bonorum operum priueris: & cū, ut plurimum peccata comittamus, vel ex carnis suggestionem, vel ut illi indulgeamus; si caro te decipit, & te quotidie trahit ad culpam, etiam quotidie eam corrige.

Mirabiles inde in animam tuā utilitates emanabunt, quas, quia paucis Cæsarius Arelatensis Episcopus Nom. i. egregiè completus est, illas ab ipso excipe. Sæcæ afflictiones humiliata cor-

po-

„pora macerant, sed immaculata
 „corda purificant. Mēbris sub-
 „trahunt fortitudinem, sed con-
 „scientijs addunt nitorem: Ni-
 „hilominus de cōtritione animi
 „redimuntur crimina volupta-
 „tis. Per duræ crucis exercitia
 „deceptæ dudum carnis gaudia
 „puniuntur; ac sic mortificati-
 „one præfenti futura mortis sen-
 „tentia prævenitur, & dum cul-
 „pæ auctor humiliatur, culpa cō-
 „sumitur: dumq; exterior affli-
 „ctio voluntariæ districtiōis in-
 „fertur tremendi iudicij offensa
 „sedatur, & ingentia debita la-
 „bor solvit exiguus quæ consum-
 „pturus erat labor æternus. Hæc
 „ille. Si hæc bona figillatim ex-
 „pendes, has corporis afflictiones,
 „non tam asperas, & difficiles hor-
 „rebis, sed uti suaves & utiles li-
 „ben-

benter amplexaberis. Quanta futura sit gloria & consolatio carnē suam castigantibus, hīc non cognoscimus, sed in futura vita videbimus. Secundum multitudinem dolorum meorum consolationes tuæ lātificaverunt animā meam. *Psal. 93. v. 19.*

Ne quæso te terreat, ab hoc tam necessario opere Dæmon, qui cum sit immundissimus spiritus, horret has voluntarias carnis afflictiones, propterea illas dissuadere conatur, ut egregiè annotavit Hugo Victorinus *Lib. 1. de „claus. an. cap. 2.* Ecce Diabolus „Physicam docet, ecce medicus „factus est, de complexionibus „loquitur, infirmitates diversas, „si teneatur religio, generari „prædicat; sed quare hoc? Nō „ut remederi velit, sed ut occidere

...dere possit: Non ut ægritudi-
 nes curet, sed ut securius infe-
 rat mortem. Videt ex subtra-
 ctione ciborum, luxuriæ vires
 posse minui, & ideò non tardat
 minari ægritudinem. Idem di-
 cendum de cæteris carnis casti-
 gationibus.

Neq; minùs ab amore proprii
 corporis te superari patiaris, nã
 hoc non est odissè carnem tuam,
 sed amare, non occidere, sed sal-
 vare. Est Christi Domini dictum
Matth. cap. 16. v. 25. Qui vo-
 luerit animam suam salvam face-
 re, perdet eam, qui autem perdi-
 derit propter me, inveniet eam.
 Et illud D. Bernardi *serm: Ecce*
nos. Tempus hoc animabus, non
 corporibus assignatum est; dies
 salutis, non voluptatis, omnia tẽ-
 pus habent, animabus nunc ope-

ram dare necesse est. Hoc debet
esse negotium nostrum, vincere
seipsum quotidie, atq; in melius
proficere. *Vide Curator Animarum*
P. 3. cap. 4. pag. mihi 134.

REGULA XIX.

Fragmenta temporis studiosè à
Clero seculari colligenda, ne pe-
reant.

VOco fragmenta temporis, par-
va illa horarum spatia, quæ
suum proprium, & destinatum
ministerium non habent; cujus-
modi est, parva illa mora, dum
paratur prandium, vel cœna, vel
signum campanæ minoris quæ te
vocat ad Chorum, exspectas, vel
præstolaris amicum negotij cau-
sa, vel ad suscipienda Sacramen-
ta fideles exspectas, & his simi-
lia: quæ quidem, si diligenter
non cures, prætereunt sine lu-
cro,

ero, & infructuosè, nec sine aliqua jactura animæ tuæ, quia & de his particulis temporis ratio à te exigetur ab eo, qui minima quæque curat, & attingit suâ providentiâ. Majori diligentia tempus nobis servandum est, quàm aurum, quia illo pretiosius est, & si frustula auri diligenter colligimus, & asservamus, quare non & frustula temporis? cum nullum sit adeò exiguum, quin in illo vitam æternam mereri valeas. quē admodum latro in cruce consequutus est.

Deindè ex tribus partibus temporis, nulla à nobis possidetur, nisi hæc brevissima, quæ præsens est; præterita jam abiit, & amplius non est, futura nondum advenit, sola præsens tua est, si hanc in res inutiles prodigis, nonnè

hoc est totum tempus otiosè consumere? Tempus quidē præsens proijcere, ac serò postea revocare præteritum, quando nullum est lapsæ virtutis remediū, summæ stultitiæ est, inquit S. Basilus *de lib. Gentil.*

Sciscitanti verò, quenam ratione hæc pauca fragmenta ita colligi possint, ut ex ijs paucis fiat unū satis, ex quo diteris? Unico verbo respondeo; Deum verè dilige; Nam si Deum ardentè amaveris, nunquam otiosus eris; nam Christi amor non finit in anima nasci torporem, ait Ioannes Trithemius. Ex D. Bernardi Sententia *Serm. 6. De modo benè vivendi*: Deum verè diligenti, nulla est hora otiosa; Flammæ ignis muscæ otiositatis nullo unquam tempore adhærere possunt.

Vel

Vel fabrum imitare ferrarium,
qui inter operandum pro quovis
laboris levamine incudem suam
ferit, & malleo percutit : sic tu
illo brevi temporis spatio percu-
te pectus tuum, ut aliquis sonus
audiatur, qui te ipsum excitet, &
dulciter sonet in auribus Christi
Sponsi tui : hoc est breves ali-
quas orationes jaculare in Deum,
quæ divinum illius pectus feri-
ant, neq; enim vacuæ redibunt.

Cur etiã parva illa mora cum
Angelo, qui à latere tuo nusquã
recedit, quique instar pædagogi
te sequitur, custodit & regit,
dulces aliquos non misces sermo-
nes ? cur non eum alloqueris ?
cur non aliquos reverentiæ actus
erga ipsum exhibes ? cur gratiã
aliquã ab eo non exposcis ? ægri,
nisi ad eos aliorum precibus me-

dicus fuerit invitatus, pro se rogare non possunt, infirma est caro, mens ægra est, & peccatorū vinculis impedita, ad medici illius sedem debile non potest explicare vestigium. Obsecrandi sunt Angeli pro nobis, qui nobis ad præsidium dati sunt. Ita D. Ambrosius *Lib. de viduis cap. 8.*

Vel cor tuum, & mentem applica ad eam actionem, quam modo aggressurus es, etiam si sit resectio corporis, ut omnia facias in Dei honorem juxta D. Pauli præceptum *I. Corinth. cap. 10. v. 31.* Sive manducatis, sive bibitis, sive quid aliud facitis, omnia in gloriam Dei facite. Si quidem talis applicatio diligentiam parit, otium, & segnitiam fugat.

Aliter, si hæc fragmenta, ceu
mi-

micas temporis neglexeris, cave,
ne illud tibi exprobraret Dæmon
mortis tuæ tēpore, quod in mo-
nasterio Gigniacensi Monacho illi
exprobravit, qui cūm viveret,
micas panis ē mensa cadere, ac
perire sinebat, violans morem
probatum ex charitate, ac pau-
pertatis spiritu introductū; Mo-
ribundo enim astitit aspectabili
forma, saculum micarum plenum
ostentans, ut in desperationem
induceret; quod obtinuisset, ni-
si Fratrum vehemētes preces ob-
stitissent. At pretiosiores sunt
micæ temporis, quā panis.

Verūm si has diligenter asser-
vaveris, in gemmas, & margari-
tas tibi erunt aliquando: Sicut
pariter micæ panis asservatæ in
manibus illius Monachi fuerunt,
qui, dum manum applicaret, ut

micas collectas, ne caderent in mensa, Abbati ostenderet, eas in margaritas conversas, omnes viderunt, & obstupuerunt, *Surinus* 28. *Nov. in vita S. Odonis.* Et Thomas à Kempis *de imit. Christi lib. 1. cap. 25.* Gaudebis semper vespere, si diem expendes fructuosè.

REGULA XX.

Præparet se Clericus secularis quotidie ad felicem mortis horam à Deo consequendam.

INter tuas quotidianas exercitationes etiam hanc connumera, & mordicus tene, ut quotidie cogites, te moriturum, seu potius te continuo mori, ut ad hunc extremum vitæ tuæ actum, foelicitè concludendum, te præpares. O hebetudo, & duritia cordis humani, quod solum præsentia me-

meditatur, & futura non magis
 prævidet; Sic te in omni facto,
 ac cogitatu deberes tenere, quasi
 hodie esses moriturus, inquit Tho-
 mas à Kempis *De imit. Christi* l.
 I. c. 23. n. 1. Sanè hoc negotiū
 tanti ponderis est, ut sit summa
 rerum, momentum, unde pender
 æternitas, vel fælicitatis, vel mi-
 serix, & pro quo negotio pro-
 sperè, ac utiliter concludendo
 tota vita benè impensà à Christia-
 no homine existimari debet. Ipse
 se seducit, & de morte sua lu-
 dit, qui hoc non recogitat, ait
 D. Augustinus *serm. 1. cap. 20.*
de temp. Præveniendus est hic ti-
 bi dies, qui in cautos solet præ-
 venire; quia etsi omnibus dictū
 est, ut vigilant, tibi inprimis; Et
 janitori præcipuè dixit, ut vigi-
 let. Tu es hic janitor, quia Sa-

cerdos es, & claves solvendi, atq; ligandi data tibi sunt, qui pastor ovium es, qui tanquam vigil; ac speculator in populo positus es, qui non tantum de tuis, sed & de aliorum peccatis rationem es redditurus. Iudicium durissimum his, qui praesunt, fiet, sed quando hoc fiet, nisi in morte? Disce ergo nunc mori, ut nunc incipias vivere cum Christo.

Quomodo autem te pares pro hoc tam formidoloso, & ancipite certamine, breviter disce a sapiente: Memor esto, quoniam mors non tardat. Da, & accipe, & iustifica causam tuam; quoniā non est apud inferos invenire cibum. *Ecclesiastici cap. 14. v. 12. ib. 17.*

Primum sapientis monitum est
affi-

assidua, sed seria memoria mortis, quam quidem recordatione facile tibi erit fovere, quia quotidie vitam functos habes præ oculis, mortis imago perpetua versatur ante oculos tuos, dum pro illis oras, dum illos comitaris ad sepulturam, dum illos morti proximis visitas.

Memini me audisse à pio quodam Sacerdote, animarum Curatore. Quoties dicebat ille, defunctum in feretro jacentem aspicio, subitque animum meum recordatio, me de illius anima iustissimo Deo rationem redditurum, & hoc in eventu meæ mortis, toto corde perhorresco, illico omnis avaritiæ titillatio fugatur ab animo meo, nec attendo, an intortitia sint longa, vel breviora, nec venit in mentem contendere

cum hæredibus de funeralibus,
& talis aspectus præ timore lacrymas mihi potius excutit ab oculis, quam gaudium, & lætitiã ex præfenti commodo & lucro; optimus sanè sensus pij Sacerdotis,

Fovet etiam hanc mortis memoriam, si attentè consideres sanctissimum Missæ Sacrificiũ, quod quotidie in Altari Deo Patri offers, in hunc enim finem etiam ab ipso Christo institutum est, ut sit ipsius Passionis & mortis rememorativum; summæ dementiæ est, mortem Christi Domini assiduè recolere, & ita vivere, quasi tu ipse nunquam sis moriturus, nec unquam de tua morte recogitare.

D. Basilij monitum *instruct. ad fil.* serva; Cum manè surrexeris,

ris, ambige te ad vesperam per-
venire, & cum in lectulo membra
ad quiescendum posueris, noli
confidere de lucis adventu, sem-
per ante oculos tuos versetur ul-
timus dies. O si tibi verè per-
suaderes, Missam, quam hodie ce-
lebraturus es, ultimam tibi fore,
nec tibi impofterum concessum
iri, ut iterum celebres: Nec cū
Canonicis tuis in Choro divinas
laudes te amplius cantaturum,
quanta quæso pietate, religione,
ac devotionis affectu hæc, & alia
omnia munia tua perageres, Cū-
ctis diebus, quibus nunc milito,
expecto, donec veniat immuta-
tio mea. *Iob. cap. 14. v. 14.* Sed
quid inde sequitur? vocabis me,
& ego respondebo tibi. Hæc as-
sidua mortis meditatio pro tran-
situ viaticum parat.

Mo-

Monet secundo loco Sapiens :
 Da & accipe. Hoc est, ut sub-
 ducas rationes, cum anima tua
 habe rationem dati & accepti,
 tu tibi ipsi esto iudex. Si enim
 poenas de nobis hinc sumpserimus,
 si nos propter peccata quotidia-
 na condemnaverimus, non utiq;
 juxta D. Pauli dictum judicabi-
 mur, inquit D. Ambrosius *in Ps.*
118. Et Thomas à Kempis *de i-*
mit Chr. lib. 1. cap. 24. — O mi-
 ferrime, & insipiens peccator,
 quid respondebis Deo omnia ma-
 la tua scienti? qui interdum for-
 midas vultum hominis irati, ut
 quid non provides tibi in die ju-
 dicij, quando nemo poterit per
 alium excusari, vel defendi, sed
 unusquisque onus erit sibiipfi.
 Nunc labor tuus est fructuosus,
 fletus acceptabilis, gemitus exau-
 di-

dibilis, dolor satisfactorius & purgativus. Quotidie peccas (quis enim omnino immunis à peccatis?) quotidie eadem per pœnitentiam lava, quasdam afflictiones corporis pro illorum satisfactione ultrò quotidie assumito; nam ex dicto S. Prosperi in *Sent. num. 210.* Cessât vindicta divina, si conversio præcurrat humana.

Idem præsta cum conscientia tua, id est oculo corporis; adeò delicatus est oculus, ut si in se, vel minimum quid pulverisenderit, doleat, angatur, & talem molestiam ferre non valens, lacrymis depellere conatur; sic cum oculo conscientix facere par est, cum in peccatorum quavis minutorum lapillos, scrupulos & pulverem adhæsisse persense-

ferit, illicò lacrymis, dolore, & Sacramento depellat. Melius est modò purgare peccata, & vitia refecare, quàm in futuro purganda reservare, Thomas à Kempis *de imit. Christi lib. I. cap. 24.* & *rursus cap. 23.* Quid prodest „diu vivere, quando tam parùm „emendamus; Ah! longa vita „non semper emendat, sed sæpè „culpam magis auget. Multi an- „nos computant cōversionis, sed „sæpè parvus est fructus emenda- „tionis. Si formidolosum est „mori, forsitan periculosius erit „vivere. Si hodie non es para- „tus, quomodo cras eris? Cras „est dies incerta, & quid scis, si „crastinum habebis? *Hæc omnia Thomas à Kempis.*

Addit ultimo loco Sapiens: Iu-
stifica animam tuam, ante obitū,
ope-

operare, iustitiam, quia non est
apud inferos invenire cibum. Sā-
ctifica animam tuam, habet Græ-
ca significatio, virtutes pro via-
tico para, & ut monet ubi supra
„Thomas à Kempis. Dum tem-
„pus habes, congrega tibi divi-
„tias immortales. Præter salu-
„tem tuam nihil cogites, solum,
„quæ Dei sunt, cura. Fac tibi a-
„micos, venerando Dei Sanctos,
„& eorum actus imitando, ut
„cum defeceris in hac vita, illi
„te recipiant in æterna taberna-
„cula.

Beatus servus ille, quem, cūm
venerit Dominus ejus, invenerit
sic facientem. *Matth. cap. 24. v.*
46.

Sed cūm gratia obdormiendi in
Domino, sit omnium maxima,
utpote initium nostræ felicitatis,

&

& clausula omnium divinorū beneficiorum hujus vitæ, summis & assiduis precibus à Deo impetranda est. Cum hoc certum sit ex communi Theologorum sententia, donum perseverantiæ concedi nobis ex mera Dei gratia, & misericordia, atqui perseverantia in hoc maximè consistit, ut quis in Dei gratia ex hac vita decedat.

Singulis ergo diebus partem aliquam temporis habebis huic negotio destinatam, in qua causam hanc animæ tuæ cum Deo tractes. Aliqua opera misericordiæ tam spiritualis, quàm corporalis quotidie exercebis, quæ in hunc finem diriges, cum scriptū sit: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur, *Matth. cap. 5. v. Et Psal. lxxv.*

v. 5. Jucundus homo, qui misere-
retur & commodat, disponet ser-
mones suos in iudicio, quoniam
in sæculum non commovebitur.
In hunc quoq; finem aliquas car-
nis afflictiones in consilio Patris
spiritualis assumes, ut tunc tem-
poris placatus sit tibi Deus.

Sed nihil efficacius, quàm si,
cùm Missam celebras, habesq; i-
psum Dominum præ manibus, il-
lumq; quasi captivum tenes, i-
psum obsecres, & obtesteris, ut
te in morte in sinum suum reci-
piat, & Moyfis exemplo inter e-
jus amplexus, & oscula spiritum
emittas. Nullum ergò accepta-
bilius Deo offerri potest sacrifi-
cium, sive ad exsolvendum Lau-
des, sive ad exhibendum gratias,
sive ad impetrandam indulgenti-
am, vel ad gloriam promerendã,
quàm

quàm Corporis, & Sanguinis
Christi sacrosanctum mysterium,
sapienter scripsit S. Laurentius
Iustinianus *serm. de Corpore
Christi.*

REGULA XXI.

De omnibus diei perfecta cogitationibus, & actionibus Clericus secularis vespere ante cubitū conscientiam suam seriò discutiat, contritionem veram eliciat, & firmissimum emendandi propositum statuatur.

Appositè in rem nostrā Thomas à Kēpis *Exerc. Spir. c. 10.* Si verè proficere vis, omni vespere te discutere non omittas; quod si feceris, renovaberis spiritu mentis, & pacem habebit tabernaculū tuum. Securè dormies, & non erit, qui exterreat quiescentem
cum

cum Christo. Mirum valdè, & tremendum nimis, quòd quis, audeat ire dormitum cum gravi aliquo delicto, nec compunctus, nec confessus.

Villicus es, habes codicem, nempe Cōscientiam tuam, ait D. Chrysostomus, in quo describas quotidianas expensas, sed antequam somnus obrepat, aperi hūc codicem, lege quæ in eo scripta sunt, ut debita solvas. Mercator es, & quidem pretiosarum mercium; nobis enim Sacerdotibus à Patrefamilias præcipuè dictum est: Negotiamini, dum venio. Mercatorem lucri cupidum imitare, qui in fine cujusq; diei rationes subducit suæ negotiationis, & an majora sint lucra, quàm damna, considerat; Idcirco malè, aut tepidè vivimus, quia

hac regula quotidie non utimur
ad corrigendum actuum nostro-
rum obliquitatem. Examen Cō-
scientiæ Regulam vocat Hugo
Victorinus. *Lib. I. de prud.*

Præterea ea, quæ de discussio-
ne conscientiæ ante prandium
dicta sunt, hæc pauca adde.

Tria ad peccati emendationē
requiruntur. 1. Peccati cogni-
tio. 2. Ejusdem detestatio. 3.
Et per virtutem peccato contra-
riam, correctio. Tria hæc adju-
menta, optimè præbet conscien-
tiæ discussio vespertina.

Quomodo enim quis delicta
sua agnosceret, & quotidianos de-
fectus corrigeret, qui nunquam, a-
ut rarò sua interiora scrutatur,
qui se non discutit, qui post ter-
ga sua peccata projicit? Iniciū
salutis est peccati cognitio.

Ex

Ex cognitione peccati odium
& detestatio consequitur. Post-
quam ostendisti mihi, percussi
foemur meum *Ierem. c. 31. v. 19.*
Et D. Gregorius de Mariæ Ma-
gdalenæ poenitentia *Homil 13 in*
Evang. quia turpitudinis suæ
maculas aspexit, lavanda ad fon-
tem misericordiarum concurrit.
Hinc verò fit, ut mala gramina
peccatorum non agant imas radi-
ces in anima, quia vespertina di-
scussio paulatim impedit humo-
rem malæ consuetudinis, ne in
radices defectuum nostrorum in-
fluat.

Sequitur tandem emendatio, in
hunc enim finem scrutinium cō-
scientiæ dirigi debet; quia sicut
artifex studiosus ex frequenti &
acurata inspectione sui operis il-
lud ipsum emendat & ad perfe-
ctio-

ctionem juxta artis præscriptum
reducere conatur, sic & tu ex eo-
dem planè studio spiritualiter
proficiendi conscentiam tuam ex-
aminabis. In eo defectu corri-
gendo, ad quem te procliviorum
agnoscis, eo usq; insiste, quousq;
de illo victoriam reportaveris.
Si omni anno unum tantum viti-
um extirparemus, citò perfecti
viri efficeremur, inquit Thomas
à Kempis.

Si autem à me quæras, quænam
sint illa, quæ adducenda sunt ad
hoc judicium? Breviter respon-
deo, bona & mala omnia, quæ eo
die egeris, vel cogitâris, vel lo-
cutus fueris.

Nomine bonorum operum ve-
niunt primo loco functiones quo-
tidianæ tuo muneri congruentes,
quæ etsi sanctæ & bonæ operati-
ones

ones sunt, si illas examinaturus
& judicaturus est Deus: Ego,
cum accepero tempus, iustitias
judicabo *Psal. 74. v. 3.* Cur &
tu illas prius non examinas, non
emendas, non expolis; ne inve-
niat Deus, quod corrigat & re-
prehendat.

Vulgatum est illud axioma:
Bonum ex integra causa, malum
autem ex singulis defectibus. Nō
sufficit, ut res quæ fit, bona &
sancta sit, sed ut benè, & sanctè
fiat, requiritur. Multis in extremo
iudicio Deus dicturus est illa *I-
saie cap. 1. v. 22.* Argentum tu-
um verum est in scoriam, & vi-
num tuum mixtum est aquâ. Nō
dicit ferrum vel plumbum tuum,
sed argentum, quod auro exce-
pto cæteris metallis pretiosius
est, quia functiones nostræ etsi

sacræ, & sanctæ, quia multa opera nostra, quæ nobis bona pretiosa videntur, in lance tamen supremi & æquissimi judicis posita, non ut talia probabuntur: vel ex pravitate intentionis nostræ, aut obliquitate, vel ex negligentia, aut irreverentia, vel ex alio defectu. Propterea Iob, etsi sanctissimus vir. Verebar, inquit c. 9. v. 28. omnia opera mea, sciens quia non parceres delinquenti. D. quoq; Paulus *1. Corinth. cap. 4. v. 3.* Mihi pro minimo est, ut à vobis judicer, aut ab humano die, qui autem me judicat, Dominus est.

Bona etiam, vel neglecta, vel omissa sub hac censura quotidiana venire debent. Multi committunt pecunias & expensas rerum, pauci conscientia negligenter

gentias temporum discutiunt;
ideoq; magis deficiunt, quàm
proficiunt, loquuntur bona &
non faciunt, detestantur mala
in alijs, seipfos autem negli-
gunt in multis, ait Thomas à
Kempis.

Verùm si bona opera discuti-
enda sunt, multò magis peccata,
ut de illis, dum tempus habes
misericordiam à pijsimo Domi-
no impetrare valeas. Sed jam o-
mnia concludat D. Bernardus
Ad so. de monte Dei. Discito
tibi præesse, & vitam ordinare,
mores componere, temetipsum
apud temetipsum accusare, sæ-
pè etiam condemnare, nec im-
punitum dimittere. Sedeat ju-
dicans, justitia stet rea, & te-
metipsum accusans conscientia,
nemo te plùs diligit, nemo fi-

„delius iudicabit. Manè præte-
 „ritæ noctis fac à temetipso exa-
 „ctionem & venturæ diei tu ti-
 „bi indicito canonem. Vespere
 „præteritæ diei rationem exige,
 „& supervenientis noctis fac in-
 „dictionem, sic districto nunquā
 „aliunde lascivire vacabit. Sic
 „ille.

REGULA XXII.

*Nocturna quies, sive dormitio
 Clerici secularis sit in lecto non
 nimis exquisitè composi. o, & adeo
 melli, sed honesto, ut in eo tan-
 tum corpus quiescat, non delicie-
 tur.*

SEd jam hora est, ut receptui
 canamus, & te ad somnum ca-
 piendum pares. Hic quoq; duo
 tibi paranda erunt, ut hæc actio
 meritoriè fiat. Aliqua antequam
 te lecto tradas, aliqua inter dor-
 mi-

miendum & quiescendum. Quæ
pares, antequam cubes in lecto,
sunt.

Ne delicias in lectulo quærās,
non sit pretiosus, nec nimis ex-
quisitè compositus, nec ita mol-
lis, qui te diutiùs in se detineat;
sit talis, ut in eo quiescat corpus,
non autem delicietur. Sit lectus,
inquit Thomas à Kempis. *Exerc.*
Spirit. cap. II. veluti sepulchrū,
in quo quieturus es modicum,
paulò pòst iterum surrecturus ad
vigilias, & laudes Dei celebra-
das.

Pia aliqua oratione te ipsum
præmunies, vel erga Angelū Cu-
stodem, vel Beatissimam Virginē,
vel alios Sanctos, ut te ab omni-
bus animæ & corporis periculis
liberent, & ab omni dæmonis il-
lusione custodiant, serva illud

quoq; D. Bernardi *Ad fo. de mō-
te Dei.* Iturus ad somnum sem-
per aliquid defert eum in me-
moriam vel cogitatione, in quo
placide obdormias, quod nonnū-
quam somniare juvet, quod etiā
vigilantem te excipiens, in sta-
tum hesternæ intentionis restitu-
at. Sic tibi nox sicut dies illu-
minabitur, & nox illuminatio
tua erit in delicijs. Etsi aliud
tibi tunc tēporis non suppetat,
memoriæ manda capita medita-
tionis, quæ parasti pro crastina
die, facile tunc redibis ad id un-
de existi, in Domino quievisti,
in Domino pariter excitaberis.
Quantò præparatior transis dor-
mitum, tantò expeditior eris ad
surgendum. ait Thomas à Kem-
pis.

Inter dormiendum nuditatem

vitabis omninò, est enim pudicitia, quæ in Sacerdote præsertim elucere debet, infensissimus hostis; Esto nemo te conspiciat, tamen teipsum revereri debes, non versamur in statu innocentia sed post lapsū, in quo nuditas turpitudinis vestigium est; propterea primi parentes nostri post peccatum erubuerunt & operuerant. Et aperti sunt oculi eorum, & cum cognovissent, se esse nudos, consuerunt sibi folia vicus, & fecerunt sibi perizoniata *Gen. cap. 3. v. 6.* Hanc ob causam multi probi Sacerdotes, studiosi castitatis mandaverunt, ne corpora sua, postquam ex hac vita excefferint, nudarentur, ac lavarentur.

Displicet etiam hæc nocturna nuditas Angelis Custodibus; il-

Iam averfantur, & horrent. Hinc
D. Bernardus *Serm.* 12. in *Psal.*
Qui habitat. In quovis diverso-
rio, in quovis angulo, Angelus
tuo reverentiam habe; tunc au-
deas illo præsente, quòd vidente
me non auderes? an præsentem
esse dubitas, quem non vides?

Si caro titillat, si tetra imago
incidit, si quævis alia passio mo-
vet, nec quiescere te finit, ad o-
rationem convertere, signũ Cru-
cis tibi imprime, flagellum, coro-
nam spineam, lanceam, ac totam
armaturam Crucifixi oppone, an-
te cuius virtutem non potest ho-
stis stare malignus, nec tentatio-
nis illusio perdurare. Sic te mo-
net Thomas à Kempis, pius, ac
devotus Pater.

Eas horas somno dabis, quæ
sufficiant tantum pro resumen-
dis

dis viribus habita ratione tui statûs & valetudinis. Noli diligere somnum, ne te egestas opprimat. *Proverb. cap. 20. v. 13.* ait Sapiens. Vigilantia & labor, teste D. Paulo, Sacerdotis propria munera. Tu verò vigila, in omnibus labora. 2. *Timoth. 4. v. 5.* Porro vigilantia duplex est mentis & corporis, & qui se vigilare in corpore dormiente putat, se ipsum decipit.

Sed quorsum hæc omnia? nisi ut illa exerç eas, & in usum inducas, si libet. Nam ex doctrina „Richardi à S. Victore *Lib. de* „*Iud. cap. 38.* Virtutum modum „& formam solùm per intelligẽ- „tiam & doctrinam depingere & „memoria retinere, earumq; affe- „ctu carere, quid aliud est, quàm „quædam simulachra corde ge-

„stare? scientia bona fine sancti-
 „tatis effectu & bonitatis affe-
 „ctu, quid aliud est, quam simu-
 „lachrum vanum sine motu &
 „sensu? Aristoteles ipse hoc i-
 „dem sensit *Lib. Ethic. cap. 4.*
 „In agendis rebus finis non est
 „contemplari singula & cognos-
 „cere sed agere. Neq; igitur
 in virtute satis est, si eam co-
 gnoverimus, sed ut eā habeamus,
 eāque utamur enitendum est, vel
 si quo alio modo boni efficimur.

Hæc autem sanè assequeris, si
 illud Thomæ à Kempis *Exerc.*
spirit. cap. II. diligenter se vave-
 ris, cujus sanè aurea sint locò
 „coronidis. Omnia exercitia
 „spiritualia dirigenda sunt, ut
 „passiones vincantur, ut propria
 „voluntas mortificetur, ut mū-
 „dus contemnatur, ut Deus di-
 li-

„ligatur, ut caro refrænetur, &
 „spiritus ad cœlestia eleuetur,
 „ut omnibus affectionibus miti-
 „gatis puritas cordis, & tran-
 „quilla mens possideatur. Mo-
 „dicum laborabis, magnam re-
 „quiem inuenies. Breve est tē-
 „pus peregrinationis nostræ, sed
 „præmium nostrum erit gau-
 „dium sine fine. Multi maiora
 „tolerant pro mundo, quàm nos
 „pro Deo. Multi duriora
 „patiuntur, & utiliùs a-
 „gunt pro inferno,
 „quàm nos pro
 „cœlesti Re-
 gno.

EPILOGUS

*Ad D. PETRUM Apostolorum
Principem, & Cleri Sæcularis
Patrem & Patronum.*

O Beatissime PETRE, Cleri
Sæcularis Pater & Patrone
Clementissime, qui de rudi Ga-
lilææ terra juxta ejus mare de
piscium ad hominum piscaturam
vocatus, mox relictis omnibus
JESUM Christum Magistrum se-
cutus es, ac numero Collegij A-
postolici aggregatus inter duode-
cim primas tulisti, quique non
sanguine & carne, sed Patre cœ-
lesti revelate professus es, Chri-
stum Filium Dei vivi, undè Cla-
viger Cœli factus, & tibi, tuisq;
Successoribus potestas solvendi
& ligandi tradita est, & cum a-
lijs duobus Discipulis Ioanne &

Ia-

Iacobo mirabilem in monte Thabor Transfigurationis visionem aspicere meruisti, & præ gaudij excessu dixisti: Domine bonum est n s hîc esse faciamus tria tabernacula, qui præ humilitate pedes à Magistro tuo lavari renuisti, sed audiens, te in Magistro tuo nullam habiturum partem, protinus non solum pedes, sed & caput & manus lavandos obtulisti, ac in Coena Domini ejus sacratissimum & vivificum Corpus & Sanguinem sub speciebus panis & vini summâ reverentiâ cum cæteris sumpsisti, finitôque Magistri tui sermone in mortẽ cum eo ire nimium tibi præfidẽdo intrepidus promissisti, eumq; pro te rogantem Patrem cœlestem, ne deficiat fides tua, ad montem oliveti comitatus es, ubi Magistro tuo

tuo orante ac sanguinem sudante obdormiscens, veniente Judeorum turbâ excitatus è somno Pontificis servo auriculam gladio abscidisti, eâq; à Christo Magistro tuo-persanatâ & audita ejus increpatione fugam cum alijs contremiscens arripuisti, & à longè sequendo in atrio Caiphæ ad ignem te calefaciens totus frigidus ab imbellè superatus ancillâ trinâ negatione ostendisti dilectissimum Magistrum Dominum Deum tuum, at subito recordatus, gallo ter cantante verbi Magistri tui, benignissimis ejus oculis aspectus, amarè flere, ac ternâ confessione dignos poenitentiae fluctus agere coepisti, ac tandem disseminato Dei Evangelio Romæ deorum capite Crucifixus vitam cum sanguine IESU
Chri-

Christo Magistro tuo immolare
 voluisti. Rogamus igitur Te
 Sanctissime P E T R E, Pater ac
 Patrone suavissime per omnes tu-
 as prærogativas ac privilegia, ut
 pro nobis filijs tuis Petrinis apud
 Magistrum tuum, qui te post re-
 surrectionem suam præ cæteris
 gloriosâ apparitione consulatus
 est, intercedere digneris, ne de-
 ficiat fides nostra, sed precibus
 tuis roboretur, nosq; tota hujus
 mortalis vitæ nocte laborantes,
 nihil viribus nostris capientes, in
 nomine autem Christi retia la-
 xantes, ingentem animarû mul-
 titudinem de profundo pericu-
 losi maris extrahamus, & zelosi
 pastores oves nostras concredi-
 tas divini verbi fervida prædi-
 catione ac exemplari vita fovea-
 mus, aberrantes, allicientes ad ve-
 rum

rum ovile a ducamus, è fluctibus, ne mergamur, erigi ac in portum salutis deduci, & tandem omnes filij tui Petrini cum omni grege nostro una tecum in coelesti monte Thabor tuum ac nostrum Redemptorem transfiguratum aspicere ac beatifica visione æternum perfrui mereamur. Per eundem IESUM Christum Magistrum tuum ac Dominum nostrum, Amen.

Et quicumq; hanc Regulam secuti fuerint, Pax super illos, & misericordia, & super Israël Dei. *Ad Galat. cap. 6. v. 16.*

Omnia ad maiorem DEI, DEI-Paræ Virginis MARIE, nec non D. PETRI Apostolorum Principis, & Cleri Sæcularis Patroni honorem & gloriam.

FLO-

FLORES SELECTI

Ex Viridario Vitæ & Doctr:

IESU CHRISTI,

Meditationes S. P. NICOLAI

AVANCINI Soc: IESU, ex-

cerpti in odorem suavitatis

Venerabili Clero Seculari

dicati &c.

AMa puritatem animæ & corporis maiorem quàm antehac.

Vide ut Spiritus Sanctus solus in anima tua operetur, non sensus.

Beatissima MARIA Virginitate concepit, humililitate verò meruit esse Mater Dei.

Humilitas est modus, quo Deum ad te trahis, si te deprimis, sicut eum pellis, si te elevas.

Di-

· Dives es, si Deo unias.

Disce alienos defectus apud te excusare, & apud alios tegere.

Sala magnitudo vera est, quæ coram Deo est.

Vir unus zelosus, si comparet in populo multa bona præstat.

Amor omnia dulcorat.

Disce Superiorem tuum locò Dei habere, etiam in durioribus imperijs.

Disce gaudere de bonis aliorum.

Deus non invenitur, nisi in humilitate & contemptu terrenorum.

Ubi terrena abjeceris solatia, aderunt cœlestia.

Quantò maiorem tui curam gesseris, tantò maiorem geret Deus.

Pax datur hominibus bonæ voluntatis. Sal-

Salvator tuus non salvabit te,
sine te.

Experientiâ discitur virtus.

Ubi de voluntate Dei constat,
pone affectum.

Offendetur proximus? sed
Deus jubet.

Insigne amoris argumentû est,
pro eo pati quem amas.

Discam libenter confundi, nec
quæram alius videri, quàm sim.

Frustra est gratia, ubi non est
cooperatio.

Disce non differre, dum lu-
men habes.

Rumpè vincula terrenorum af-
fectuum.

Unica inordinata passio, pacem
animi turbat.

Non finas passionem ullam do-
minari, etiam te dementabit.

Non seriò vult, qui lentè vult.

Deus

Deus solum æstimat ex quanto affectu, non quantum dones.

Cum offers munus tuum Deo, affectum procura.

Nihil frustra Deo dabis, quò plus dederis, plus accipies, dabis vilia, accipies pretiosa.

Faciant te propria pericula cautum.

Noli redire eò, ubi expertus es te deliquisse, vitata occasione vitabis periculum.

Disce sanctè latere, & solitudinem amare, te plebi potiùs communicare, quàm inditis.

Elige contemptum ad majorè Christi imitationem.

Humilitas est descensus ad utilitatem.

Expende vilitatem tuam, & deprime cor tuum.

Ex necessitate tibi convenit hu-

humiliari, quia reipsa vilis es.

Confundere vilis homo, dum pro te Deus factus est vilis.

Disce tua non jactare, & gratias occultare.

Disce in superiore Deū agnoscere.

Innocenter pati, patientia & Sanctorum, reorum pro culpa.

Si amas Deum operibus proba primum in te, deinde in alijs gloriam ejus promove.

Perfecta obedientia plus peragit, quam tenetur.

Gratiora sunt obsequia Deo, quæ citrà deletum ei exhibentur, quam quæ cum debito præstentur.

Si amare te debes, ut genorose tuos sensus & passiones expunges, humilia dura & aspera apprehendas, quia hæc est voluntas Dei.

Vir-

Virtus non consistit in dictis,
sed in factis.

Quò plus tu ipse honori tuo
studēs, minis eum Deus procu-
rabit.

Quò tu magis Dei fueris, De-
us erit magis tuus.

Disce ad conservandam animæ
puritatem minimos defectus cu-
rare, ne per hos viam maioribus
aperias & paulatim decidas.

Qui timet Dominum, nihil ne-
gligit.

Expetam Dominum grandi fi-
ducia & constanter.

Ad Deum quidem pervenitur
desiderijs, sed non tenetur, nisi
operibus.

Amati injuria, est amantis tor-
mentum.

Crescit virtus, cùm adversis
probatur.

Sine

Sine te à Deo gubernari, & nullum incurres periculum.

Disce partus virtutum tuarum celare.

Disce tui laudes non promere, promere alienas.

Deus omnia nos habere voluit per Mariam.

Non meretur virtutis nomen, quam non comitatur perseverantia.

Sola apud Deum coronatur perseverantia.

Vero zelo nulla anima est vilis.

Sis potius cœcus in aliorum factis, quam suspicioso oculo videas.

Non potest bonum esse, quod dictat passio.

Ira nihil sanum suadet.

Rumpenda est quies, ubi Deus vocat.

Di-

Disce compati aliorum malis.

Disce malis ad bonos tibi salutares, & Deo gloriosos fines uti.

Optimæ conscientix etiam in securitate timent, ne perdant Deum.

Nimis parcè cum Deo agit, qui nihil agit, nisi ad quod tenetur.

Timenti Deum nihil eveniet mali.

Nihil est vile, quod Dei imitatione agitur; sit honor tuus vilia agere.

Nemo sibi in rebus animæ satis est sapiens.

Virtus semper habet Deum Patronum.

Infirmum innocentix tuæ argumentum est alterius culpa.

Incipere necessarium est, sed progredi laudabile. Ani-

Animus qui terrena sapit, non percipit, quod Deus æstimat.

Noli animo deiſci, ſi invidiam patiaris.

Noli invidere, ne crucieris.

Invidia nihil rectum videt, etiam pia & ſancta improbat.

Si alius plaufum & accuſum habet, tu non invide.

Probatio amoris eſt paſſio.

Beatus non eſt qui multa ſcit, ſed qui facit quæ ſcit.

Plurima de Deo cogita quàm loquaris.

Magis eſto ſolicitus, ut peccatum fugias, quàm crucem & afflictionem.

Diſce non admittere Spiritu- alibus exercitijs impedimenta.

Vix ullum terrent abſentia mala, præſentia etiam fortes frangunt.

L

Qui

Qui sibi prævidit multa jactat, pauca præstat, in gravia incidit.

Tentatus non ad creaturas, sed ad Deum diverte.

Disce non tantum esse cum Christo in monte Thabor.

Sed etiam in agonia in monte oliveti.

Lenimen dolori accedit, si reveletur amico.

Disce inclinationem naturalis appetitus ratione corrigere.

Opera charitatis nobiliora sunt, quam pietatis.

Disce in omnibus te divinæ voluntati commendare.

Nemo tibi fidat, sed cum timore & tremore quisq; salutem suam operetur.

Patientia coacta non est filiorum Dei.

Ad

Ad ardua qui non procedit,
etiam venientia fugit.

Zelus charitati est jungendus,
ne ira fiat vel vindicta.

Frustra te verbis excusas, ubi
facta te accusant.

Consentit impijs, qui cum il-
lis in consilium vadit.

Argumentū pravitatis est, vel-
le magnum videri.

Constantia & veritas semper
idem loquitur.

Gravissima innocentiae defen-
sio est silentium, ubi vita loqui-
tur.

Fuge magnorum gratiam, &
miraculum edidisti.

Frustra is lavat manus, qui cor
inquinavit.

Duris amorem proba.

Elige prudenter, tene constan-
ter.

Omnis perfectionis initium est
desiderium.

Ut gustes Deū, recede à stre-
pitu mundi.

Qui semel cedit passioni
semper fortiozem experitur.

Intentio mala optima opera
depravat.

Non qui cœpit, sed qui per-
fecit præmium capit.

Disce Spiritus maiorem habe-
re curam, quam corporis.

In superbos & obstinatos rare
cadit bonus affectus.

Sine mortificatione nulla vir-
tus est solida.

Ibi est IESUS, ubi nihil
tui est.

MONITIONES

S. CAROLI BOR-
ROMÆI

AD CLERICOS,

IN CONCILIO PROVINC:

MEDIOL: CONST:

Rimò, Fratres, & Filij in
Christo Charissimi, me-
mores perpetuò estote
vocationis, quia vos dignatus est
Dominus noster.

Quâ assiduâ recordatione me-
moriâque excitati eam vos virtu-
tem induite, ut videant alij, qua-
si lumen aliquod vestram sancti-
tatem elucere. Quæ si magna in
alijs vitæ Christianæ institutis re-
quiritur, certè in vobis qui my-
steriorum Dei ministri, divinæq;
gratiæ dispensatores estis, major
inesse debet. L 3 Et

Et sicut sacro ordine à reliquis hominibus sejuncti estis, ita à cōmunis fidelium vitæ usu sejuncti, præcipuum quoddam, atq; hoc præstantius vivendi genus sequimini, quo Ordinis dignitate præcellitis.

Cœlestem in terris vitam, tanquam Angeli Dei, moribus vestris exprimere usq; adeò studeate, ut à vobis divinarum virtutū exempla ad cæteros emanēt.

Unâ animi consensione, unôq; spiritu in ijs elaborate, ut & divino cultui, & cœlestium rerum meditationibus, & orationi, & sacrarum Ecclesiasticarumq; literarum studijs vacetis: tūc depositis sæcularibus, vanisq; solitudinibus ab omni vitio alieni in via Domini rectè ambuletis.

Charitatem imprimis, quæ sem-

minarium est omnium virtutum,
omni studio amplectimini.

Humilitatem, Mansuetudinem,
Patientiam, Justitiam, Temperan-
tiam, Officiaq; Christianæ pieta-
tis reliqua colite. Quæcunq; de-
niq; sunt vera, quæcunq; pudica,
quæcunq; sancta ac religiosa, ea
cogitate, ea agite.

Virtutes Sanctorum Patrum,
quas præcipuas, & quasi hæredi-
tarias nobis ad imitationem reli-
querunt, non adumbrare solum;
sed omnino exprimere certatim
contendite.

Utq; illi, sic vos, abstinentiæ,
& jejunijs dediti, Clericalis di-
sciplinæ, ac vitæ castissimæ stu-
diosi, tum patriæ cœlestis siti-
entes, Deo servite assiduis divi-
narum laudum officijs, & in Ec-
clesia, quasi in perpetua vestra Sa-

cerdotali, Clericaliꝫ; statione,
continenter versamini.

Quæcunq; demum de muneris
vestri partibus, & de vitæ modo,
vel Pontificum sanctionibus, vel
Oecumenicis Concilijs, vel Pro-
vincialibus, Diocesanisq; Syno-
dis, vel alia ratione præscripta
sunt, ea vos servate, ac præstare
diligenter.

Omnes, qui Canoniarum ho-
rarum officijs devincti estis, statas
eas preces horarias recitate ad
præscriptam Calendarij anniver-
sarij rationem, ac ritum.

Nec verè negligenter; sed at-
tentè, piè, devotè, supplicique
mente illas dicite.

Studiosè propterea legite, quæ
præsertim à B. Antonio Archie-
piscopo præscripta sunt de negli-
gentia in persolvendis horis Ca-

nonicis, ut quæ eo nomine errata sunt, omnino caveatis.

Expletis Canoniarum horarū Officijs, si quid in illis, aut negligentia, aut aliâ culpâ commiseritis, paululum colligentes vos, veniam à Deo petite.

Qui Sacerdotes estis, Missæ sacrificium sæpius facite, sanctè ac religiosè.

Ad illud faciendum parate vos omni pietate, in tam alti Mysterij meditatione toto animo defixi; & ut purius id faciatis, propriam conscientiam diligenti, accurato, frequentique examine discutite; tum singulis saltem hebdomadis, atq; adeo sæpius, & omnino semper, cum peccati mortalis conscij estis, uni è confessorijs Sacerdotibus, ad Cleri confessiones audiendas cōstituto, confiteamini.

L s

In

In ea sanctissimi Sacrificij actione ab erroribus, vel levissimis, omnino cavete.

Quæ de illo piè; ritèq; celebrando præscripta sunt, ea vos studiosè, diligenterq; servate

Diaconi, Subdiaconi, & Clerici inferiorum Ordinũ, quicumque estis, quæ de confitendis sæpè peccatis, de communione frequenter sumenda vobis iussa sunt, integrè & sanctè omnia, ut debetis, præstate.

Confessarios sacerdotes, per nos vobis constitutos, quos etiã tanquam vitæ vestræ duces, ac magistros elegimus, adite.

Ecclesiasticæ militiæ omnes vos adscripti estis; ideo ad pietatis, religionisq; exercitationes vos vocatos esse cognoscite.

In omni imprimis sancta oratio-

261

tionem vos assidue exercete; tum in meditationis tacitæq; piæ orationis studio singulis diebus, certo temporis spatio, toto castissimi animi sensu, incumbite.

Hæc sanctis precibus, præter cætera, supplices, præsertim afflictis rei Christianæ temporibus, orate Patrem misericordiarum, & Deum totius consolationis.

Ut misereatur populi sui.

Ut fidelium animos, ad vitia fugienda, ad virtutesq; amplectendas Sancti Spiritus sui ardore inflammet.

Ut è Principum, Regumq; animis evellantur, si quæ sunt, discordiæ semina.

Ut ij unâ animi confessione Christi regnum propagare studeant, unamque Dei gloriam, atque

Ecclesiæ matris defensionem propositam habeant.

Quidquid verò tēporis à Divinis officijs, ab orationis, contemplationisq; exercitatione, ab Ecclesiasticis functionibus, & ab alijs necessarijs actionibus vacuū habetis, non in otio, neq; in desidia, nec verò in rerum novarū curiositatibus illud conterite: sed cum in sortem Domini vocati sitis, in ejus lege nocte, ac die meditemini.

Sacrarum igitur litterarū studia diligentius colite, quæ usq; adeo complecti debetis, ut qui aspernetur, cōtra eum dicat Dominus. *Quia tu scientiam repulisti, & ego repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* Osee 4. 6.

Frequēter ad statas lectiones, & ad litterarum tractationes vobis

his præscriptas convenite

Attento animo in ijs adeste, atq; indies ad uberiores sacrorum studiorum fructum, progressionem aliquam habete, ut ad Episcopum aliquando vocati, & diligentia, & doctrinae testimonium detis.

Si qui estis, qui vel tarditate ingenij, vel ingravescente ætate, magnum in literis progressum habere non potestis, ne desistite tamen primum oratione frequenti intelligentiam vobis necessariam à Deo petere, tum eò diligentius ad pietatis, modestiaq; studium, ac sanctorum morum disciplinam incumbite; tum sæpius Sacerdotes peritiores consulite; & ad Clericales Sacerdotalesq; exercitationes convenite, & libentius, & frequentius.

Con-

Concionibus etiam, atq; lectionibus sacris, quæ in Ecclesia constitutis diebus habenter, omnes, quicunq; estis, tum maxime vos, quibus potissimum Conciliaribus decretis iussum est, quod decet habitu, frequentissimi adeste.

Lectione librorum Spiritualium, & Clericalium, qui probati sunt, animos, mentesq; vestras pascite.

Quatuor præsertim locos, ex Catechismi Romani doctrina, de duodecim fidei articulis, de septem Sacramentis, de decem Decalogi præceptis, de oratione Dominica, in promptu, atq; explicate habere, omni studio contendite.

Cum ijs, & præceptorum Ecclesiæ cognitionem, & preces horarias recitandi peritiam, & Eccle-

clasticorum rituum, ceremoniarumq; notitiam conjungite.

Paululos libros, quorū necessarius delectus vobis, decretis, vel Provincialibus, vel Dioecesanis præscriptum est, habere non omittite, aut negligite.

Qui pro facultatibus, proque studiorum ratione plures habere possunt, eorum optamus, & laudamus in ijs comparandis diligentiam.

At libros de rebus jocosis, ridiculis, obscenis, inanibus, ad pœsisq; profanæ studium pertinentibus; vulgari, aut latino sermone conscriptos, procul abijcite.

Nec verò musicas cantiones ridiculosè, voluptuosè, parumq; pudicè exaratas adhibete.

Quotidie aliquid ex sacris Bibli-

blijs legite, ac, si per Ecclesiasticas occupationes licet, qui apti estis, aliquid item ex Sanctorum Patrum opusculis, Gregorij Magni Pontificis, Cypriani, Ambrosij, Augustini, Chrysostomi, Bernardi, & aliorum qui sanctitatis & doctrinæ laude in Ecclesia celebrantur.

In ijs ad legendum Sanctissimū Patrem Ambrosium Episcopum vobis potissimum proponite.

Illius præcipue librum de Sacerdotali dignitate legite; quo libro Ecclesiasticos homines cōmonuit de perfectæ vitæ institutione.

Libros item officiorum, quos, ubi primum Episcopus is factus est, Cleri Mediolanensis potissimū causā edidit, in manibus assiduis habere.

Hos,

Hos, atque alios præterea libros de Sacerdotalis, Clericalisq; vitæ rationibus, & officijs, de animarū cura, de Christianæ pietatis studijs & exercitationibus, deque alijs ejusdem generis piè confectos ita legite, ut quæcunq; ad vitæ sanctæ normam accōmodata ex illis animadvertistis, & dedicistis, moribus exprimatis.

Conciliorum item Provincia-
lium, & Diocæsanorum Consti-
tutiones, & decreta non percur-
rite solum; sed usq; adeo studio-
sè legite, ut, quæ legeritis, post
etiam taciti vobiscum aliquando
mente reputetis, ac videatis si-
mul non solum, si quidquam est,
quod contra illorum præscriptū
egeritis, verū si quid etiam a-
liud est, quod ex eisdem exequi,
præstareve omiseritis, aut negle-
xe-

xeritis. Quod ut præstetis, curate omnino, atq; efficit.

Estis, divinâ misericordiâ in Ecclesiastico ordine constituti, ad gloriam Dei conservandam, propagandamque; ideo tum ordinis vestri ministerium, quod explere debetis, videte; tum illius dignitatem, ac decorem servate.

In incessu, statu, gestu ita vos præbete, ut ab Ordinis, quem suscepistis, nomine, & ratione, nullo sanè modo, discrepetis, proposito vobis Beati Patris Ambrosij iudicio, qui Clero adscribi hominem recusavit, propterea, quòd ejus gestus & incessus dedecet.

Habitu non exquisito, non delicato nimis, non serico, ne ornato quidem; rursus non sordido,

do, non neglecto, sed gravi, & talari, atq; ejusmodi tum domi, tum fortis, pro uniuscujusq; vestrum Ordinis, gradûsq; ratione utimini, ut à decretis eo de genere editis, nulla in re vel minimâ discedatis.

Coronam, quod insigne est ordinis Clericalis, pro ratione Ordinis, quo vos singuli initiati estis, latam & conspicuam ferte.

Parcâ, & frugali mensâ contenti sitis, & supellectili etiam modestâ, ac tenui potius.

Ab omni splendido apparatu, pompaq; sæculari abstinete.

Quæcunq; acu picta, variè extexta, aulæa item, peristromata reiicite.

Imagines domi non profanas, sed eas habete, quæ pietatis, ac religionis argumentû, & adjumentum præbeant.

In

In omni vita à fastu, luxu, ambitu, ambitione, & à vanitate longè refugite.

Nec verbis quidem præscriptum vitæ modum pervertite.

Nihil scurriliter, nihil jocosè, nihil indecorè, nihil turpiter loquamini.

Abfint à vobis maledicta, obrectationes, curiositas, levitas, assentationes, ac nugæ.

Temperantiæ Clericalis disciplinam vobis præscriptam in reliquis etiam omnino tenete.

Comestationes, compotationes, convivia publica, laicaliave, tum maximè ea, in quibus mulieres interfunt, evitate.

Hospites excipite : at illis excipiendis intra parsimoniæ fines vos continete, ita ut Clericalis frugalitatis non sumptuosi convi-

vivijs, testes illos habeatis.

A ludis, spectaculis, circumlatorumque, atq; id genus vilium hominum præstigijs procul esto-
te.

Arma abijcite.

Sic deniq; cor vestrum corroborate, ut id inania spectacula non appetat, & à mundi ludis, atq; ineptijs abhorreat.

Sensus autem vestros ita dirigite, ut cùm à Deo utiliter dati sint, tanquam rationis ministri, ne eos perperam adhibeatis, sicut satellites cupiditatum.

Sit igitur vester oculorũ aspectus simplex, & pudicus.

Aurium sensus castus, & prudens, casta mens, casti omnes sensus.

Vitæ & morũ consuetudo casta & spiritualis.

Ad

Ad eorum Sacerdotum, qui in ejusmodi vitæ studijs, ac disciplina exercitati sunt, familiaritatem vos adiungite, ex qua vobis vestræ ad sanctè agendum progressionès consent.

Ad castitatem autem conservandam, munite omnem viam.

Legite propterea sæpè illum B. Cypriani Martyris de singularitate Clericorum librum, qui vos in hac, ut in alijs instruet virtutibus.

Suspectarum autem mulierum consortium omnino vitate.

Cum alijs verò quibuscvis mulieribus, quamvis vel arctissimo consanguinitatis, vel affinitatis vinculo vobis illæ cōjunctæ sint, ne in ijsdem domicilijs, ædibusve simul habitate, nisi cum ex causa alicui vestrū aliquando

do Episcopalis litteris permis-
sum sit.

In famulatu Laicorum ne fitis,
multò minus foeminarum, quam-
vis nobilium.

Ne verò illas musicam, litte-
rasve docete, nisi scripta nomi-
natim facultate ab Episcopo per-
missum cuiquam sit.

Aedes Ecclesiasticas ne laicis
locate, nisi consensu Episcopali.

Ac ne ipsas quidem patrimo-
niales locationi ijs date, quorum
vita moresve suspecti sint.

Sæcularibus verò negotiis, ut
est Sancti Pauli Apostoli docu-
mentum, ne vos implicate.

A cujusvis generis mercaturâ
quæstuosâ, omni negotiatione,
prædiorũ conductione, tam alijs,
ut Provinciali decreto vobis in-
terdictum est, prorsus cavete.

Ne

Ne pecuniæ, lucrivè avidi sitis, *Nemo potest Deo servire, & mammonæ, aut enim unum oculum habebit, & alterum diligit, aut unum sustinebit, & alterum contemnet, inquit Christus Dominus Matth. 6. 24.*

Si qui pauperes estis, ne cupiatis divites fieri, ut ne incidatis in tentationes multas, & in laqueum diaboli.

Paupertatem vestram ne molestè ferte. Paupertatem dilexit, & docuit Cœlestis Magister Christus, qui nascens in præsepio ponitur, & nudus in Cruce moritur.

Scitote paupertati socios adjungi sobrietatem, abstinentiam, & reliquas virtutes quibus præluere oportet ministros Dei.

Ne igitur, qui tenuem redditum

tum habetis, lucrū quærite, nec
quæstum appetendo vos injuriam
vestro ordini facite, avaritiæ sordibus
volutati.

Non sæculi vos mercatores,
non māmōnæ ministri estis, sed
Christi mercatores: Nolite the-
saurizare vobis thesauros in ter-
ra, sed bonorū operum abundan-
tia, cum charitate conjuncta, fa-
cite thesauros in coelis.

Studete vos lucrari animas
Deo, & cœleste horreum auge-
re.

Exemplo Sanctorum vos pau-
pertate, sobrietate ac parsimo-
nia ita gerite, ut non modo à
supervacanearū rerū usibus absti-
nētes, sed vestro etiā vos defrau-
dantes victu, Ecclesias vestras, &
Altariā exornetis, sarta, tecta ha-
beatis, sacra suppellectili instru-
tis.

M

Alie-

Alienis item necessitatibus subveniatis, & pauperibus opitulemini.

Qui uberiores Ecclesiasticos redditus habetis, Ecclesias è quarum prædijs fructus percipitis, eò magnificentius, & augustius, quò amplioribus donis, bonisvè, augustioriç; liberalitate illæ dotatæ sunt, illustri structurâ, præclaro opere reficite, egregijs muneribus exornate, tum in Ecclesiasticæ supellectilis apparatu instruite.

Christi visceribus substantiam Ecclesiasticam erogate, pauperibus scilicet peregrinis, viduis, pupillis, ægrotis, in vincula coniectis, captivis, quibus egentibus, & esurientibus cum subvenire possitis, si alimenta necessaria denegatis, violatæ charitatis rei estis

stis in conspectu Domini.

Memores estote ejus, quod à sanctissimo Patre Ambrosio scriptum est, sua fideles eo animo obtulisse Ecclesiæ ministris, ut per eorum manus, quorum fidei, atq; integritati sua omnia tribuebant, ad pauperes pervenirent.

Vos item alij, quicunq; estis, quorum fidei Christi patrimonij propriè ad divini cultus, pauperumq; usum commissum est, cavete, ne ambitione, aut cupiditate prolapsi, in alium, quàm, cui addictum est, convertatur: ideoq; propterea Sacrilegij rei, damnationem æternam subeatis.

Universi autem vos, & singuli Ecclesiastici ordinis homines, ut summam complectamur: quæ muneris vestri sunt, vobiscum

frequenter recolite; ministerium
vestrum explere studete; sanctis-
sima studia religionis, & officij
vestri rebus alijs potiora duci-
te. In rerum divinarum, sacra-
rumq; cognitionem omni curâ
incumbite; quæ divina, quæ sem-
piterna sunt, divitiarum, & ho-
norum, & terrenarum rerum co-
gitationibus abjectis, amplecta-
mini, extincto cupiditatem ardo-
re, integros, castosq; vos servate:
mundi voluptates, quæ à divinis
præceptis detorquent, declinate:
prædiorum Ecclesiasticorû, quæ
non avaritiæ præda, sed instru-
menta charitati relictæ sunt, red-
ditu, & fructibus non abutimi-
ni; humilitati studete, charitatis
opera præstate, induimini Domi-
num JESUM Christum, sancto-
rumque, ejus facta imitamini, ut

& divinis præceptis, institutisq;
confirmati in vocatione, qua vo-
cati estis, dignè Deo ambuletis;
tum vitæ vestræ splendore laicis
hominibus lumen præferatis ad
vitam sanctè instituendam, tum
vos repositam justitiæ coronam
demum percipiat.

Omnes præterea & singuli, qui
hujus Ecclesiæ ministerio adscri-
pti aliquo modo estis, & Diocce-
sim, & Ecclesias, quas in ea obti-
netis, quibusque adscripti estis,
stationes vestras, in quibus ma-
nendum vobis sit, putate.

In illis ipsi residete.

Ecclesiasticas ipsas ædes. inha-
bitate, ibiq; domicilium vestrum
verè constituite, & habete.

Debitis muneribus, atq; oneri-
bus fatis facite.

Alia item agite, ac præstare ex

præscripta Conciliaribus decretis fructuosæ, salutarisq; residentia ratione.

Quicumq; item Clerici minorum Ordinum estis in Ecclesijs, quibus adscripti estis, singuli Ordinis, qui initiati estis, functiones tali pietate obite, ut digni habeamini, qui deinceps, altiorum gradum affecti sanctæ Dei Ecclesiæ asserviat.

Nemo autem vestrum, quicumq; estis, si alicui functioni estis deputati, ab Ecclesiastica statione, personalisq; residentia munere discedat, nisi causis per Episcopum probatis, & etiam concessu litteris expresso.

Hæc, quæ communiter, atque universum vos moniti estis, singuli servate studiosè ac diligenter.

At

At præterea figillatim, nominatimq; vos, qui Cathedrali Ecclesia dignitates obtinetis, Canonici item tum ejusdem Ecclesiæ, tum reliquarum quarumvis Ecclesiarum Collegiatarum, vel Urbanarum, vel Diocesandarum, quicumq; sitis, in omni Canonica disciplina officio ita agite, ut canonicè, nempe Canonum legibus ad vitæ vestræ iustitutū pertinentibus, & constitutionū Provincialium, Diocesandarūque rationi congruenter vivatis.

Idq; primò maximè studete, ut in conspectu Dei Omnipotentis puro corde, & casto corpore ministretis.

Tum singuli vos, Ordinis dignitati, aut Canonicatui annexi functiones explete; Canonicalisq; muneris partes præstate; omnes

in Choro statis horis assistite, & ad Deum pro fidelibus pias, religiosasq; fundite preces.

Dum eo loco estis, memores estote, adeste Christum IESUM Dominum, cui servite cum timore, & tremore.

Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote, non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis statu.

Attentè, studiosè, ritè, piè, religiosè divinas Laudes celebrate, & psallite Deo in conspectu oculorum Angelorum, cantantes in cordibus vestris Domino.

In Choro nemo privatim, nemo tacitè officium recitet, sed omnes pariter, quicunq; adestis, senes cum junioribus laudate Nomen Domini in Psalmis, Hymnis & Canticis.

A quibuscunq; colloquijs, & à
literarum, librorumq; lectioni-
bus, atq; omni vagatione absti-
nete.

Pro temporis autem, & officij
ratione sedete, stete, genua fle-
cite, caput aperite, & inclinate.

Accuratè demum omnia ob-
servate, quæ eo de genere vobis
præscripta sunt, ita, ut vestro e-
xemplo alijs Sacerdotibus, Cleri-
ciq; & rectè, ritèq; psallendi,
& sanctè orandi, & piè agendi a-
nimum addatis.

In Psalmorum autem, Canti-
corum, & Hymnorum intelligē-
tiam studiosè incumbite, ut dum
psallitis, pro sensuum sanctissimo-
rum, quos mente concepistis, ra-
tione, vos ad omnem pietatis,
devotionisq; affectum excitetis.

Non ordinariæ distributionis

lucro adducti, sed Dei charitate religionisq; cultu commoti divinis officijs adeste, ut verè, ex animoq; psalmi verba illa concinatis. *Voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est.* Psal. 53. 8.

Divinis officijs absolutis, paululum omnes in Choro piè orate, inde abeundi signo per præfectum dato, consurgentes, quo ordine ad Chorum accessistis, eodem in Sacristiam redite, ubi cappas, qui illas induti estis, & superpellicea sine strepitu ullo, vel susuratione deponite.

Canonicæ vestros conventus statis hebdomadæ dieb9 capitulariter habete.

Omnes, qui debetis, ad illos convenite.

Inde ne discedite, nisi missione

ne

ne à Capituli Præfecto impetra-
tâ.

Singuli ordine, & loco sedere.

Sententiam modeste dicite, &
suo quisq; loco, non præposterè.

A verbis scurrilibus abstinete.

In rebus consultandis rixas,
jurgia, & contumelias cavete.

In initio, & fine uniuscujusq;
Capituli statas orationes dicite.

Priori loco tractanda propo-
nite, quæ ad divinum cultum,
ad spiritualis vitæ progressionem,
ad Ecclesiasticam disciplinam tu-
endam, tum quæ ad rerum tem-
poralium gubernationem perti-
nent, ne negligite.

Cætera de hoc genere totò
servate, quæ provincialibus con-
stitutionibus vobis præscripta
sunt.

Omnia imprimis agite pace

mutuâ, concordî voluntate, & charitate fraternâ, vos invicem diligite. Canonici enim estis, qui sicut pro collegij ratione ex antiquo instituto unâ in collegiatâ Ecclesiâ, unoq; item in Canonicali domicilio collocati fuistis, ita uno pacis & charitatis foedere, unaq; animorum confessione conjunctissimi, sicut nascētis Ecclesiæ ministri, quorum erat cor unum & anima una, experiundo vivite: sicut in Psalmo scriptum est: *Quàm bonum, & quàm jucundum, habitare fratres in unum.* Psal. 132. I.

Quicumq; verò estis, qui inter Canonicos, Præpositi, aut Archipresbyteri, aut alterius dignitatis nomen, gradumvé obtinetis, sicut honore, & dignitate præstatis, ita virtutum exēplis,

vi-

vigilantiq; in vëstri muneris, curavé partibus obeundis sollicitudine, præluce.

Parochi, & cæteri, quicunq; estis etiam Præpositi, Archipresbyteri, alijsve, qui animarum curam geritis, præter ea, quæ vos cum reliquo Clero communia universè monuimus, illa etiã, quæ præcipuè de vobis decreta sunt, præstare omni sollicitudine.

Imprimis oves vobis concredita cognoscendæ sunt, & appellandæ nominatim, pascendæ & custodiendæ item.

Animarum igitur numerum in Catalogum redigite ad præscriptam normam.

Eorum, qui baptizantur, qui item confirmantur, & compatrũ etiam, qui adhibentur, nomina describite.

Ma-

Matrimonia in codicē referte.
Parochiæ vestræ incolatum,
vitam & mores investigate.

Indagate omni studio, si qui
hæresi cōtaminati sint, aut suspe-
cti : aut qui sint, qui Hæretico-
rum libros habeant, vendant, e-
mant, importent, vel legāt, eosq;
statim denuntiate.

Monete etiam populum, ut id
ipsum etiam præstet, ad nostri
edicti præscriptum, quod tempo-
ribus de more promulgate.

Perquirite de dictis & factis e-
orum, qui ex hæreticorum fini-
bus veniunt.

Dispicate, si qui è Parochiæ
vestræ finibus ad loca profici-
scantur, ubi impunè prædicatur,
quod à Catholica fide alienū est:
tum etiam an ij profectionis fa-
cultate impetrata agant, ad præ-
scri-

scriptū decreti in Concilio Provinciali tertio promulgati.

Investigate præterea de ijs, qui in vestra Parochia docent, eorūdemq; mores, vitam, & fidē observate, ac reliqua de ijs p̄s præstare, quæ Consilijs provincialibus præscripta, jussave sunt.

Videte, & cavete ne superstitiones, magicæ cātationes, & ejusmodi Diabolicæ superstitiones in populo vestro sint.

Cognoscite publicos peccatores, aliorum corruptores, concubenarios, adulteros, usurarios, blasphemos & hos denuntiate.

Cognoscite etiam alios populorum corruptores, qui festis diebus non Deo, sed alijs ludis, choreis, & diabolo serviunt, qui que festorum dierum cultū quovis modo violant, quales quales
sint,

sint, neq; observant pontificias, neq; Provinciales de diebus festis colendis constitutiones, aut edicta Episcopalia.

Istos ab ea malè agendi corruptelâ revocare, ac deterrere omni pietatis officio studete, tum Episcopo etiam sicut opus erit, significate, ut pro curæ Episcopalis officio, salutare remedium afferatur.

Rursus agnoscite etiam pauperes, viduas, pupillos, cæterosq; aliena ope egentes, quibus & salutare consilio, & consolatione, & re subvenite, aut si minus re potestis, cohortatione alios accedite ad eos sublevandos.

Sique illorū gravior inopia deposcit, festis etiam diebus a pia fidelium liberalitate aliquid in Ecclesia colligendum curate, uti ab
Epi-

Episcopo præscribetur, quod i-
pſis de eleemoſynam conferatur.

Seorſum etiam locupletes Pa-
rochiæ incolas convenite, quibus
pauperum egeſtatem proponite,
& oſtendite eis divitias à Deo
propterea etiam eſſe tributas, ut
in opibus ſuccurrant.

Siqui autem potentiorum opi-
bus in cauſa aliqua oppreſſi ſunt,
illos unicè, atq; intimè eorum pa-
trocinio commendate, qui vel ex
ſuſcepto officio id præſtare de-
bent, vel quibus Episcopus hanc
curam dederit.

Pascite imprimis populum vo-
bis commiſſum prædicatione ver-
bi Dei, ſalutaribus monitis, ad-
miniſtratione Sacramentorum, e-
xemplo, & oratione.

In verbo Dei exponendo pla-
nè obſervate, quæ Conſtitutione
Pro-

Provinciali, & alijs concionatoribus, & vobis præscripta sunt.

Pueros festis, Dominicisq; diebus in doctrinæ Christianæ rudimentis instruite.

Provectionis ætatis homines ad eadem intelligenda invitate.

Patres matresq; familias mone-
te, ut filios, filias, cæterosq; alios, quos in familia habent, ad statas doctrinæ Christianæ scholas ipsi conducant.

Confratrum, qui in scholis adscripti sunt, operam, ad hoc institutum adhibete, curateque, ut mutua inter eos charitatis, morumq; disciplina conservetur.

Alios etiam ad tam pium opus amplectendum alacriores reddite, atq; excitate tum assiduis vestris cohortationibus, tum promulgatione thesauri spiritualis in-

indulgentiarum, ijs concessi, qui
ijs scholis adscribuntur, in illiſq;
operam navant.

Ne omittite diebus feſtis, in-
ter Miſſarum ſolemnia, aliquid ex
ijs, quæ in Miſſa leguntur, fide-
bus exponere, & ſanctiſſimi illius
Sacrificij myſterium aliquod ex-
planare, & aliquando ſanctiores
illius ſacrarum ceremoniarũ, ri-
tuumq; rationes, & ſignificatio-
nes explicare, quo diligentius in-
ſtructi in dies ſacroſancto illi Sa-
crificio religioſius interſint.

Docete item, quo modo fide-
les, ſigno Miſſæ celebrandæ dato,
ſe corde contrito ad eam ſanctè
audiendam, parent.

Curate, & effците perpetuis
veſtris monitionum officijs, ut in
illa viri aperto capite, mulieres
velato, & in omni ejus parte u-
troq;

troq; genu flexo, præterquam in Evangelio, adsint.

Instruite etiam eos, quàm religiosè non solum in Missæ sacro, verùm etiam in divinis alijs officijs versandum.

Quando stando, quando genua flectenda, quando assurgendum.

Quàm va de, dum illa fiunt, celebranturvè, fugiendæ confabulationes, colloquia, deambulationes, strepitus, clamores, imò verò inanes cogitationes, quibus à pia meditatione & mysteriorũ, quæ aguntur, cõtemplatione, religiosaq; oratione animus detrahitur, quàm deniq; studiosè vitanda reliqua omnia ab eorum officiorũ sanctitate, & cultu aliena.

Rursus quàm sanctè, itẽ quàm religiosè, & quàm demisso, humilq; habitu in supplicationibus,

bus, Litanij, & stationibus ver-
sandum fit.

Qua reverentia, quovè pieta-
tis studio in Ecclesijs locisve sa-
cris manendum sit, quavè ab a-
lijs procul abesse debeant, idq;
ex sanctionibus Pontificijs, Con-
stitutionibus Conciliaribus, E-
piscopalibus præterea Edictis.

Qua etiam non solum intimâ
religiosi animi præparatione, sed
externâ etiam cultus, vestitusq;
modestiâ humili genu flexione, &
armis depositis ad sanctissimam
Communionem, tum etiam ad
cætera Sacramenta accedendum
fit.

Tum docete, ac monete, quo-
modo dies festi colendi, & san-
ctificandi sint.

Ostendite indignissimum esse,
sacris diebus non modò à nefarijs
ope-

ribus, illicitisq; negotijs non abstinere; verum etiam religionis, ac pietatis opera non præstare omni diligentia.

Ac præterea nefas esse, sacros dies ad maxima Dei beneficia collenda, summaq; ei laudes persolvendas, ac debitum Sanctis honoremtribuendum institutos, ad illa traduci, quæ, ab eo cultu abhorrent: qualia sunt tripudia, ludi, choreæ, spectacula, quibus ad turpes illecebras incitationibus, salutis humanæ hostis diabolus oblectatur.

Denuntiate item statuta sacrorum jejunia; docete, quomodo jejunandum, quæ peccati gravitas in violandis sacris jejunijs.

Quæ præterea Christianæ pietatis officia in Sanctorum vigilijs.

Quàm

Quàm sanctè observādum quadagesimale jejunium: stat's autem solemnibus, vel Adventūs, vel Septuagesimæ, vel aliorum temporum celebritatibus, præmonete fideles, atq; diligenter ex pastoralium etiam literarum præscripta recitatione, ac ratione instruite ad sacra illorum temporum mysteria, sanctis pietatis officijs religiosè colenda.

Utq; ijs omnibus pro temporum, solemnitatūq; ratione illi instrui possint, sæpe monete, ut Dominicis, alijsq; festis diebus, quemadmodum sacra Tridentina Synodus optat, ad Parochialem Ecclesiam conveniant.

Qua in re sapius monitionem pastoraalem eo de genere frequentati populo legite.

Sæ.

Sæpè autem, ac diligenter eodem docete, quàm assiduè orandum sit.

Quomodo & tacitâ supplicis mentis meditatione, & pijs statim orationibus precandum.

Quàm studiosè & religiosè suscipiendum vespertinæ communis orationis institutum, quàm diligenter illud semel susceptum piè retinendum.

Ideoq; tum aliàs sæpè in anno, eandem orationem cum indulgentijs concessis, per summa capita explicate; tum præcipuè diebus Concilio Provinciali tertio constitutis in maxima populi frequentia de scripto pronunciate, atq; evulgate.

Dominicis diebus institute populum, & monete, pro quibus oret, ut est in eodem Provinciali Concilio decretum. Tum

Tum præterea quas, singulis hebdomadæ ferijs, præcipuas preces, Christianasq; meditationes, atq; in orando exercitationes sibi propositas in promptu habere possit.

Quam sæpius verò sermonibus vestris populo proponite locos perpetuæ Christianæ meditationis, de morte, de iudicio, de inferno, de Gloria, & de præmio Paradisi.

Monete præterea sedulò, ac frequentissimè Patres, Matresque familias. ut liberos, familiamque suam ad pietatis, christianarumque virtutum disciplinam religiosè instituunt.

Ad hoc propterea Patresfamilias inducite, ut vitæ spiritualis ratione, & pijs exercitationibus libros probatos domi suæ

N ha-

habeant; in quorum lectione versentur, seseq; ac familiam instituunt ad sanctè agendum.

De Patrumfamilias officio, familiæq; institutione, editam in Concilio tertio Provinciali constitutionē in parochiali conventu legite, singulasq; ejus partes explicate.

Tum alia præterea docete, quæ opportuna existimaveritis, quibus illi se, suamq; familiam in Christianæ vitæ institutis, atq; exercitationibus conforment.

In officinis etiam, & tabernis, disciplinæ, vitæq; Christianæ rationes observate: si quid autem vel ab artificibus, vel ab institutoribus, operarijsvè committi animadverteritis, quod dissolutæ disciplinæ sit, id officinarum tabernarumvè Dominos graviter mo-

monete, ostenditeque, ea in re,
officij sui partes.

Estis participes, & socij laborum, curæq; Episcopalis, & in messe Episcopo commissa operarij estis. laborate una cum eo, & contendite, ut populus, cujus cura geritur, tanquam purum triticum, auxiliante divina misericordia, cōgregetur in horrea celestia.

Depositum custodi, inquit Apostolus Paulus: hoc vobis singulis dictum esse putate, ut quisque in grege, tanquam deposito fidei, curæq; vestæ, commissio diligenter custodiendo, ab omni que peccati labe conservando, cogitationem, sollicitudinem, curam; studiumq; omne collocet.

Parochiæ igitur unicuiq; vestrum concreditæ, curam habete,

N a tum

tum à cæteris vitijs omnibus vos
singuli sollicitè custodite; tum cu-
rate etiam, ne odia, similtates, in-
imicitia, factiones, necnon te-
merè jurandi, maledicendi, im-
precandi pravæ consuetudines,
ac ne detractiões quidem in ea
sint.

At vitia imprimis & peccata,
ad quæ populum procliviorē
esse animadverteritis; reprehē-
dite, atq; exagitate.

Nec verò dissimulate peccata,
sed annunciate populo scelera e-
jus: publicè peccantes coram o-
mnibus arguite, ut & alij timo-
rem habeant.

Idq, agite spiritu fortitudinis
Domini, & ut strenui ejus mili-
tes bonam militiam militate, ni-
hil planè trepidantes.

Si ab increpatione (ut vos mo-
net

net S. Gregorius) vos retinueritis, quia contra vos odia insurgere reformidatis, non jam Dei lucra, sed vestra quæritis.

Non maledictis, non vexationibus, non calumnijs, non alicujus generis contumelijs illud, vel increpandi, vel palam arguendi officium deferite, modò Christi gloriæ, & animarum saluti serviat.

Rursus nunquam aucupandæ hominum gratiæ studio, id agere desistite: Servus Dei non essem, si hominibus placerem, inquit Apostolus.

Væ vobis tacentibus aut dissimulantibus, si grex curæ vestræ commissus perierit. Sanguinem ejus de manibus vestris requireret justus, & omnipotens Deus.

Si igitur peccatur, ne in incre-

pationibus verba vestra blandientia sint, sed ut à Spiritu Sancto scriptum est, stimuli sint, & quasi clavi, in altum defixi.

Instate opportunè, importunè, privatis etiam admonitionibus, consilijs correptionibus, objur-
gationibus, ut peccantes, adju-
trice divinâ gratiâ, in viam salu-
tis revocetis.

In usum etiam sanctè ita re-
vocate fraternam correctionem,
ut non modò mutua Christiana
charitate vos ipsos corripatis;
sed reliquos item, præsertim Pa-
rochiæ incolas, id charitatis &
correctionis officium rectè doce-
atis.

Ad sermonum verò, admoni-
ti-um, & correctionum partes
explendas, locos vobis compara-
te, præcipuè ex doctrina Cate-
chi-

chismi Romani, in quo magna cum populorum vestrorum salutaris utilitate, versari diligenter potestis.

Neq; ad hoc multiplicis vestrae Ecclesiasticae tractationis genus, negligite adjumenta, quae aliunde utiliter capere potestis.

Cetera officia, quae in Sacramentorum administratione, in assidua ad frequentem eorum usum cohortatione, in aegrorum cura, in alijs Parochialis muneris functionibus, vobis Provincialibus, Dioecesanisque Concilijs praescripta sunt, praestate, atque exequimini accuratè, ad eorumq; Conciliorum, constitutionum, decretorumvè normam omni observantiae, atq; obedientiae studio, vos p'ane conformate.

Quae verò decretorum Provin-
cia-

cialium, vel Dioecesanorum partes, ad laicos eorumq; Christianam disciplinam attinent, quò sæpius evulgata, atque inculcata servantur diligentius, illas summam vulgari sermone expressas, crebro prout usu venerit, populis vestris proponite, denunciate, explicate, atque in consuetudinem inducite.

Quæcunq; deniq; vel ad vos, vel ad laicos curæ vestræ commissos pertinent, ea decreta, quo maximo potestis studio in omnem executionem, disciplinæque usum introducite. Videteq; imprimis, ac perpendite, quæ sint, & quàm religiosæ muneris vestri partes, caveteque, ut in officiis, & curæ vestræ functionibus non modò quicquam vos non committatis, sed ne omittatis,

qui-

quidem, cum in Sacerdotali vita,
pro muneri, quod sustinetis, ra-
tione, tum graviores, tum longè
plures, quàm in cœteris homini-
bus esse possint omissionis culpæ.

Vos præterea reliqui Sacerdo-
tes, quicunq; estis, quibus anima-
rum cura non incumbit, tum a-
lia omnia, quæ Ecclesiastici or-
dinis hominibus de divinorum
officio, tum cultu, de vitæ hone-
state, de studijs, & vitæ spiritu-
alis exercitationibus, præscripta
aut monita generatim sunt, tum-
que nominatim figillatimque ad
præcipuam vestram executionem
attinent, præstate omninò.

Vos item reliqui Clerici infe-
riorum ordinum, quæcunq; ad
vos, vel nominatim vel genera-
tim spectant, agite omnia, sicut
Clericalis vitæ ratio, Canonum

&

& Conciliorum decretis præscripta, postulat.

Christi estis, nempe de sorte Domini, & ipse Dominus fors, pars scilicet vestra: tales præbe- te vos, ut & ipsi possideatis Do- minum, & possideamini à Domi- no, verèque dicatis: Dominus pars hæreditatis meæ.

Filij mei, nolite negligere: vos elegit Dominus, ut stetis co- ram eo & ministretis illi.

Videte igitur, quàm valde in- tentos vos esse oporteat ministe- rijs vestris, & quàm magnâ vitæ, morumq; castitate.

Proborum hominum tantum, præcipuè Sacerdotum, vitæ spi- ritualis laude præstantium, fami- liaritate utamini: ex quorū con- suetudine tum fructum vos ca- piatis, tum Episcopus meliorem
in

in dies de vobis opinionem concipiat.

Majores veremini, & observate: eisdemq; rectè monentibus obtemperate.

Præter latinæ linguæ, & literarum studia Ecclesiasticæ imprimis disciplinæ institutionibus diligenter incumbite.

Sic demum vos moribus, & vitæ modestiâ probate, ut à Parochis & præceptoribus vestris, tum etiam à populo bonum testimonium Episcopus habeat, vosq; dignos judicet, quos majoribus Ordinibus adscribat.

Vos verò, qui vel visitationis munus geritis, vel Clericalis disciplinæ curæ quovis nomine præfecti estis, vel in Diœcesi Vicarij circūforanei cōstituti in explendis muneris atq; officij vobis cō-

missi partibus sedulò invigilate,
atq; elaborate.

Onus, quod sustinetis, quàm grave sit, quàm plenū curis, perpendite, tum quam in eo vobis committendo spem, fiduciamq; Episcopus habuit videte: tum efficiate, ut ejus expectationi respōdeatis, vigiliarum vestrarū studijs assiduaq; solitudine.

Ecclesias, quæ in uniuscujusq; vestrum regione sunt, sedulò visitate: earumq; partes singulas inspicite.

Perinvestigate in uniuscujusq; Parochiæ finibus, an aliqua publicorum peccatorum labes, an flagitia grassentur, quibus ut Episcopali cura Episcopus medeatur, necesse sit.

Universo Clero, pro regione commissâ, invigilate diligenter,
il-

illudq; imprimis videte, ut in disciplinæ Ecclesiasticæ moribus institutis atq; officijs se contineat, Clericalisq; moderationis legibus congruenter vivat.

Indecentem ejus habitum omninò rejicite: morum sanctæ vitæ, sacrarumq; litterarum, & institutionis Ecclesiæ studia, si quæ in eo languescunt, excitate.

Clerici autem minorum Ordinum, in hoc maximè vobis commendati sint, ut illorum omnes, tum in vitæ moribus, tum in litterarum Ecclesiasticarq; doctrinæ studijs, progressiones accuratè exploretis, atq; ut maximè potestis, paternis eos cohortationibus, atq; objurgationibus, ijsq; assiduis, adjuvetis.

Ecclesiarum item cultum, nitorem, cæteraq; ejus generis o-

omnia curate vestrâ diligentia,
quæ totis in Christo visceribus
ab uno quoq; vestrum expetitur.

Quæcunq; verò vel Provincia-
liū Dioecesanarumq; Synodorū de-
cretis, vel præcipuis instructio-
nibus, vel visitationum jussis præ-
scripta sunt, ea omnia, ut re ipsa
præstentur, studiosè perpetuò
agite.

Hæc omnia & singula his mo-
nitionibus nominatim, sigillatim-
que expressa, tum cuncta item re-
liqua, vel Concilijs Provinciali-
bus, Dioecesanisq; sancita, vel al-
lio modo vobis præscripta, vos
omnes, ac singuli, quorū interest,
quāto potestis amore, & pietate nō
amplectimini solum, & legite, sed
mente, animoq; comprehendite,
servate, omniq; sollicita execu-
tione præstare: totosq; vos ad

co-

cohortationū, admonitionū, decretorū, & constitutionū rationē accommodate. Quod omne ut faciatis, sicut nos pro Episcopalis nostri officij munere, vos in hoc Dioecesano Conventu, ex consilij Provincialis præscripto cōmone fecimus; ita etiam unumquemq; vestrū per unigeniti Filij Dei adventū, per ejus Crucē, perque animarū vestrarū salutem obsecramus, obtestamur, divinaq; contestatione monemus. Rursus vobis ipsis universis, & singulis edicimus, si quis vestrū constitutionibus, decretisq; vel Provincialib9, vel Dioecesanis vestra causa editis, non paruerit, contra eum nos acturos esse Ecclesiasticis, Canonisq; sanctionibus.

Cavete igitur, ne quē vobiscū paternē modo agentem, sollicitēq;
mo-

monentem, & in conspectu Dei vos hoc sacro deprecantē auditis, eundē rursus non in hac vita solum culpas vestras animadvertentem, sed in divino præterea iudicio easdem accusantē audiatis.

At ipse Deus & Pater noster & Dominus JESUS Christus dirigat vias vestras in omni Sancta Obedientia; exhortetur corda vestra, & confirme in omni opere & sermone bono; ita ut dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis, per omnia ei placentes, sicq; sanctis vestrarū virtutū progressionibus probati, appareatis ante Deū, & Patrem nostrum, in Adventu Domini nostri IESU CHRISTI, cum omnibus Sanctis ejus, Amen.

